

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต

ปริญญา

เศรษฐศาสตร์

สาขา

เศรษฐศาสตร์

ภาควิชา

เรื่อง ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย

The Effect of Value Added Taxes on Income Distribution of Thailand

นามผู้วิจัย นางสาวพริณฑา ศรีสงค์

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(อาจารย์ชยอดชัย คงทอง, Ph.D.)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์จิรพรรณ ชีรนนท์, ศศ.ม.)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตน ثنا สังขพงษ์, บธ.ม.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์จิรพรรณ กุลคิลก, ศ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 5 เดือน เมษายน พ.ศ. 2549

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย

The Effect of Value Added Taxes on Income Distribution of Thailand

โดย

นางสาวพรินดา ศรีสงค์

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาเศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต
พ.ศ. 2549

ISBN 974-16-1379-2

พริณฑา ศรีสงค์ 2549: ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย ปริญา
เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ ภาควิชาเศรษฐศาสตร์ ประชานกรรมการที่ปรึกษา:
อาจารย์ยอศยิ๊ง คงทอง, Ph.D. 169 หน้า
ISBN 974-16-1379-2

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ (1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลด้านรายได้อำนาจจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จำนวนครัวเรือนและจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ใน 5 ภาค และทั่วราชอาณาจักร และ (2) เพื่อวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย ของครัวเรือน 10 กลุ่ม 5 ภาค และทั่วราชอาณาจักร โดยใช้ข้อมูลทศวรรษปฏิวัติปี จำนวน 2 ปี คือ ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547

จากการศึกษา พบว่า กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีรายได้และค่าใช้จ่ายต่อครัวเรือนมากที่สุดโดยรายได้ของครัวเรือนส่วนใหญ่มาจากค่าจ้างและเงินเดือน และพบว่าทุกภาคมีหมวดค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคที่สำคัญ คือ อาหารและเครื่องดื่ม หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร และหมวดที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน สำหรับการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเมื่อเปรียบเทียบในช่วง 2 ปี พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 มีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้มากกว่าปี พ.ศ. 2545 เกือบทุกประเภท ยกเว้น ประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน และจากการวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย โดยใช้ดัชนีค่าสัมประสิทธิ์จีไนน์เป็นตัววัดความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ พบว่า ใน 5 ภาค และทั่วราชอาณาจักรมีค่าสัมประสิทธิ์จีไนน์หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าลดลง แสดงให้เห็นว่าการกระจายรายได้ดีขึ้นบ้าง ยกเว้นแต่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2545 เท่านั้นที่มีค่าสัมประสิทธิ์จีไนน์หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วมีค่าเพิ่มขึ้นแสดงให้เห็นว่า เป็นเพียงภาคเดียวที่การกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมของทั่วประเทศทั้ง 2 ปีที่วิจัยครั้งนี้ อาจกล่าวได้ว่า การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นเพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะอัตราการเปลี่ยนแปลงไม่ถึงร้อยละ 1

การวิจัยครั้งนี้ ส่วนใหญ่ครัวเรือนที่มีรายได้สูงจะเสียอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงในอัตราที่มากกว่าครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำกว่าเมื่อเทียบกับรายได้ของครัวเรือนนั้น ซึ่งถ้าพิจารณาจากค่าของสัมประสิทธิ์จีไนน์หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม และอัตราการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มช่วยบรรเทาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ลดลงบ้าง ถึงแม้ว่าจะเพียงเล็กน้อย อย่างไรก็ตามรัฐบาลควรจะคงนโยบายนี้ไว้เช่นเดิม

พริณฑา ศรีสงค์
ลายมือชื่อนิติ

ช่อฉวี ธนธวัช
ลายมือชื่อประธานกรรมการ

27/8/49

Parinda Srisong 2006: The Effect of Value Added Taxes on Income Distribution of Thailand.

Master of Economics, Major Field: Economics, Department of Economics. Thesis Advisor:

Mr.Yodying Kongtong, Ph.D. 169 pages.

ISBN 974-16-1379-2

This research has 2 objectives which are; (1) To compare income, expenditure for consumption, number of households, and Value Added Taxes (VAT) that can be collected from 5 regions and whole kingdom of Thailand and (2) To analyze the result of Value Added Taxes (VAT) on Income Distribution of 10 groups of household in 5 regions and whole kingdom of Thailand by using secondary data collected yearly from 2 years which are in 2002 and 2004.

From the study we found that Bangkok, Nonthaburi, Pathumthani and Samutprakarn have the highest income and spending per household. Most of income of households come from wages and salaries and we also found that all regions have a significant consumption spending category which are Food and Beverage, transportation and communication, real estate and home appliances. The collection of Value Added Taxes (VAT) compare between 2 years, we found that in 2004 the revenue department have collected more revenue from VAT than in 2002 except from real estate and home appliances categories. From the analysis of Gini Coefficient as an instrument to indicate the discrepancy in the income distribution found that in 5 regions and whole kingdom of Thailand has lower value after applying VAT which indicate better income distribution except in Bangkok, Nonthaburi, Pathumthani and Samutprakarn in 2002 that have higher value of Gini Coefficient after applying VAT and this value demonstrate that this region is the only one that show more differences in income distribution. However, the research of the overall of the country in 2 years can be concluded that the income distribution has been effected a little because the differences are less than 1%.

In this study, most of households that have high income will paid higher the effective VAT rate than the households that have lower income. When we consider the value of Gini Coefficient after applying VAT and the effective VAT rate that households have to pay, we can conclude that VAT reduce the overlapping of household income although it helps reduce in a little amount so Government should continue applying VAT policy.

Parinda Srisong

Student's signature

Yodying Kongtong

Thesis Advisor's signature

27 March 2006

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษาและเรียบเรียงวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ยออดยิ่ง คงทอง ประธานกรรมการที่ปรึกษา ที่ช่วยกรุณาให้แนวทางคำแนะนำ ตลอดจนคำปรึกษาอันมีคุณค่ายิ่ง ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และพร้อมกันนี้ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์จิรพรรณ ชีรานนท์ กรรมการสาขาวิชาเอก ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนทนา สังขพงษ์ กรรมการสาขาวิชารอง และผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญเดิม ติระวัฒนประเสริฐ ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย ที่กรุณาให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงแก้ไขให้มีความถูกต้อง เพื่อความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นของวิทยานิพนธ์

กราบขอบพระคุณบิดา มารดา พี่ชาย ที่ให้การสนับสนุน ทั้งกำลังใจ และความเข้าใจ มาโดยตลอด นอกจากนี้ ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศ กรมสรรพากรที่ให้ความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณ พี่วินัส วิเศษสมวงศ์ ประธานรุ่นที่ 12 ที่ดูแลและให้ความช่วยเหลือเพื่อนๆ ทุกคนอย่างตั้งใจจริง พร้อมทั้งพี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ ทุกคนที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจที่ดีมาโดยตลอด

ประโยชน์อันใดที่วิทยานิพนธ์ฉบับนี้พึงมีขอบแด่บิดา มารดา ตลอดจนครูบาอาจารย์ทุกท่านที่ได้ให้ความรู้มาโดยตลอด

พรินดา ศรีสงค์

มีนาคม 2549

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง (3)

สารบัญภาพ (14)

บทที่ 1 บทนำ 1

 ความสำคัญของปัญหา 1

 วัตถุประสงค์ของการวิจัย 9

 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ 9

 ขอบเขตของการวิจัย 9

 นิยามศัพท์ 12

บทที่ 2 การตรวจเอกสาร 14

 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 14

 แนวคิดทฤษฎี 17

 ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม 34

บทที่ 3 วิธีการวิจัย 47

 การเก็บรวบรวมข้อมูล 47

 การวิเคราะห์ข้อมูล 48

 ขั้นตอนการวิจัย 48

บทที่ 4 ผลการวิจัย 57

 ส่วนที่ 1 57

 ส่วนที่ 2 62

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ 91

 สรุปผลการวิจัย 91

 ข้อเสนอแนะ 93

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	95
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย	100
ภาคผนวก ข ผลการคำนวณในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย	127

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี พ.ศ. 2539-2547	2
2	รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ปี พ.ศ. 2543 พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2547 จำแนกเป็นรายภาค	4
3	รายได้ของรัฐบาล จำแนกตามประเภทรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2535-2547	7
4	จำนวนรายจังหวัด 5 ภาค ในประเทศไทย	11
5	อัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงตามกลุ่มครัวเรือนต่างๆ จำแนกครัวเรือน เป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ปี พ.ศ. 2545	77
6	อัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงตามกลุ่มครัวเรือนต่างๆ จำแนกครัวเรือน เป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ปี พ.ศ. 2547	79
7	เปอร์เซ็นต์การแจกแจงแบบแผนการกระจายรายได้ก่อนและหลัง รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ปี พ.ศ. 2545	84
8	เปอร์เซ็นต์การแจกแจงแบบแผนการกระจายรายได้ก่อนและหลัง รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ปี พ.ศ. 2547	85

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
9	ค่าสัมประสิทธิ์จີนีก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มและอัตรา การเปลี่ยนแปลงในแต่ละภูมิภาคและทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547	90
ตารางผนวกที่		
ก1	จำนวนครัวเรือนในภูมิภาคต่างๆ และทั่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547	101
ก2	อัตราร้อยละของครัวเรือน รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน และรายได้ โดยเฉลี่ยต่อปีของครัวเรือนภาคต่างๆ จำแนกเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน ปี พ.ศ. 2545	102
ก3	อัตราร้อยละของครัวเรือน รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน และรายได้ โดยเฉลี่ยต่อปีของครัวเรือนภาคต่างๆ จำแนกเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน ปี พ.ศ. 2547	105
ก4	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2545	108

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ก5	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ภาคกลาง ปี พ.ศ. 2545	109
ก6	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2545	110
ก7	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2545	111
ก8	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ภาคใต้ ปี พ.ศ. 2545	112
ก9	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545	113
ก10	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2547	114

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ก11	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ภาคกลาง ปี พ.ศ. 2547	115
ก12	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2547	116
ก13	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2547	117
ก14	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ภาคใต้ ปี พ.ศ. 2547	118
ก15	ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภค บริโภคต่อคนต่อเดือน ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2547	119
ก16	จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บได้ จำแนกตาม ประเภทสินค้าค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 11 ประเภท ปี พ.ศ. 2545	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ก17	จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บได้ จำแนกตามประเภทสินค้าค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 11 ประเภท ปี พ.ศ. 2547	121
ก18	รายได้เฉลี่ยทั้งหมดต่อปีของแต่ละกลุ่มครัวเรือนในแต่ละภาค และทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545	122
ก19	รายได้เฉลี่ยทั้งหมดต่อปีของแต่ละกลุ่มครัวเรือนในแต่ละภาค และทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2547	123
ก20	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ รายภาค ปี พ.ศ. 2545	124
ก21	รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ รายภาค ปี พ.ศ. 2547	125
ก22	เปรียบเทียบแบบแผนการใช้จ่ายของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 จำแนกตามภาค	126
ข1	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2545	128

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ข2	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคกลาง ปี พ.ศ. 2545	129
ข3	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2545	130
ข4	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2545	131
ข5	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคใต้ ปี พ.ศ. 2545	132
ข6	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ทวีราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545	133
ข7	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2547	134

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ข8	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคกลาง ปี พ.ศ. 2547	135
ข9	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2547	136
ข10	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2547	137
ข11	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคใต้ ปี พ.ศ. 2547	138
ข12	สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ทัวราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2547	139
ข13	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2545	140

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ข14	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของภาคกลาง ในปี พ.ศ. 2547	141
ข15	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของภาคเหนือ ในปี พ.ศ. 2547	142
ข16	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2545	143
ข17	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2545	144
ข18	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของทั่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. 2545	145
ข19	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2547	146

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ข20	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของภาคกลาง ในปี พ.ศ. 2547	147
ข21	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของภาคเหนือ ในปี พ.ศ. 2547	148
ข22	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของภาคตะวันออก เฉียงเหนือ ในปี พ.ศ. 2547	149
ข23	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2547	150
ข24	การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่าง ๆ ตาม สัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของทั่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. 2547	151
ข25	รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและ หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ	152
ข26	รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและ หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของภาคกลาง	153

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
ข27	รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและ หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของภาคเหนือ	154
ข28	รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและ หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	155
ข29	รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและ หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของภาคใต้	156
ข30	รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและ หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของทั่วราชอาณาจักร	157
ข31	การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2545	158
ข32	การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคกลาง ปี พ.ศ. 2545	159
ข33	การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2546	160
ข34	การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2545	161

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
ข35 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จີนีก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคใต้ ปี พ.ศ. 2545	162
ข36 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545	163
ข37 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2547	164
ข38 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคกลาง ปี พ.ศ. 2547	165
ข39 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2547	166
ข40 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2547	167
ข41 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคใต้ ปี พ.ศ. 2547	168
ข42 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จี้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2547	169

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	อัตราภาษีแบบก้าวหน้า	24
2	อัตราภาษีตามสัดส่วน	24
3	อัตราภาษีแบบถดถอย	25
4	ลักษณะเส้นลอเรนซ์	31
5	กราฟแสดงอัตราภาษีที่แท้จริง ปี พ.ศ. 2545	80
6	กราฟแสดงอัตราภาษีที่แท้จริง ปี พ.ศ. 2547	80
7	การกระจายรายได้ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มปี พ.ศ. 2545	86
8	การกระจายรายได้หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มปี พ.ศ. 2545	86
9	การกระจายรายได้ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มปี พ.ศ. 2547	87
10	การกระจายรายได้หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มปี พ.ศ. 2547	87

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

การกระจายรายได้ เป็นเป้าหมายทางเศรษฐกิจและหน้าที่ของรัฐบาลในประเทศไทย นอกเหนือไปจากเป้าหมายการจัดสรรทรัพยากรให้มีประสิทธิภาพ การรักษาเสถียรภาพ และการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่ในอดีตที่ผ่านมารัฐบาลจะให้ความสำคัญกับเป้าหมายอื่น มากกว่าเป้าหมายในการกระจายรายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 5-6 (2525-2534) มุ่งเน้นการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพเศรษฐกิจและการเพิ่มผลผลิตเป็นหลัก รวมทั้งให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความยากจนมากขึ้น และในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 7 (2535-2539) มุ่งเน้นการรักษาระดับการเจริญเติบโตในระดับที่เหมาะสม ควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพ และการกระจายรายได้ที่เป็นธรรม แต่ปรากฏว่าประเทศไทยประสบผลสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว แต่การเติบโตดังกล่าวอยู่บนพื้นฐานความไม่สมดุลของการพัฒนา กล่าวคือ ปัญหาความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ระหว่างภาค ชนบทและเมือง และระหว่างกลุ่มคนในสังคม ยังเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของคนไทย และในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544) ต้องเผชิญกับวิกฤตเศรษฐกิจ โดยได้เน้นการเสริมสร้างทางเศรษฐกิจและการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งผลกระทบจากวิกฤตเศรษฐกิจได้ ก่อให้เกิดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ สำหรับในปัจจุบันนั้นแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (2545-2549) จะให้ความสำคัญกับการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจอย่างมีคุณภาพควบคู่ไปกับการรักษาเสถียรภาพเศรษฐกิจ เพื่อให้มีการกระจายผลประโยชน์และการกระจายรายได้อย่างทั่วถึง ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว ปัญหาการกระจายรายได้มิใช่แต่จะมีในชนบทเท่านั้น ปัญหาการกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกันในตัวเมืองก็อาจก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและสังคมขึ้นในภายในภาคหน้าได้เช่นกัน และเนื่องด้วยในปัจจุบันโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งประเทศไทยมีรายได้หลักมาจากนอกภาคเกษตรกรรม คือ ภาคอุตสาหกรรมและบริการ (ตารางที่ 1) มีการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว มากกว่าในอดีตมาก ทำให้คาดการณ์ได้ว่าปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้จะมีแนวโน้มรุนแรงขึ้นต่อไปได้ในอนาคต

ตารางที่ 1 ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ ผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ปี พ.ศ. 2539-2547

(หน่วย: พันล้านบาท)									
รายการ	2539	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546	2547p
ภาคเกษตร	438.12	447.18	498.59	435.51	444.19	468.91	514.26	607.86	654.81
นอกภาคเกษตร	4,172.92	4,285.43	4,127.86	4,201.57	4,478.54	4,664.59	4,936.39	5,321.11	5,848.68
ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP)	4,611.04	4,732.61	4,626.45	4,637.08	4,922.73	5,133.50	5,450.64	5,928.98	6,503.49
ผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ (GNP)	4,508.96	4,609.24	4,466.40	4,510.64	4,845.86	5,048.43	5,362.01	5,817.95	6,377.29

p ตัวเลขเบื้องต้น

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานรัฐมนตรี ปี พ.ศ. 2539-2547

เป้าหมายของการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศที่กำลังพัฒนานั้น ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นไปที่การเพิ่มผลผลิตมวลรวมในประเทศ คือ เพิ่มอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (จรินทร, 2533: 103) ดังจะเห็นได้จากการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศในปี 2539 มีมูลค่า 4,611.04 พันล้านบาท และเพิ่มขึ้นอีกในปี 2540 มีมูลค่า 4,732.61 พันล้านบาท สำหรับในปี 2541 ซึ่งอยู่ในช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจนั้นลดลงเหลือเพียง 4,626.45 พันล้านบาท และมีการเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจนถึงปี 2547 ซึ่งมีมูลค่า 6,503.49 พันล้านบาท แต่การขยายตัวทางเศรษฐกิจโดยยึดหลักการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศเป็นหลักนั้น มิได้แสดงให้เห็นถึงการกระจายรายได้ของประชาชนมีความเสมอภาคมากขึ้นหรือลดลง และปัญหาการกระจายรายได้ก็เป็นตัวชี้ให้เห็นถึงความล้มเหลวของการพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมา กล่าวคือ ถึงแม้ว่าผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศจะเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่ก็ยังคงมีปัญหาการกระจายรายได้เกิดขึ้นอยู่ เพราะถ้าประเทศมีรายได้เพิ่มขึ้นแต่รายได้ที่เพิ่มขึ้นนั้นตกอยู่กับกลุ่มคนเพียงไม่กี่คนและมีฐานะที่ยากจนอยู่ ซึ่งปัญหาดังกล่าวจะเป็นปัญหาสืบเนื่อง จะเห็นได้จากการเปรียบเทียบรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือนของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ และภูมิภาคต่างๆ ในปี พ.ศ. 2543 ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 (ตารางที่ 2) ซึ่งปัญหาการเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ยังจะปรากฏอยู่ต่อไป และอาจทวีความรุนแรงยิ่งขึ้นต่อไป หากยังมิได้มีการพิจารณาปรับปรุงแก้ไขอย่างจริงจัง

ปัญหาการกระจายรายได้เป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาประเทศ การยกระดับรายได้ของประชาชนให้สูงขึ้น อันจะนำไปสู่การปรับปรุงชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น เครื่องมือทางเศรษฐกิจที่รัฐบาลอาจเลือกใช้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายก็คือ นโยบายการคลัง ซึ่งนโยบายการคลัง หมายถึง การอาศัยมาตรการด้านการใช้จ่ายและรายได้ของรัฐบาลเพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมายทางเศรษฐกิจด้านมหภาค (จิรพรรณ, 2536: 11-3) ซึ่งรายได้ของรัฐบาลที่สำคัญ ได้แก่ รายได้จากภาษีอากร ซึ่งมีหลายประเภทด้วยกันทั้งภาษีทางตรงและภาษีทางอ้อม แต่ภาษีที่ส่งผลต่อการกระจายรายได้ที่ดี คือ ภาษีทางตรง เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา เป็นต้น เพราะในการเรียกเก็บภาษีประเภทนี้ถือเอาความสามารถในการเสียภาษีเป็นเกณฑ์ โดยพิจารณาจากฐานรายได้ และทรัพย์สินของผู้เสียภาษี อีกทั้งยังมีการใช้อัตรากำหนดแบบก้าวหน้า (progressive tax rate) ซึ่งก่อให้เกิดภาระภาษีแก่ผู้ที่มีรายได้สูงมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ กล่าวได้ว่าผู้ที่มีรายได้สูงจะเสียภาษีมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำ

ตารางที่ 2 รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ปี พ.ศ. 2543 พ.ศ. 2545 และ พ.ศ. 2547 จำแนกเป็นรายภาค

(หน่วย:บาท)

ภาค	ขนาด ครัวเรือน คน:ครัวเรือน	รายได้โดยเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2543	รายได้ (ต่อคน)	ขนาด ครัวเรือน คน:ครัวเรือน	รายได้โดยเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2545	รายได้ (ต่อคน)	ขนาด ครัวเรือน คน:ครัวเรือน	รายได้โดยเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2547	รายได้ (ต่อคน)
ทั่วราชอาณาจักร	3.6	12,150	3,358	3.5	13,736	3,913	3.4	14,963	4,337
กรุงเทพมหานคร ^{1/}	3.2	25,242	7,794	3.3	28,239	8,509	3.2	28,135	8,820
ภาคกลาง ^{2/}	3.5	13,012	3,715	3.4	14,128	4,108	3.4	16,355	4,805
ภาคเหนือ	3.4	8,652	2,538	3.2	9,530	2,963	3.2	10,885	3,438
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	3.9	7,765	1,990	3.7	9,279	2,489	3.7	10,139	2,754
ภาคใต้	3.9	11,186	2,897	3.8	12,487	3,305	3.7	14,469	3,918

^{1/} รวมจังหวัดนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

^{2/} ไม่รวมกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2543 พ.ศ. 2545 พ.ศ. 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ดังนั้น จึงถือว่าภาษีทางตรงสามารถลดความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจได้ ซึ่งเป็นภาษีที่ผู้เสียภาษีเป็นผู้แบกรับภาระของภาษีนั่นทั้งหมดหรือเป็นส่วนใหญ่ โดยมีได้ผลกระทบภาษีนั่นให้ผู้ใดแต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันการเก็บภาษีทางตรงของไทยยังเก็บมากกว่าในอดีต ซึ่งในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 27.08 และ 35.76 ตามลำดับ ของรายได้จากภาษีอากรที่รัฐจัดเก็บทั้งหมด ส่วนภาษีทางอ้อมยังเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญของประเทศ ซึ่งในปี พ.ศ. 2545 และ ปี พ.ศ. 2547 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45.88 และ 51.23 ตามลำดับ (ตารางที่ 3) ซึ่งเป็นภาษีที่ผู้เสียภาษีสามารถผลักภาระไปให้ผู้อื่นได้ง่าย และเป็นภาษีที่จัดเก็บจากฐานการใช้จ่ายหรือการซื้อขายแลกเปลี่ยน เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสินค้าเข้า-ออก เป็นต้น และมักจะมิได้เก็บจากผู้บริโภคหรือผู้ซื้อสินค้าโดยตรง ผู้ที่แบกรับภาระของภาษีที่แท้จริงมักจะไม่สามารถหลีกเลี่ยงภาษีของตนเอง ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ที่แบกรับภาระของภาษีไม่มีปฏิกิริยาต่อการจัดเก็บภาษีและการบริหารงานของรัฐบาล (เกริกเกียรติ, 2541: 117) และการที่โครงสร้างของภาษีอากรของประเทศไทยพึ่งแต่ภาษีทางอ้อมเช่นนี้ จึงเป็นอุปสรรคอย่างหนึ่งต่อการพัฒนาประเทศ เพราะหลักการบริหารการจัดเก็บภาษีทางอ้อมจะขัดแย้งกับหลักความเป็นธรรม ซึ่งการกระจายรายได้ที่เป็นธรรมกับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในระดับสูงนั้น อาจไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้พร้อมกัน ส่วนนโยบายการคลังอีกด้านหนึ่ง คือ ด้านรายจ่ายตามงบประมาณรายจ่ายของรัฐ ย่อมทำให้รายได้ของประชาชนดีขึ้น และช่วยให้การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ได้แก่ การที่ภาครัฐบาลเพิ่มการใช้จ่ายเพื่อก่อให้เกิดการจ้างงานเพิ่มและเพิ่มรายได้ให้แก่คนงาน ซึ่งเป็นกลุ่มชนที่มีรายได้น้อย หรือรัฐบาลอาจลงทุนหรือใช้จ่ายทางด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ผลประโยชน์จะตกแก่ผู้มีรายได้น้อยโดยตรง เช่น การจัดเก็บค่าบริการสาธารณูปโภคของรัฐในอัตราที่แตกต่างกันระหว่างคนยากจนและคนร่ำรวยโดยถือหลักว่าผู้มีรายได้ต่ำ จะเสียค่าใช้จ่ายต่ำกว่าผู้มีรายได้สูงขึ้นไป หรือการใช้นโยบายการใช้จ่ายด้านการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา การให้บริการสาธารณสุขอย่างทั่วถึง การให้เงินอุดหนุนการเกษตรในโครงการต่างๆ เป็นต้น (อรัญ, 2518: 479)

ภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีที่ใช้กันอย่างแพร่หลายในหลายๆประเทศทั่วโลก ประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่ได้นำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2535 มาใช้เพื่อทดแทนระบบภาษีการค้าเดิม ซึ่งไม่เหมาะสมกับโครงสร้างเศรษฐกิจในขณะนั้น เนื่องจากก่อให้เกิดความซ้ำซ้อนในการเรียกเก็บภาษี ซึ่งภาษีการค้าเป็นการเก็บภาษีจากมูลค่ารวมทุกขั้นตอนการผลิต และทำให้ระดับราคาสินค้าสูงขึ้นมาก ส่วนภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นจะเก็บเฉพาะมูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น

ทำให้ระดับราคาสินค้าของสินค้าสูงไม่มากเท่ากับภาษีการค้าและถือว่าเป็นการเก็บภาษีซ้ำซ้อนจากผู้ประกอบการค้าทุกทอด ซึ่งผู้บริโภคจะรับภาระภาษีการค้ามากกว่าภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่อย่างไรก็ตามภาษีมูลค่าเพิ่มนี้กลายมาเป็นรายได้หลักของรัฐบาลแทนภาษีการค้า ทั้งนี้เนื่องจากเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าภาษีดังกล่าวเป็นแหล่งที่ทำรายได้ให้แก่รัฐบาลเป็นลำดับที่ 3 (ตารางที่ 3) รองจากภาษีขายเฉพาะ ซึ่งเป็นลำดับที่ 1 เช่น ภาษีสุรา ภาษีน้ำมัน ภาษिरถยนต์ เป็นต้น และภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นลำดับที่ 2 ตามลำดับ

ทั้งนี้ เพราะภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีการบริโภคชนิดหนึ่งที่สามารถขยายขอบเขตไปจนถึงระดับค้าปลีก โดยจัดเก็บจากมูลค่าของสินค้าและบริการเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและบริการ ซึ่งภาษีมูลค่าเพิ่มมีฐานที่กว้างมาก เพื่อให้สามารถครอบคลุมการซื้อขายสินค้าและบริการต่างๆ (เกริกเกียรติ, 2541: 269) และภาษีนี้นี้ถูกเก็บจากตามความสามารถในการใช้จ่ายซึ่งส่งผลกระทบต่อประชาชนในทุกระดับชั้นของประเทศ แต่ผู้มีรายได้น้อยมักใช้จ่ายรายได้ส่วนใหญ่ไปในการบริโภคมากกว่าที่จะออมไว้ โอกาสที่จะหลบหลีกภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม จึงมีน้อยกว่าผู้ที่มียาได้สูง ถึงแม้ว่าผู้มีรายได้สูงซื้อสินค้าบริโภคมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ และเสียภาษีไปมากกว่าผู้มีรายได้ต่ำ แต่เมื่อคิดเปรียบเทียบเป็นร้อยละของรายได้ โดยเฉลี่ยของผู้ที่มีรายได้สูงและรายได้ต่ำจะปรากฏว่าผู้ที่มียาได้สูงจะเสียภาษีไม่มากเท่ากับผู้ที่มียาได้ต่ำ

นอกจากนี้ ถ้าหากรัฐบาลมุ่งเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มเพื่อวัตถุประสงค์ในการหารายได้เข้ารัฐบาล ทำให้เกิดผลในการนำเงินเข้ารัฐบาลมากที่สุด ซึ่งสินค้าส่วนใหญ่ที่ถูกเก็บภาษีมักเป็นสินค้าที่อุปสงค์มีความยืดหยุ่นต่อการเปลี่ยนแปลงของราคาน้อย โดยเป็นสินค้าที่มีความจำเป็นต่อการครองชีพของทั้งคนที่มียาได้ต่ำและคนที่มียาได้สูง แต่ผู้ที่มียาได้ต่ำจะต้องรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มในการซื้อสินค้าสำหรับการบริโภคประจำวันจำนวนมาก เมื่อเปรียบเทียบกับฐานะความสามารถในการเสียภาษีของคนที่มีรายได้ต่ำ ซึ่งภาระภาษีดังกล่าวนี้อาจส่งผลกระทบต่อภาระจายรายได้ จึงทำให้สนใจทำการศึกษาว่าผลของการรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือนต่างๆ ในแต่ละภาคของประเทศ จะทำให้ฐานะของครัวเรือนเปลี่ยนแปลง และมีความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ของครัวเรือนเป็นไปในทิศทางใด

ตารางที่ 3 รายได้ของรัฐบาล จำแนกตามประเภทรายได้ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2535-2547

(หน่วย:ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	ปี พ.ศ. 2535		ปี พ.ศ. 2536		ปี พ.ศ. 2537		ปี พ.ศ. 2538		ปี พ.ศ. 2539		ปี พ.ศ. 2540	
ประเภทภาษีอากร	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	499,022.92	100.00	805,055.15	100.00	655,992.23	100.00	757,741.20	100.00	850,026.45	100.00	844,330.00	100.00
งบภาษีอากร	425,761.29	85.32	733,076.16	91.06	573,662.00	87.45	671,809.24	88.68	761,866.35	89.63	42,284.02	87.91
ภาษีทางตรง	137,732.00	27.60	159,102.34	19.76	199,235.47	30.37	240,433.79	31.74	277,772.73	36.46	276,228.15	37.21
ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา	50,546.39	10.13	54,182.81	6.73	64,937.19	9.90	82,684.89	10.92	105,335.03	13.83	111,507.45	15.02
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	84,406.48	16.91	101,492.84	12.61	130,730.80	19.93	154,584.88	20.41	169,042.18	22.19	159,451.78	21.48
ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	2,779.08	0.56	3,426.65	0.43	3,566.68	0.54	3,163.99	0.42	3,395.51	0.45	5,268.90	0.71
ภาษีการเดินทาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ภาษีทางอ้อม	288,029.29	57.72	573,973.82	71.30	374,426.53	69.63	431,375.46	56.94	484,093.62	63.54	466,055.87	62.79
ภาษีการขายทั่วไป	100,662.48	20.17	95,646.99	11.88	119,165.63	22.16	147,035.22	19.41	185,813.53	24.39	176,812.41	23.82
ภาษีการค้า	35,562.31	7.13	2,022.21	0.25	774.69	0.14	910.35	0.12	383.63	0.05	553.64	0.07
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	52,086.58	10.44	73,765.87	9.16	93,311.57	17.35	113,701.50	15.01	147,789.69	19.40	138,696.70	18.69
ภาษีธุรกิจเฉพาะ	9,348.19	1.87	16,110.17	2.00	20,427.38	3.80	27,180.25	3.59	32,548.07	4.27	33,000.50	4.45
อากรแสตมป์	3,665.40	0.73	3,748.74	0.47	4,651.99	0.87	5,243.12	0.69	5,092.15	0.67	4,531.56	0.61
ภาษีการขายเฉพาะ	99,175.69	19.87	370,989.42	46.08	138,039.16	25.67	156,359.83	20.64	169,125.17	22.20	183,398.27	24.71
ภาษีสินค้าเข้า - ออก	82,772.00	16.59	102,083.34	12.68	114,229.19	21.24	125,800.89	16.61	126,708.40	16.63	103,125.04	13.89
ภาษีสักขณการอนุญาต	5,419.12	1.09	5,254.07	0.65	2,992.55	0.56	2,179.52	0.29	2,446.52	0.32	2,720.15	0.37

ตารางที่ 3 (ต่อ)

(หน่วย:ล้านบาท)

ปีงบประมาณ	ปี พ.ศ. 2541		ปี พ.ศ. 2542		ปี พ.ศ. 2543		ปี พ.ศ. 2544		ปี พ.ศ. 2546		ปี พ.ศ. 2546		ปี พ.ศ. 2547p	
ประเภทภาษีอากร	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รวม	725,771.85	100.00	736,948.00	100.00	855,616.30	100.00	874,918.50	100.00	1032170.5	100.00	1,044,413.70	100.00	1,141,111.08	100.00
งบภาษีอากร	640,918.90	88.31	609,804.90	82.75	652,290.61	76.24	679,300.70	77.64	753,014.90	72.95	866,020.40	82.92	992,700.79	86.99
ภาษีทางตรง	214,811.88	33.52	213,694.70	29.00	235,425.40	27.52	253,546.00	28.98	279,494.50	27.08	332,685.00	31.85	408,075.56	35.76
ภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดา	118,905.50	18.55	101,244.60	13.74	87,421.20	10.22	97,008.10	11.09	103,312.60	10.01	111,418.60	10.67	128,800.85	11.29
ภาษีเงินได้นิติบุคคล	90,642.87	14.14	101,309.50	13.75	137,372.40	16.06	139,602.80	15.96	157,245.50	15.23	199,711.50	19.12	247,658.68	21.70
ภาษีเงินได้ปิโตรเลียม	5,263.51	0.82	11,140.60	1.51	10,631.80	1.24	16,935.10	1.94	18,936.40	1.83	21,554.90	2.06	31,616.03	2.77
ภาษีการเดินทาง	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ภาษีทางอ้อม	426,107.02	66.48	396,110.20	53.75	416,865.21	48.72	425,754.70	48.66	473,520.40	45.88	533,335.40	51.07	584,625.23	51.23
ภาษีการขายทั่วไป	197,639.07	30.84	157,799.80	21.41	157,416.70	18.40	143,706.00	16.43	156,250.90	15.14	161,175.60	15.43	189,096.92	16.57
ภาษีการค้า	447.31	0.07	155.00	0.02	154.30	0.02	144.30	0.02	114.30	0.01	49.00	0.00	85.37	0.01
ภาษีมูลค่าเพิ่ม	160,258.80	25.00	134,106.00	18.20	137,422.10	16.06	127,835.30	14.61	138,617.30	13.43	143,277.20	13.72	162,435.08	14.23
ภาษีธุรกิจเฉพาะ	34,037.22	5.31	20,767.90	2.82	16,584.80	1.94	12,567.50	1.44	13,485.40	1.31	12,553.90	1.20	19,832.40	1.74
อากรแสตมป์	2,895.74	0.45	2,770.90	0.38	3,255.50	0.38	3,158.90	0.36	4,033.90	0.39	5,295.50	0.51	6,744.07	0.59
ภาษีการขายเฉพาะ	161,000.69	25.12	171,133.40	23.22	173,887.51	20.32	190,026.50	21.72	220,796.90	21.39	261,678.60	25.05	290,558.98	25.46
ภาษีสินค้าเข้า-ออก	66,189.05	10.33	66,030.00	8.96	84,456.70	9.87	90,432.20	10.34	95,287.30	9.23	109,182.00	10.45	102,823.57	9.01
ภาษีสถักยณะการอนุญาต	1,278.21	0.20	1,147.00	0.16	1,104.30	0.13	1,590.00	0.18	1,185.30	0.11	1,299.20	0.12	2,145.76	0.19

-- น้อยกว่าร้อยละ 0.01

หมายเหตุ: ผลรวมของแต่ละจำนวนไม่เท่ากับยอดรวม เนื่องจากการปัดเศษ

ที่มา: กรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภค จำนวนครัวเรือน และจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ แต่ละภูมิภาค และทั่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. 2545 และ ปี พ.ศ. 2547
2. เพื่อวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ของครัวเรือนแต่ละกลุ่มในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 โดยทำการวิเคราะห์การกระจายรายได้ที่เป็นรายได้ขั้นต้นก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม และเปรียบเทียบกับการกระจายรายได้ที่เป็นรายได้หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อพิจารณาว่าผลของภาษีดังกล่าว มีผลกระทบต่อกระจายรายได้ และฐานะของครัวเรือนหลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมีการเปลี่ยนแปลง และวิเคราะห์ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงของครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคและทั่วราชอาณาจักร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อทราบถึงรายได้และค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของครัวเรือน จำนวนครัวเรือน และจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม ในแต่ละภูมิภาค และทั่วราชอาณาจักร และทำให้ทราบว่าภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือนต่างๆ ส่งผลให้เห็นฐานะของครัวเรือนและสภาพการเปลี่ยนแปลงของการกระจายรายได้หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม เพื่อเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลในการปรับปรุงมาตรการภาษีมูลค่าเพิ่มและให้เป็นธรรมต่อประชาชน เพื่อส่งผลต่อการกระจายรายได้ให้เท่าเทียมกันมากขึ้นและสามารถลดความเหลื่อมล้ำทางรายได้

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้จะศึกษาเฉพาะผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ของครัวเรือนใน 5 ภาค และทั่วราชอาณาจักร โดยสอดคล้องกับรายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติโดยจำแนกรายจังหวัด (ดังตารางที่ 4) ในประเทศไทย เป็นการวิจัยถึงสภาพการกระจายรายได้ที่เป็นรายได้ขั้นต้นก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มและเปรียบเทียบสภาพการกระจายรายได้ที่เป็นรายได้หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว

2. จะทำการวิจัยจากข้อมูลของรายงานการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยใช้ข้อมูลรายปี และศึกษาวิจัยเพียง 2 ปี คือ ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 ซึ่งทำการสำรวจในรอบปกติทุกๆ 2 ปี เหตุผลในการเลือกศึกษาเปรียบเทียบระหว่างช่วงเวลาดังกล่าว คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่สามารถส่งผลกระทบต่อภาระการกระจายรายได้ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 นั้น มีทิศทางที่สามารถสังเกตได้อย่างชัดเจนในช่วงเวลาดังกล่าว เนื่องจากการมีอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูงและใกล้เคียงกันมาก (หลังจากวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจตั้งแต่ปลายปี 2540) คือ ร้อยละ 5.32 และ 6.17 ตามลำดับ และจากการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ ในปี พ.ศ. 2545 มีมูลค่า 5,450.64 พันล้านบาท และปี พ.ศ. 2547 มีมูลค่า 6,503.49 พันล้านบาท และอัตราการขยายตัวของการจ้างงานเพิ่มขึ้น ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 ซึ่งมีอัตราการว่างงานร้อยละ 2.42 และ 2.14 ตามลำดับ ทำให้มีการขยายตัวของรายได้ของกลุ่มครัวเรือนต่างๆ ซึ่งสมควรในการพิจารณาทั้ง 2 ปี ดังนั้น การวิจัยถึงผลกระทบของภาวดังกล่าวที่มีต่อการกระจายรายได้ในระหว่างปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 จึงเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมที่สุดที่จะทำให้เห็นถึงผลกระทบดังกล่าวได้อย่างชัดเจน

3. ศึกษาวิจัยเฉพาะประเภทค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 11 ประเภท ของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ดังนี้

- ประเภทที่ 1 อาหารและเครื่องดื่ม
- ประเภทที่ 2 เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- ประเภทที่ 3 ยาสูบ
- ประเภทที่ 4 เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า
- ประเภทที่ 5 อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน (รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ)
- ประเภทที่ 6 ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา
- ประเภทที่ 7 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล
- ประเภทที่ 8 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร
- ประเภทที่ 9 การบันเทิงและการอ่าน
- ประเภทที่ 10 การศึกษา
- ประเภทที่ 11 เบ็ดเตล็ด

ตารางที่ 4 จำแนกรายจังหวัด 5 ภาค ในประเทศไทย

ตอนพิเศษ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคใต้
กรุงเทพมหานคร	กาญจนบุรี	กำแพงเพชร	กาฬสินธุ์	กระบี่
นนทบุรี	จันทบุรี	เชียงราย	ขอนแก่น	ชุมพร
ปทุมธานี	ฉะเชิงเทรา	เชียงใหม่	ชัยภูมิ	ตรัง
สมุทรปราการ	ชลบุรี	ตาก	นครพนม	นครศรีธรรมราช
	ชัยนาท	นครสวรรค์	นครราชสีมา	นราธิวาส
	ตราด	น่าน	บุรีรัมย์	ปัตตานี
	นครนายก	พะเยา	มหาสารคาม	พังงา
	นครปฐม	พิจิตร	มุกดาหาร	พัทลุง
	ประจวบคีรีขันธ์	พิษณุโลก	ยโสธร	ภูเก็ต
	ปราจีนบุรี	เพชรบูรณ์	ร้อยเอ็ด	ยะลา
	พระนครศรีอยุธยา	แพร่	เลย	ระนอง
	ระยอง	ลำปาง	สกลนคร	สตูล
	ราชบุรี	ลำพูน	สุรินทร์	สุราษฎร์ธานี
	ลพบุรี	สุโขทัย	หนองคาย	สงขลา
	สมุทรสงคราม	อุดรดิตถ์	หนองบัวลำภู	
	สมุทรสาคร	อุทัยธานี	อุดรธานี	
	สระแก้ว	แม่ฮ่องสอน	อุบลราชธานี	
	สระบุรี		อำนาจเจริญ	
	สิงห์บุรี		ศรีสะเกษ	
	สุพรรณบุรี			
	อ่างทอง			
	เพชรบุรี			

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (2545)

นิยามศัพท์

จากรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545 ได้นิยามศัพท์ ดังนี้

1. ครัวเรือนส่วนบุคคล หมายถึง

1.1 บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป กินอยู่และใช้สิ่งอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การดำรงชีวิตร่วมกัน บุคคลเหล่านี้อาจจะเป็นผู้ที่มีความเกี่ยวพันทางสายโลหิต หรือโดยการแต่งงาน หรือรับมาเป็นบุตรบุญธรรม หรือมีความเกี่ยวพันฉันญาติหรือไม่ก็ได้ ผู้อาศัยซึ่งไม่มีความสัมพันธ์ฉันญาติและไม่ได้จ่ายค่าที่พักและอาหาร และคนรับใช้ที่ไม่มีครอบครัวอยู่ด้วย กินอยู่กับครัวเรือน ได้รับอาหาร เสื้อผ้าและที่อยู่อาศัยเป็นส่วนหนึ่งของค่าแรงหรือได้รับมา โดยไม่ต้องจ่ายเงินก็ตาม ให้นับเป็นสมาชิกของครัวเรือน

ผู้อาศัยไม่ว่าจะมีครอบครัวอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม หากจ่ายค่าที่พัก และ/หรืออาหารให้ครัวเรือน ให้นับเป็นอีกครัวเรือนหนึ่ง

1.2 บุคคลไม่เกิน 5 คนที่ไม่มีความสัมพันธ์ฉันญาติ กินอยู่ด้วยกัน ร่วมกันจ่ายค่าที่พักและค่าอาหาร ให้นับแต่ละคนเป็นครัวเรือน

1.3 บุคคลคนเดียวอาศัยอยู่ตามลำพัง กินอยู่และใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคที่จำเป็นแก่การดำรงชีพสำหรับตนเองโดยไม่มีบุคคลอื่นร่วมด้วย

2. รายได้ของครัวเรือน หมายถึง รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ได้แก่

2.1 ค่าแรงและเงินเดือน เงินรางวัลบริการ เงินโบนัส เป็นต้น

2.2 กำไรสุทธิจากการประกอบธุรกิจการค้า การเกษตร และธุรกิจอื่นๆ

2.3 รายได้จากทรัพย์สิน เช่น ค่าเช่าที่ดิน ค่าลิขสิทธิ์ ดอกเบี้ย และเงินปันผล

2.4 เงินได้รับเป็นการช่วยเหลือ บำเหน็จ บำนาญ เงินทุนการศึกษา

2.5 รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน ได้แก่ มูลค่าของสินค้าและบริการที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของค่าแรงเงินเดือน มูลค่าของสินค้าหรืออาหารที่ครัวเรือนผลิตและบริโภคเอง (รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของและอยู่เอง) หรือได้รับมาโดยไม่ต้องซื้อ

2.6 รายรับที่เป็นตัวเงินอื่นๆ เช่น เงินได้รับจากการประกันภัย หรือประกันชีวิต เงินรางวัลสลากกินแบ่ง และรายรับอื่นๆในประเภทเดียวกัน

รายได้ประจำครัวเรือน หมายถึง รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน ไม่รวมรับที่เป็นตัวเงินอื่นๆ ตามที่เป็นค่าใช้จ่ายของครัวเรือน

3. ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน หมายความว่า ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้นของครัวเรือน ได้แก่

3.1 จำนวนเงินที่ครัวเรือนได้ใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่างๆ เพื่อใช้ในการดำรงชีพ

3.2 มูลค่าของสินค้าและบริการที่ได้รับเป็นส่วนหนึ่งของค่าแรง เงินเดือน สินค้าหรืออาหารที่ครัวเรือนผลิตและบริโภคเอง (รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของและอยู่เอง) หรือได้มาโดยไม่ต้องซื้อ

ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ได้แก่ รายจ่ายทั้งสิ้นของครัวเรือนซึ่งไม่รวมรายจ่ายอื่นๆ

4. กรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัด (ตอนพิเศษ) หมายถึง จังหวัดกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้ตรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับภาษีอากร การกระจายรายได้ แนวคิดทฤษฎีต่างๆ และงานศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

สุภรณ์ (2521) ได้ศึกษาวิเคราะห์การกระจายภาระภาษีการค้าต่อการกระจายรายได้ของครัวเรือนไทย ซึ่งพิจารณาแยกเป็นรายภาคตามชั้นต่างๆ ของรายได้ในปี 2516 โดยอาศัยข้อมูลการกระจายรายได้จาก รายงานการสำรวจสถานะเศรษฐกิจและสังคมของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และข้อมูลการเก็บภาษีการค้าจากกรมสรรพากร โดยใช้วิธีการศึกษาอัตราการเสียภาษีที่แท้จริง และหาค่าสัมประสิทธิ์นี้การกระจายรายได้ และดำเนินการศึกษาภายใต้ข้อสมมติที่ว่าให้มีการเก็บภาษีอื่นๆ ในอัตราคงที่ ซึ่งจะทำให้มีผลเช่นเดียวกับการสมมติว่าไม่มีการเก็บภาษีใดๆ มาก่อนภาษีที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จึงเป็นการทำให้ราคาสินค้าและบริการไม่ถูกกระทบกระเทือนจากภาษีใดๆ

ผลของการศึกษาพบว่า การเก็บภาษีการค้าทำให้เกิดเป็นภาระที่หนักมากกับครัวเรือนที่มีรายได้น้อย และในขณะเดียวกันก็ก่อให้เกิดการกระจายรายได้ซึ่งไม่เท่ากันอยู่แล้วยิ่งมีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น ทั้งในระหว่างชั้นของรายได้ของแต่ละภาค และในส่วนรวมเป็นรายภาค ซึ่งจะพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์นี้ก่อนและหลังการเก็บภาษีการค้าในแต่ละภาคของประเทศ จะพบว่าหลังจากมีการหักภาระภาษีแล้ว ทำให้ทุกภาคของประเทศมีความไม่เท่าเทียมกันของรายได้เพิ่มขึ้น โดยจะเห็นได้จากค่าสัมประสิทธิ์นี้หลังการเก็บภาษี มีค่าสูงขึ้นกว่าก่อนการเก็บภาษีในทุกๆ ภาคของประเทศ ดังนั้น ภาษีการค้านี้จึงไม่ควรนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อให้เกิดการกระจายรายได้ที่ดีได้ และถึงแม้ว่าการศึกษาจะเป็นเฉพาะบางส่วน และศึกษาเฉพาะภาษีการค้าในระยะเวลาเพียงปีเดียว จึงอาจทำให้ผลที่ได้ไม่แน่ชัดเท่าที่ควร แต่ถือว่าผลการศึกษานี้เป็น การสนับสนุนความเชื่อที่ว่าภาษีทางอ้อมนั้น เป็นภาระแก่กลุ่มคนที่มีฐานะยากจน ดังนั้น ถ้านำมาใช้เพื่อจุดหมายในทางหารายได้แล้ว ก็ย่อมขัดต่อการที่จะใช้เป็นเครื่องมือในการกระจายรายได้ที่ดี เพราะจะมีผลให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางด้านรายได้มากขึ้นนั่นเอง

วิบูลย์ลักษณ์ (2526) ศึกษาเรื่อง ผลของนโยบายการคลังต่อการกระจายรายได้ในเขตมหานครกรุงเทพ ปี 2515 และ 2519 นี้ โดยใช้วิธีการศึกษาอัตราการรับภาระภาษีที่แท้จริงของครัวเรือนในระดับชั้นรายได้ต่างๆ และอัตราการรับผลประโยชน์ที่แท้จริง และการหาฟังก์ชันของเส้นลอเรนซ์ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายรายได้ โดยใช้ข้อมูลภาคตัดขวางของรายได้ของครัวเรือนในเขตมหานครกรุงเทพในปี 2515 และ 2519 ทั้งนี้ ได้ศึกษาถึงภาระภาษีและรายได้ของรัฐ และการใช้จ่ายของงบประมาณรายจ่ายของรัฐประเภทต่างๆ ที่ครัวเรือนในแต่ละชั้นรายได้ได้รับตามสัดส่วนที่ควรจะเป็น โดยอาศัยฐานการกระจายจากรายได้จำนวนครัวเรือนและสัดส่วนค่าใช้จ่ายในการอุปโภคและการบริโภคของครัวเรือนในชั้นรายได้ต่างๆ ในเขตมหานครกรุงเทพ เพื่อนำไปประมาณหาสัดส่วนของรายได้ภายหลังมีระบบการคลัง จากนั้นจึงนำไปหาค่าสัมประสิทธิ์การกระจายรายได้

จากการศึกษาโดยการกระจายภาระภาษีไปยังครัวเรือนในชั้นรายได้ต่างๆ ในปี 2515 ปรากฏว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำรับภาระภาษีที่แท้จริงในอัตราสูงกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงขึ้นไป ซึ่งแสดงว่าระบบภาษีและรายได้ของรัฐในเขตมหานครกรุงเทพในปี 2515 มีลักษณะถดถอย แต่สำหรับในปี 2519 ระบบภาษีและรายได้ของรัฐมีลักษณะก้าวหน้า กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำรับภาระภาษีที่แท้จริงในอัตราน้อยกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงในทุกระดับชั้นของรายได้

สำหรับการศึกษาผลประโยชน์จากการใช้จ่ายของรัฐในเขตมหานครกรุงเทพ ปรากฏว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริงในสัดส่วนที่สูงกว่าครัวเรือนที่มีระดับรายได้สูงในทุกระดับชั้นของรายได้ ทั้งในปี 2515 และ 2519 ซึ่งแสดงว่าระบบการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายของรัฐมีลักษณะถดถอยทั้ง 2 ปีที่ศึกษา ซึ่งให้ประโยชน์แก่ครัวเรือนที่มีระดับรายได้ต่ำ และเมื่อพิจารณาถึงการกระจายรายได้ภายหลังระบบการใช้จ่ายของรัฐแล้ว ปรากฏว่าการกระจายรายได้ของครัวเรือนในเขตมหานครกรุงเทพภายหลังระบบการใช้จ่ายของรัฐมีความเท่าเทียมกันยิ่งขึ้นทั้งในปี 2515 และ 2519

วิโรจน์ (2534) ศึกษาเปรียบเทียบวิธีการประมาณการกระจายรายได้สำหรับประเทศไทย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรและค่าสัมประสิทธิ์จีไน แบ่งกลุ่มประชากรในจำนวนที่เท่าๆ กัน ว่ามีความสามารถในการอธิบายถึงสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนและการกระจาย

รายได้ของกลุ่มชนมากน้อยเพียงใด พร้อมทั้งเปรียบเทียบลักษณะการกระจายรายได้ในแต่ละภาคว่ามีสภาพที่ดีขึ้นหรือเลวลง ในช่วงระยะเวลาการสำรวจ พ.ศ. 2529 กับ 2531

จากการศึกษาพบว่า เมื่อเปรียบเทียบการวิเคราะห์การกระจายรายได้ทั้ง 3 วิธี เมื่อมองภาพกว้างๆ ของแต่ละภาค จะพบว่า ลักษณะการกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้น้อยลงจะมีเฉพาะภาคเหนือ การวัดโดยอาศัยค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรพบว่าค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรมีค่าเพิ่มขึ้น แต่การวัดการกระจายรายได้โดยสัมประสิทธิ์จีไน และสัดส่วนของรายได้จะมีลักษณะการกระจายรายได้ที่ดีขึ้น ในทางตรงกันข้ามการมองภาพในรายละเอียดพบว่า การอธิบายถึงลักษณะการกระจายรายได้ทั้ง 3 วิธีนี้ จะให้คำอธิบายที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ใน พ.ศ. 2529 การวัดโดยใช้สัมประสิทธิ์จีไน และค่าสัมประสิทธิ์แห่งความผันแปรพบว่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้สูงสุด ในขณะที่ช่องว่างคนที่ร่ำรวยกับคนที่ยากจนในภาคเหนือสูงสุด

อุษาศรี (2539) ศึกษาผลกระทบของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์จีไนในการวิเคราะห์ ซึ่งศึกษาในปี 2533 และ ปี 2535

ผลการศึกษาปรากฏว่า ในปี 2533 การกระจายรายได้หลังจากเรียกเก็บภาษีแล้วในระหว่างครัวเรือนจากภูมิภาคต่างๆ และทั่วประเทศดีขึ้น แต่สำหรับในปี 2535 โครงสร้างของภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงในปีดังกล่าว ทำให้การกระจายรายได้หลังเรียกเก็บภาษีแล้วดีขึ้นในทุกภูมิภาคยกเว้นภาคใต้ และการกระจายรายได้ในระดับทั่วประเทศมีสภาพเลวลง เนื่องจากเมื่อเรียกเก็บภาษีแล้วกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ปานกลางมีสัดส่วนรายได้ลดลง ขณะที่กลุ่มผู้มีรายได้สูงส่วนแบ่งรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งสรุปได้ว่าการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในปี 2535 มิได้มีส่วนช่วยบรรเทาปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ และอาจมีส่วนทำให้สถานการณ์กระจายรายได้เลวร้ายลงแทนที่จะดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างกลุ่มครัวเรือนและระหว่างภูมิภาคต่างๆ

จำริญ (2541) วิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายการคลังต่อการกระจายรายได้ของประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2531 และ 2537 โดยศึกษาแล้วหาผลด้านรายได้ของรัฐ ปรากฏว่าครัวเรือนมีการแบกรับภาษีที่แท้จริงในอัตราที่ใกล้เคียงกัน และภายหลังมีระบบภาษี พบว่า

ค่าสัมประสิทธิ์นี้ มีค่าเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าผลของนโยบายด้านการจัดเก็บรายได้ของรัฐ ทำให้การกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น และผลด้านรายจ่ายของรัฐ ปรากฏว่าครัวเรือนมีอัตราการรับผลประโยชน์ที่แท้จริงแบบถดถอย และค่าสัมประสิทธิ์นี้ภายหลังมีระบบการใช้จ่ายของรัฐมีค่าลดลง แสดงว่าผลของนโยบายด้านการใช้จ่ายของรัฐ ทำให้การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น และผลด้านการคลังทั้งระบบ พบว่า ครัวเรือนมีอัตราการรับผลประโยชน์สุทธิที่แท้จริงแบบถดถอย และค่าสัมประสิทธิ์นี้ ภายหลังมีระบบการคลังของรัฐมีค่าลดลง แสดงว่าผลของนโยบายด้านการคลังของรัฐ ทำให้การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น ซึ่งการศึกษานี้ชี้ให้เห็นว่า ประเทศไทยมีความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้เพิ่มมากขึ้น ในระหว่างปี พ.ศ. 2531 และ 2537 และผลของนโยบายด้านการจัดเก็บรายได้ของรัฐและนโยบายการคลังรวม ช่วยลดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้

แนวคิดทฤษฎี

แนวคิดทฤษฎีด้านภาษีอากร

ความหมายของภาษีอากร ซึ่งจะแบ่งลักษณะของคำนิยามออกเป็นสองแนวด้วยกัน คือ (เกริกเกียรติ, 2546: 129-130)

ภาษี คือ สิ่งที่รัฐบาลบังคับเก็บจากราษฎร และนำมาใช้เพื่อประโยชน์ของสังคมส่วนรวม โดยมีได้มีสิ่งตอบแทนโดยตรงแก่ผู้เสียภาษี

ลักษณะสำคัญของคำนิยามตามแนวนี้นี้มีประเด็นที่สำคัญสองประการ คือ

ประการแรก ภาษีที่รัฐบาลเก็บจากประชาชนนั้น จะมีลักษณะของการบังคับ ภาษีที่จะเก็บนั้น อาจจะเป็นรายได้ หรือสิ่งของ หรือผลประโยชน์ หรือบริการจากตัวผู้เสียภาษี

ประการที่สอง ภาษีที่เก็บได้นั้นจะต้องนำไปใช้เพื่อสังคมส่วนรวม ตัวผู้เสียภาษีนั่น จะไม่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากรัฐบาล ซึ่งต่างกับการซื้อสินค้าหรือบริการ ซึ่งผู้ที่เสียเงินจะเป็นผู้ที่ได้รับประโยชน์โดยตรงจากการซื้อสินค้าหรือบริการนั้น อย่างไรก็ตามผู้ที่เสียภาษีจะได้

รับผลประโยชน์โดยทางอ้อมจากรัฐบาล เช่น การป้องกันประเทศ การรักษาความสงบภายใน และสวัสดิการของสังคม เป็นต้น

ประเภทของภาษีอากร

วิธีการแบ่งประเภทของภาษีอากร 2 วิธี คือ แบ่งตามหลักการผลัการภาษีอากร และ แบ่งตามฐานภาษีอากร ดังนี้ (อรัญ, 2548: 77-78)

1. แบ่งตามหลักการผลัการภาษีอากร สามารถแบ่งภาษีอากรออกเป็น 2 ประเภท คือ

ภาษีทางตรง (Direct Taxes)

ภาษีทางอ้อม (Indirect Taxes)

การแบ่งตามหลักการผลัการภาษีอากรเป็นวิธีแบ่งแบบดั้งเดิม กฎหมายรัฐธรรมนูญ และกฎหมายภาษีอากรของประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษยังใช้คำว่า ภาษีทางตรงและ ภาษีทางอ้อมอยู่เช่นกัน ประเทศเกือบทุกประเทศในโลกยังมีความเคยชินใช้คำทั้งสองอยู่ใน กระบวนการทางการคลัง โดยเป็นที่เข้าใจกันว่า ภาษีทางตรง คือ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล และภาษีทรัพย์สิน ส่วนภาษีทางอ้อม คือ ภาษีการขายทั่วไป ภาษีการขายเฉพาะ และอากรศุลกากร

ภาษีทางตรง หมายความว่า ภาษีประเภทใดก็ตามที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมาย ไม่สามารถผลัการภาษีไปให้ผู้อื่นได้ ผู้มีหน้าที่เสียภาษีจำเป็นต้องเป็นผู้รับภาระภาษีนั่นไว้เอง รัฐบาลจัดเก็บภาษีทางตรงจากผู้ที่จะต้องเสียภาษีที่แท้จริง

ภาษีทางอ้อม หมายความว่า ภาษีประเภทต่างๆ ที่ผู้มีหน้าที่เสียภาษีตามกฎหมาย มีโอกาสจะผลัการภาษีดังกล่าวไปให้ผู้อื่นช่วยแบ่งเบาภาระภาษีนั่นได้ รัฐบาลไม่ได้จัดเก็บ ภาษีตรงจากผู้ที่จะต้องเสียภาษี

2. แบ่งตามฐานภาษีอากร วิธีการแบ่งประเภทของภาษีตามฐานภาษีจะเหมาะสมกว่า ถ้าแบ่งตามวิธีนี้จะตรงกับฐานภาษีตามที่กฎหมายภาษีอากรประเภทต่างๆ กำหนด การแบ่งตามวิธีนี้อาจจะแบ่งประเภทภาษีอากรได้ 3 ประเภท คือ

2.1 ภาษีที่เก็บจากเงินได้ (Income Taxes) ซึ่งประกอบด้วยภาษีสำคัญ 4 ประการ

- ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา (Individual Income Tax)
- ภาษีเงินได้นิติบุคคล (Cooperation Income Tax)
- ภาษีการรับมรดก (Inheritance Tax) ซึ่งเรียกเก็บจากส่วนที่ผู้รับมรดกแต่ละคนได้รับ
- ภาษีการให้ (Gift Tax) ซึ่งเรียกเก็บจาก “การให้” ในขณะที่ผู้ให้ยังมีชีวิตอยู่

2.2 ภาษีที่เก็บจากทรัพย์สิน (Property Taxes) ซึ่งประกอบด้วยภาษีสำคัญ 2 ประการ

- ภาษีทรัพย์สิน (Property Tax)
- ภาษีกองมรดก (Estate Tax) ซึ่งเรียกเก็บจากกองมรดกสุทธิที่ผู้ตายทิ้งไว้

2.3 ภาษีที่เก็บจากการบริโภค (Consumption Taxes) ซึ่งประกอบด้วยภาษีสำคัญ 4 ประการ

- ภาษีการขายทั่วไป (General Sales Tax)
- ภาษีการขายเฉพาะ (Excise Tax)
- อากรศุลกากร (Custom Duties)
- ภาษีการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค (Expenditure Tax)

ฐานภาษี

ฐานภาษี (tax base) คือ สิ่งที่ถูกใช้เป็นฐานในการประเมินเก็บภาษีอากรแต่ละชนิดตาม อัตราของภาษีที่ได้กำหนดไว้ สิ่งที่ถูกใช้เป็นฐานในการจัดเก็บภาษีอากรจะได้แก่ รายได้ ความมั่งคั่ง

มูลค่าของสินค้าหรือบริการที่ทำการซื้อขายกัน หรือสิ่งๆ ที่กำหนดขึ้น โดยปกติแล้วสิ่งที่ใช้เป็นฐานภาษีนั้น มักจะถูกใช้เป็นเครื่องวัดถึงความสามารถในการเสียภาษีของแต่ละบุคคล อย่างไรก็ตาม สิ่งที่ใช้เป็นฐานในการจัดเก็บภาษีต่างๆ นั้นอาจจะแบ่งได้เป็น 4 ประเภท คือ (เกริกเกียรติ, 2546: 131-134)

1. ฐานที่เกี่ยวกับรายได้ (Income Base)

โดยทั่วไปถือว่ารายได้ (income) นั้น สามารถใช้เป็นเครื่องมือวัดถึงความสามารถในการเสียภาษี (ability-to-pay) ของแต่ละคนได้ดีที่สุด ทั้งนี้ เพราะว่ารายได้ของแต่ละคนนั้นเป็นสิ่งที่แสดงถึงอำนาจการซื้อที่ได้รับในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง ซึ่งอาจจะใช้รายได้นั้นซื้อสินค้าหรือบริการต่างๆ เพื่อความสุขของตนเองและครอบครัว หรืออาจจะเก็บสะสมบางส่วนไว้เพื่อแสวงหาประโยชน์เพิ่มขึ้นหรือใช้จ่ายในอนาคต

กล่าวโดยทั่วไปแล้ว รายได้ คือ ส่วนประกอบของส่วนที่ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคในปัจจุบัน และส่วนที่เก็บสะสมไว้ใช้จ่ายในอนาคต ดังนั้น การเก็บภาษีจากรายได้จึงอาจไม่เป็นธรรมแก่ผู้ทำการสะสมทรัพย์เพื่อใช้จ่ายในอนาคต อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติการจัดเก็บภาษีเงินได้นั้น จะต้องมีการให้คำจำกัดความว่าอะไร คือ รายได้และถูกจัดเก็บภาษีอย่างไร ในปัจจุบันภาษีที่ทำการจัดเก็บจากฐานรายได้ นั้น เช่น ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล เป็นต้น

2. ฐานการบริโภค (Consumption Base)

ฐานของภาษีที่สำคัญอีกอย่างหนึ่ง คือ การจัดเก็บภาษีจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค หรือการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการต่างๆ การจัดเก็บภาษีจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคของประชาชนนั้น มีข้อสนับสนุนหลายประการดังนี้

ประการแรก การบริโภคนั้นถือว่าการนำทรัพยากรของสังคมไปใช้ในทางส่วนตัว ดังนั้นผู้ที่นำทรัพยากรของสังคมไปใช้ในทางส่วนตัวมากจึงควรจะต้องเสียภาษีมาก ส่วนผู้ที่ใช้จ่ายเพื่อการบริโภคน้อยจึงควรเสียภาษีน้อย การเก็บภาษีจากการบริโภคนั้นเป็นการส่งเสริมการทำงาน และการออมทรัพย์ของประชาชน แต่จะเป็นการลงโทษผู้ที่บริโภคมาก ภาษีดังกล่าวเป็นประโยชน์

ต่อการส่งเสริมความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ สำหรับประเทศที่มีการบริโภคมาก แต่มีการสะสมทุนภายในประเทศต่ำ

ประการที่สอง การเก็บภาษีจากการบริโภคก่อให้เกิดความเป็นกลาง (neutral) หรือ ความยุติธรรมระหว่างการบริโภคในปัจจุบันกับการบริโภคในอนาคต กล่าวคือ ภาษีดังกล่าว จะเก็บจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคเท่านั้น ไม่ว่าจะเป็นการบริโภคในวันนี้หรือการบริโภค ในอนาคต

อย่างไรก็ตามการเก็บภาษีจากการใช้จ่ายเพื่อการบริโภคนั้น จะก่อให้เกิดความไม่เป็น ธรรมในการเสียภาษี ถ้าหากใช้รายได้เป็นฐานในการวัดความสามารถในการเสียภาษีของ แต่ละคน ทั้งนี้ เพราะว่าประชาชนทุกคนจะต้องทำการบริโภคไม่มากก็น้อย โดยปกติแล้วคนที่มี รายได้ต่ำหรือมีรายได้ปานกลางจะใช้รายได้เกือบทั้งหมดไปในการบริโภค ส่วนผู้ที่มีรายได้สูง มักจะใช้รายได้ในการบริโภคไม่มาก ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบภาษีที่ต้องเสียเพื่อการบริโภคกับ รายได้ของแต่ละคนแล้ว ก็จะปรากฏว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำหรือรายได้ปานกลางจะแบกรับภาระภาษี ในอัตราส่วนที่สูงกว่าคนที่มีรายได้สูง อย่างไรก็ตามไม่เป็นธรรมที่เกิดจากการเก็บภาษีเพื่อ การบริโภคนั้นอาจจะแก้ไขได้โดยการเก็บภาษีจากสินค้าหรือบริการที่ผู้ที่มีรายได้สูงใช้ในอัตรา ที่สูง แต่เก็บภาษีจากสินค้าที่จำเป็นต่อการครองชีพในอัตราที่ต่ำหรืองดเว้นไม่มีการเก็บ

ภาษีที่เก็บจากฐานของการบริโภคหรือจากการซื้อขายสินค้าและบริการต่างๆ นั้น เป็นรายได้แหล่งสำคัญที่สุดของรัฐบาลและเก็บได้ง่ายกว่าภาษีอื่นๆ ภาษีสำคัญที่เก็บจากฐาน ดังกล่าว เช่น ภาษีการใช้จ่ายเพื่อการบริโภค ภาษีสรรพสามิต ภาษีมูลค่าเพิ่ม เป็นต้น

3. ฐานที่เกี่ยวกับความมั่งคั่งหรือทรัพย์สิน (Wealth)

การวัดความสามารถในการเสียภาษีของประชาชนนอกจากจะวัดในรูปของกระแส (flows) ของรายได้และการใช้จ่ายแล้ว อาจจะวัดความสามารถในการเสียภาษีของแต่ละบุคคล โดยพิจารณาจากรายได้หรือทรัพย์สินสมบัติที่เขาสะสมไว้ในรูปของทรัพย์สินต่างๆ

การเก็บภาษีจากความมั่งคั่งหรือจากทรัพย์สินนั้น อาจจะถือได้ว่าเป็นการเก็บภาษี จากระยะรายได้หรือประโยชน์ที่เกิดจากทรัพย์สิน (capital-income) ทั้งนี้ เพราะว่าผู้ที่เป็นเจ้าของ

ทรัพย์สินนั้น นอกจากจะได้รับความพอใจหรือใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินนั้นแล้ว ผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินดังกล่าวยังอาจจะใช้ทรัพย์สินนั้นเป็นเครื่องมือหารายได้ หรือสร้างอำนาจทางเศรษฐกิจได้อีกด้วย ซึ่งภาษีดังกล่าวเป็นภาษีที่มีการจัดเก็บกันมาตั้งแต่สมัยโบราณ เช่น ภาษีที่ดิน ภาษีที่เก็บจากเจ้าของทาส ในปัจจุบันก็ทำการจัดเก็บกันอยู่หลายประเภท เช่น ภาษีที่ดิน ภาษีที่เก็บจากสิ่งปลูกสร้าง ภาษียรถยนต์ ภาษีโรงงาน เป็นต้น โดยทั่วไปแล้วการเก็บภาษีจากความมั่งคั่งหรือทรัพย์สินนั้นถือได้ว่าเป็นเครื่องวัดถึงความสามารถในการเสียภาษีของแต่ละบุคคลได้ดีอีกวิธีหนึ่ง ทั้งนี้ เพราะว่าโดยปกติแล้วผู้ที่มั่งคั่งหรือมีรายได้มากพอสมควรจึงจะเป็นผู้มีทรัพย์สิน ส่วนคนที่ยากจนนั้นจะไม่ค่อยมีทรัพย์สินติดตัว ดังนั้น การเก็บภาษีจากความมั่งคั่งหรือทรัพย์สินในลักษณะที่เหมาะสมแล้ว ก็ถือได้ว่าเป็นภาษีที่ช่วยสร้างความเป็นธรรมในสังคมได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตามการเก็บภาษีจากทรัพย์สินนั้นถือได้ว่าเป็นการเก็บภาษีซ้ำ (double taxation) ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษี ทั้งนี้ เพราะว่าทรัพย์สินนั้นเป็นผลที่เกิดจากรายได้ที่ได้สะสมไว้ ซึ่งรายได้นั้นได้ถูกเก็บภาษีไปครั้งหนึ่งแล้ว แต่เมื่อมาเป็นทรัพย์สินแล้วยังถูกเก็บภาษีซ้ำอีก การเก็บภาษีดังกล่าวย่อมไม่เป็นการยุติธรรมแก่เจ้าของทรัพย์สิน ในบางกรณีผู้ที่เป็นเจ้าของทรัพย์สินอาจจะมีรายได้ไม่น้อยก็ได้ เช่น คนชราที่ปลดเกษียณแล้ว เป็นต้น

4. ฐานอื่นๆ

ภาษีอากรที่จัดเก็บกันอยู่ในปัจจุบันนั้น เกือบทั้งหมดจะจัดเก็บจากฐานรายได้การบริโภค และความมั่งคั่งตามที่ได้กล่าวมาแล้ว อย่างไรก็ตามอาจจะมีการเก็บภาษีบางอย่างที่ไม่เกี่ยวกับฐานทั้งสามประเภทข้างต้นนั้น ภาษีที่เก็บจากฐานอื่นๆ นั้นอาจจะเก็บจากการประกอบพฤติกรรมบางอย่าง หรือจัดเก็บเพื่อใช้เป็นเครื่องมือเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์บางอย่าง ส่วนใหญ่แล้วมิได้มุ่งเพื่อรายได้เป็นสำคัญ ภาษีเหล่านี้เป็นภาษีที่มีลักษณะแตกต่างจากภาษีโดยทั่วไป เช่น

ภาษีชายโสด ในสมัยจอมพลแปลก พิบูลสงคราม รัฐบาลมีนโยบายที่จะเพิ่มประชากร ในปี พ.ศ. 2485 ได้ออกกฎหมายเก็บภาษีชายโสด โดยกำหนดให้ผู้ชายที่มีอายุระหว่าง 20 ถึง 60 ปี ถ้ามิใช่นักบวชหรือคนที่ไม่สมประกอบแล้ว ถ้าหากยังเป็นโสดแล้วจะต้องเสียภาษีปีละ 5 บาท

ภาษีหน้าต่างและภาษีล้อเกวียน ในสมัยของกรุงโรมนั้นได้มีการเก็บภาษีบ้านตามจำนวนหน้าต่างของแต่ละบ้าน และมีการเก็บภาษีจากเกวียนที่เข้าเมืองตามจำนวนล้อของเกวียน

นอกจากตัวอย่างของภาษีที่ได้กล่าวมาแล้วยังมีภาษีอื่นๆ อีก เช่น การเก็บภาษีโสมณ เป็นต้น นอกจากนี้ได้มีนักทฤษฎีบางคนเสนอให้มีการเก็บภาษีเด็ก (child tax) ในระบบที่ก้าวหน้า เพื่อให้เป็นมาตรการลดการเพิ่มของประชากร

โครงสร้างอัตราภาษี

โดยปกติรายได้จากภาษีอากรแต่ละประเภทนั้น จะเท่ากับมูลค่าฐานของภาษีคูณด้วยอัตราภาษีที่จะจัดเก็บนั้น อย่างไรก็ตามในการจัดเก็บภาษีอากรโดยทั่วไปนั้นมักจะต้องพิจารณาถึงหลักของความเป็นธรรมในการเสียภาษี กล่าวคือการเก็บภาษีโดยทั่วไปมักจะคำนึงถึงความสามารถในการเสียภาษีของผู้เสียภาษีแต่ละคน เช่น คนที่มีรายได้สูงหรือมีฐานะดีควรจะต้องเสียภาษีมากกว่าผู้ที่มีรายได้ต่ำหรือมีฐานะยากจน เป็นต้น (เกริกเกียรติ, 2546: 134-136)

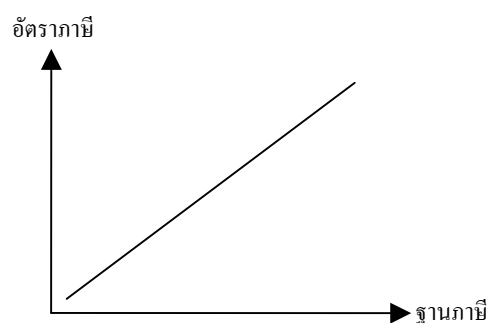
การพิจารณาถึงความเป็นธรรมในการเสียภาษีที่ได้กล่าวมานั้น อาจจะพิจารณาได้จากอัตราภาษีที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีจากประชาชนแต่ละคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกัน ซึ่งในเรื่องนี้อาจจะพิจารณาได้จากโครงสร้างของอัตราภาษีสามแบบด้วยกัน คือ

1. อัตราภาษีแบบก้าวหน้า (Progression)
2. อัตราภาษีตามสัดส่วน (Proportional)
3. อัตราภาษีแบบถดถอย (Regression)

การพิจารณาโครงสร้างอัตราภาษีแต่ละแบบนี้ อาจจะพิจารณาได้จากสองวิธีด้วยกันคือ

1. พิจารณาโครงสร้างของอัตราภาษีโดยการเปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงของฐานภาษีกับอัตราภาษี การพิจารณาโครงสร้างของภาษีวิธีนี้จะศึกษาความสัมพันธ์ของการเปลี่ยนแปลงระหว่างฐานภาษี (tax base) กับอัตราภาษี (tax rate) ของภาษีแต่ละประเภทที่จัดเก็บ ซึ่งพอจะสรุปได้ดังนี้

1.1 อัตราภาษีแบบก้าวหน้า สำหรับโครงสร้างอัตราภาษีแบบก้าวหน้า นั้น อัตราภาษีที่จัดเก็บจะเพิ่มขึ้นเร็วกว่าฐานภาษีที่เพิ่มขึ้น จะมีลักษณะ คือ เส้นกราฟจะลาดชันขึ้นซ้ายไปขวา (ภาพที่ 1)

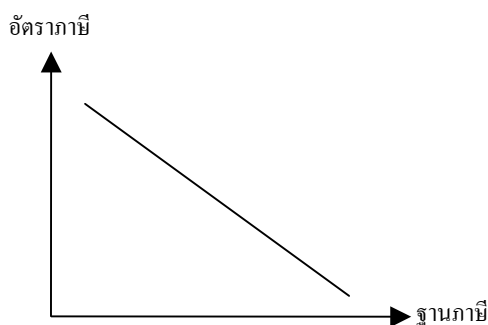
ภาพที่ 1 อัตราภาษีแบบก้าวหน้า

1.2 อัตราภาษีตามสัดส่วน โครงสร้างของอัตราภาษีตามสัดส่วนนั้น อัตราภาษีที่จัดเก็บจะอยู่ที่เมื่อฐานของภาษีขยายใหญ่ขึ้น จะมีลักษณะ คือ เส้นกราฟจะขนานกับแกนนอน (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2 อัตราภาษีตามสัดส่วน

1.3 อัตราภาษีแบบถดถอย โครงสร้างของอัตราภาษีแบบถดถอย หรือแบบถอยหลัง นั้น จะมีลักษณะที่ว่าเมื่อฐานภาษีขยายใหญ่ขึ้น อัตราภาษีที่จะจัดเก็บนั้นจะลดลง จะมีลักษณะ คือ เส้นกราฟจะลาดลงจากซ้ายไปขวา (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 อัตราภาษีแบบถดถอย

2. พิจารณาโครงสร้างของอัตราภาษีโดยเปรียบเทียบระหว่างอัตราภาษีโดยเฉลี่ยกับอัตราภาษีส่วนที่เพิ่ม

การดูลักษณะของโครงสร้างอัตราภาษีที่ดีที่สุดนั้นอาจจะดูได้จากการเปรียบเทียบระหว่างอัตราภาษีโดยเฉลี่ย (average tax rate) กับอัตราภาษีส่วนที่เพิ่ม (marginal tax rate) สำหรับอัตราภาษีที่กล่าวมานี้ก็จะมีลักษณะดังนี้

$$\text{อัตราภาษีโดยเฉลี่ย} = \frac{\text{หนี้ภาษีรวม}}{\text{ฐานภาษีรวม}}$$

$$\text{อัตราภาษีส่วนที่เพิ่ม} = \frac{\text{หนี้ภาษีที่เพิ่ม}}{\text{ฐานภาษีที่เพิ่มขึ้น}}$$

คำว่า “หนี้ภาษี” นั้น หมายถึง จำนวนเงินที่ต้องเสียภาษี

“ฐานภาษีรวม” หมายถึง มูลค่ารวมของฐานที่ถูกใช้ในการประเมินภาษีชนิดนั้น

ลักษณะของโครงสร้างอัตราภาษีแต่ละแบบได้ดังนี้

2.1 อัตราภาษีแบบก้าวหน้า โครงสร้างอัตราแบบก้าวหน้านี้จะมีลักษณะที่ว่าเมื่อฐานของภาษีขยายใหญ่ขึ้น อัตราภาษีส่วนที่เพิ่มจะมีค่าสูงกว่าอัตราภาษีโดยเฉลี่ย

2.2 อัตราภาษีตามสัดส่วน สำหรับอัตราภาษีตามสัดส่วนนั้นจะมีลักษณะที่ว่าเมื่อฐานของภาษีขยายใหญ่ขึ้น อัตราภาษีส่วนที่เพิ่มจะมีค่าเท่ากับอัตราภาษีโดยเฉลี่ย

2.3 อัตราภาษีแบบถดถอย โครงสร้างอัตราภาษีแบบถดถอยนั้นจะมีลักษณะที่ว่าเมื่อฐานของภาษีขยายใหญ่ขึ้น ค่าของอัตราภาษีส่วนที่เพิ่มจะมีค่าน้อยกว่าอัตราภาษีโดยเฉลี่ย

ตัวอย่างโครงสร้างของอัตราภาษีแต่ละแบบ

โครงสร้างของอัตราภาษี	หนี้อาชีพ	ฐานอาชีพ	อัตราเฉลี่ย	อัตราที่เพิ่ม
อัตราภาษีตามสัดส่วน	1,000	50,000	2	-
	2,000	100,000	2	2
อัตราภาษีแบบก้าวหน้า	1,000	50,000	2	-
	4,000	100,000	4	6
อัตราภาษีแบบถดถอย	1,000	50,000	2	-
	1,500	100,000	1.5	1

หลักการบริหารจัดการเก็บ

องค์ประกอบที่สำคัญของระบบภาษีที่ดีก็คือ การมีการบริหารจัดการเก็บภาษีอากรที่มีประสิทธิภาพ ปัญหาประสิทธิภาพการเก็บภาษีนี้นั้นจะขึ้นอยู่กับความร่วมมือของประชาชนในการเสียภาษี และขึ้นกับความซื่อสัตย์สุจริตและประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ภาษีอากรเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการที่จะมีระบบการเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพได้นั้น ก็จำเป็นจะต้องมีหลักเกณฑ์การเก็บที่ดีเป็นแนวทางในการกำหนดการเก็บภาษีแต่ละประเภทด้วย ซึ่งในเรื่องนี้นักทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ได้วางหลักเกณฑ์เกี่ยวกับวิธีการเก็บภาษีที่ดีมาเป็นเวลานานตั้งแต่สมัยของอาดัม สมิท (Adam Smith) ในที่นี้จะแบ่งการพิจารณาเป็น 2 หัวข้อ คือ (เกริกเกียรติ, 2546: 145-148)

หลักเกณฑ์ที่ดีในการเก็บภาษีของอาดัม สมิท

ในปี ค.ศ. 1776 อาดัม สมิทได้วางหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีอากร ซึ่งเป็นที่ยอมรับของนักทฤษฎีโดยทั่วไป และถูกใช้เป็นรากฐานของการศึกษาในสมัยต่อมา อาดัม สมิทได้วางหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีอากรไว้ 4 ประการ ดังนี้

1. ประชาชนทุกคนในแต่ละประเทศควรจะต้องเสียสละรายได้หรือผลประโยชน์ตามฐานะทางเศรษฐกิจของตนเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของรัฐ ทั้งนี้เพราะว่าแต่ละคนต่างก็ได้รับประโยชน์และการคุ้มครองจากรัฐ
2. ภาษีที่ประชาชนแต่ละคนจะต้องเสีย นั้น จะต้องมีความแน่นอน ไม่มีลักษณะกำกวม ลักษณะและรูปแบบของภาษีตลอดจนจำนวนที่จะต้องเสียภาษีจะต้องเป็นที่ชัดเจนแก่ผู้เสียภาษีทุกคน
3. การเก็บภาษีทุกชนิดควรจะต้องจัดเก็บตามวันเวลา สถานที่ที่ผู้เสียภาษีสะดวก และจะต้องอำนวยความสะดวกในการเสียภาษีแก่ผู้เสียภาษีด้วย
4. ภาษีทุกชนิดที่จัดเก็บนั้น ควรจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุดเท่าที่จะน้อยได้ แต่ทำให้รัฐบาลได้รับรายได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

หลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีในปัจจุบัน

หลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษี ซึ่ง อัดัม สมิท ได้วางรากฐานเอาไว้เมื่อประมาณ 200 กว่าปีมานั้น ได้มีวิวัฒนาการขึ้นมาตามลำดับจนถึงปัจจุบัน ซึ่งหลักเกณฑ์ที่ดีในการจัดเก็บภาษีนั้นพอสรุปหลักที่สำคัญได้ดังนี้

1. หลักของความแน่นอน (certainty) การบริหารการจัดเก็บภาษีที่มีประสิทธิภาพนั้น กฎหมายที่ใช้ในการจัดเก็บภาษีทุกประเภทจะต้องมีความแน่นอนและเป็นที่แจ้งชัดแก่ผู้เสียภาษีทุกคน กล่าวคือ ภาษีทุกประเภทที่จะจัดเก็บนั้น จะต้องเป็นที่แจ้งชัดและมีความแน่นอนในเรื่องฐานภาษี อัตราภาษี ตลอดจนวันเวลาและวิธีการที่จัดเก็บภาษีนั้น
2. หลักของความประหยัด ระบบของการบริหารการจัดเก็บภาษีที่ดีนั้น ภาษีอากรแต่ละประเภทที่จัดเก็บจะต้องเป็นภาระแก่ผู้เสียภาษีน้อยที่สุด และเสียค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บภาษีน้อยที่สุดด้วย ทั้งนี้ เพราะว่าการข่มขู่ข่มขืนในการเสียภาษีและค่าใช้จ่ายในการบริหารการจัดเก็บนั้น มิได้ก่ออะไรเพิ่มขึ้นแก่ผลผลิตประชาชาติ หากแต่เป็นก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรของสังคมไปในทางที่สูญเปล่า

3. หลักของความเสมอภาค การจัดเก็บภาษีที่ดินนั้นจะต้องก่อให้เกิดความยุติธรรมหรือความเสมอภาคในกลุ่มผู้เสียภาษีทุกคน หลักความยุติธรรมในการเก็บภาษีนั้นเป็นหัวใจสำคัญของระบบภาษีที่ดี การพิจารณาความเป็นธรรมนั้น จะต้องพิจารณาทั้งความเป็นธรรมเกี่ยวกับภาษีที่จัดเก็บและความเป็นธรรมที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติการจัดเก็บภาษีนั้น

4. หลักของการยอมรับ การบริหารการจัดเก็บภาษีอากรแต่ละประเภทจะกระทำได้ง่ายขึ้น ถ้าหากประชาชนให้ร่วมมือในการเสียภาษี อย่างไรก็ตามการที่ประชาชนจะยินดีให้ความร่วมมือในการเสียภาษีนั้น ภาษีอากรทุกชนิดที่จะจัดเก็บจากประชาชนจะต้องได้รับการยอมรับจากประชาชนส่วนใหญ่ การที่ประชาชนจะให้การยอมรับมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความยุติธรรมในการเก็บภาษีของรัฐบาลเป็นสำคัญ กล่าวคือ ภาษีอากรแต่ละชนิดที่จะจัดเก็บนั้น จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เสียภาษีทุกคน

5. หลักของการเป็นไปได้ในทางปฏิบัติในระบบภาษีที่ดินนั้น ภาษีอากรทุกประเภทที่จะจัดเก็บจะต้องสามารถทำการบริหารการจัดเก็บ อย่างได้ผลในทางปฏิบัติ ภาษีอากรบางอย่างแม้จะมีเหตุผลดีในทางทฤษฎีแต่ในทางปฏิบัติการจัดเก็บเป็นไปได้ยาก ภาษีนั้นจะถือเป็นภาษีที่ดีไม่ได้

6. หลักของการทำรายได้ ภาษีที่ดีสำหรับรัฐบาลนั้นควรเป็นภาษีที่สามารถทำรายได้ให้แก่รัฐบาลเป็นอย่างดีด้วย กล่าวคือ เป็นภาษีที่มีฐานใหญ่ และฐานของภาษีขยายตัวได้รวดเร็วตามความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะทำให้รัฐบาลได้รับรายได้จากภาษีอากรนั้นได้มากโดยไม่ต้องเพิ่มอัตราการจัดเก็บภาษีนั้น

7. หลักของความยืดหยุ่น ภาษีที่ดินนั้นควรที่จะเป็นภาษีที่มีความยืดหยุ่น สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจของประเทศ หรือการเปลี่ยนแปลงฐานะทางเศรษฐกิจของผู้เสียภาษีได้ง่าย

แนวคิดทฤษฎีการกระจายรายได้

ความหมายของการกระจายรายได้มีหลายประการ ดังนี้

1. การกระจายรายได้ หมายถึง การพิจารณาว่าสินค้าและบริการต่างๆ ที่ระบบเศรษฐกิจผลิตขึ้นมานั้น ได้จําแนกแจกจ่ายให้แก่ผู้ใดบ้าง กล่าวอีกนัยหนึ่งเป็นการศึกษาว่าจากทรัพยากรที่มีจำกัดนั้นได้ใช้ไปเพื่อผลิตสินค้าและบริการเพื่อใคร

นักเศรษฐศาสตร์ในยุคเริ่มแรก ได้ให้ความสนใจเกี่ยวกับการกระจายรายได้ เช่น เดวิด ริคาโด (David Ricardo) และจอห์น สจ๊วต มิลล์ (John Stuart Mill) แต่ความสนใจในการกระจายรายได้ในสมัยเริ่มแรกนั้นจะให้ความสำคัญแก่การกระจายรายได้ที่ตกต้องแก่เจ้าของปัจจัยการผลิต เช่น ศึกษาว่า ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย หรือกำไร นั้น ถูกกำหนดขึ้นได้อย่างไร ในปัจจุบัน นักเศรษฐศาสตร์หันมาให้ความสนใจรูปแบบของการกระจายรายได้ระหว่างบุคคล (Personal Income Distribution) หรือการกระจายรายได้จําแนกตามขั้นของรายได้ (Distribution of Income by Size) ซึ่งเป็นการศึกษาโดยใช้บุคคลหรือครอบครัวเป็นหน่วยในการศึกษา ซึ่งจะมีประโยชน์ในการวางนโยบายทางเศรษฐกิจมากกว่าการพิจารณาผลตอบแทนของปัจจัยในการผลิต (จิรพรรณ, 2536: 1-18)

2. การกระจายรายได้ตามหน้าที่ในการผลิต (Functional distribution of income) (จรินทร์, 2533: 103) หมายถึง การที่รายได้ประชาชาติถูกแบ่งปันระหว่างเจ้าของปัจจัยการผลิตชนิดต่างๆ คือ ส่วนที่เป็นเจ้าของที่ดิน เจ้าของทุนและเจ้าของแรงงาน แต่ความหมายของปัจจัยทุนกว้างขวางและซับซ้อนยิ่งขึ้น การแบ่งรายได้ในลักษณะนี้จึงไม่มีใครมีความหมาย และมีประโยชน์สำหรับทดสอบทฤษฎีบางอย่างเท่านั้น การกระจายรายได้ในลักษณะที่มีประโยชน์มากกว่านี้ก็คือ การกระจายรายได้ตามขนาด

3. การกระจายรายได้ตามขนาด (Size distribution of income) (จรินทร์, 2533: 104) หมายถึง การกระจายความถี่ทางสถิติของจำนวนผู้มีรายได้ในกลุ่มรายได้กลุ่มต่างๆ เรียงตามขนาดของรายได้ การกระจายรายได้ชนิดนี้แสดงให้เห็นขนาดความเหลื่อมล้ำของฐานะในทางเศรษฐกิจและสังคมของประชากร

ลักษณะการกระจายรายได้

โดยทั่วไปการกระจายรายได้ไปยังบุคคลต่างๆ จะมีลักษณะไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศที่กำลังพัฒนา รายได้ส่วนใหญ่จะตกอยู่กับกลุ่มครัวเรือนเพียงไม่กี่คน แต่กลุ่มคนอีกเป็นจำนวนมากมีรายได้ต่ำ สำหรับประเทศพัฒนา เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา อังกฤษ และเยอรมนี ประเทศเหล่านี้ถึงแม้ว่าจะมีมาตรฐานความเป็นอยู่สูง การกระจายรายได้ยังมีลักษณะไม่เท่าเทียมกัน กล่าวคือ รายได้ในขนาดสูงสุดกับขนาดต่ำสุดนั้นยังแตกต่างกันค่อนข้างมาก แต่ถึงกระนั้นก็ยังเป็นที่ยอมรับกันว่า คนในประเทศพัฒนาจะมีรายได้ขนาดกลางนั้นมากที่สุด ส่วนที่มีรายได้ต่ำลงมาหรือสูงขึ้นไปจริงๆ นั้นมีไม่บ่อยมากนัก ในตรงกันข้ามประเทศที่กำลังพัฒนาซึ่งมีคนที่ยากจนมาก แต่คนที่ร่ำรวยหรือมีรายได้ปานกลางน้อยมาก กล่าวคือ ครัวเรือนที่มีรายได้สูงมีน้อย แต่ครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำมีมาก ความเหลื่อมล้ำของรายได้ดังกล่าวก่อให้เกิดผลเสียต่อประเทศ ซึ่งจะนำมาซึ่งปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งนี้ เพราะคนส่วนน้อยที่มีรายได้สูงและพวกมีอำนาจทางสังคมและการเมือง พยายามจะเอาเปรียบผู้ที่มิรายได้ต่ำ อาจจะเป็นสาเหตุให้เกิดความวุ่นวายแก่สังคมในประเทศได้ ซึ่งสาเหตุที่ทำให้เกิดความไม่เสมอภาคในการกระจายรายได้ระหว่างบุคคล เช่น ความเจริญเติบโตของภาคเศรษฐกิจต่างกันไปอย่างไม่สมดุล การศึกษา การฝึกหัดและการอบรม เทคโนโลยี การแข่งขันของตลาดเป็นไปอย่างไม่สมบูรณ์ และปัจจัยทางสังคมอื่นๆ เป็นต้น สำหรับวิธีการต่างๆ ไปที่ใช้เป็นมาตรการขจัดความเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ เช่น วิธีการเก็บภาษีอากร วิธีการเพิ่มสวัสดิการ วิธีการควบคุมกลไกของราคา เป็นต้น (จรินทร์, 2533: 106)

การวัดความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ ที่นิยมใช้มี 2 วิธี ดังนี้

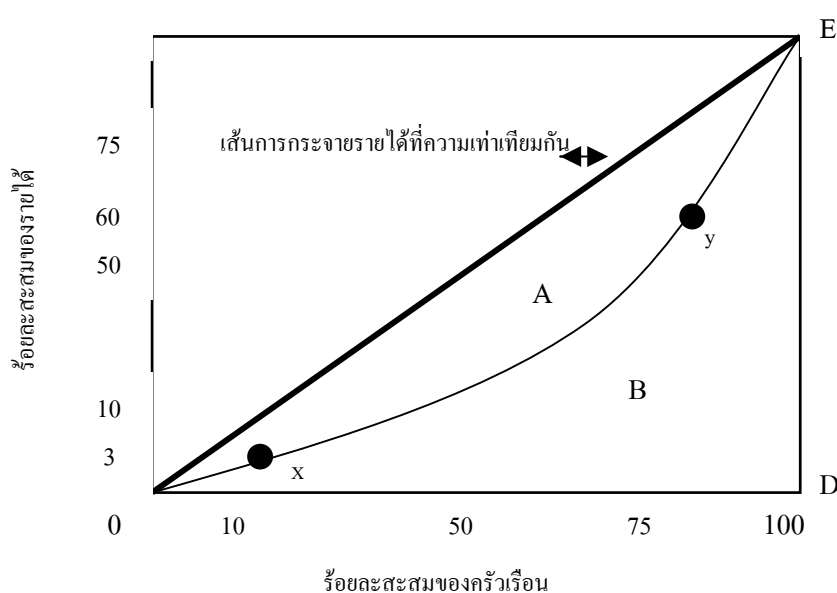
1. เส้นโค้งลอเรนซ์ (Lorenz Curve)

เส้นโค้งลอเรนซ์ (David, 2002: 439) (ภาพที่ 4) จะเชื่อมโยงตัวแปรสองตัวที่แสดงการกระจายรายได้ในเชิงกราฟ ซึ่งเป็นเส้นที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างร้อยละสะสมของรายได้ (แกนตั้ง) และร้อยละสะสมของครัวเรือน (แกนนอน) เส้น OE คือ เส้นการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกัน หรือเป็นรูปแบบการกระจายรายได้ที่สมบูรณ์แบบ ซึ่งการกระจายรายได้จะพิจารณาจากเส้นทแยงมุม ซึ่งเป็นเส้นตรงทำมุม 45 องศา กับแกนนอน ที่เป็นเช่นนี้เพราะร้อยละสะสมของครัวเรือนเท่ากับร้อยละสะสมของรายได้ เช่น ร้อยละ 10 ของครัวเรือนมีรายได้ทั้งหมดเป็น

อัตรา 10 เปอร์เซ็นต์ และในทำนองเดียวกันร้อยละ 90 ของครัวเรือนมีรายได้ทั้งหมดเป็นอัตรา 90 เปอร์เซ็นต์ ฉะนั้น รายได้จะถูกกระจายเป็นไปอย่างเท่าเทียมกัน ถ้าหากการกระจายรายได้เท่าเทียมกันทั่วทั้งสังคม คือ ทุกคนมีรายได้เท่าเทียมกัน เส้นโค้งลอเรนซ์จะเท่ากับเส้นทแยงมุมพอดี

กล่าวไว้ว่าไม่มีประเทศใดที่จะมีเส้นโค้งลอเรนซ์เป็นดังเส้น OE เพราะระดับของรายได้ที่แสดงถึงความไม่เท่าเทียมกันยังคงอยู่ ตัวอย่างเช่น เส้นโค้งลอเรนซ์ OxyE ในภาพที่ 4 นั้น เป็นเส้นที่มีความไม่เท่าเทียมกัน คือ ในจุด x ครัวเรือนจำนวน 10 เปอร์เซ็นต์ จะมีรายได้รวมกันเพียง 3 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ทั้งหมด และในจุด y ครัวเรือนจำนวน 75 เปอร์เซ็นต์ จะมีรายได้รวมกันเพียง 60 เปอร์เซ็นต์ของรายได้ทั้งหมด ลักษณะดังกล่าวนี้ทำให้เส้นโค้งลอเรนซ์ห่างออกจากเส้นทแยงมุมซึ่งถ้าห่างมากเท่าใดก็แสดงว่าการกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น และถ้าห่างออกจากเส้นทแยงมุมไปเรื่อยๆจนทับกับเส้นประกอบมุมฉาก ก็แสดงว่าการกระจายรายได้ไม่เท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์

กำหนดให้	แกนตั้ง	ร้อยละสะสมของรายได้
	แกนนอน	ร้อยละสะสมของครัวเรือน
A		เป็นพื้นที่ระหว่างเส้นทแยงมุมกับเส้นลอเรนซ์
B		เป็นพื้นที่ใต้เส้นลอเรนซ์

ภาพที่ 4 ลักษณะเส้นลอเรนซ์

2. ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini Coefficient)

ค่าสัมประสิทธิ์จีนิเป็นดัชนีที่ใช้วัดความไม่เท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ การที่จะคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนิได้จะต้องหาพื้นที่ระหว่างเส้นทแยงมุม (เส้น 45 องศา) กับเส้นโค้งลอเรนซ์ และพื้นที่ใต้เส้นลอเรนซ์ ดังภาพที่ 4 ที่แสดงความสัมพันธ์ของการกระจายรายได้ของประชากรกับเส้นลอเรนซ์ (David, 2002: 439)

$$\text{ดังนั้น ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (G) = พื้นที่ A / พื้นที่ A + พื้นที่ B}$$

กรณีที่ค่าสัมประสิทธิ์จีนิเท่ากับ 0 หมายถึง การกระจายรายได้ของครัวเรือนมีความเท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ เส้นลอเรนซ์จะเป็นเส้นทแยงมุม (45 องศา)

กรณีที่ค่าสัมประสิทธิ์จีนิเท่ากับ 1 หมายถึง การกระจายรายได้ของครัวเรือนมีความไม่เท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ เส้นลอเรนซ์จะเป็นเส้นประกอบมุมฉาก

กรณีที่ค่าสัมประสิทธิ์เข้าใกล้ 0 หมายถึง การกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

สัมประสิทธิ์จีนิเป็นดัชนีมักถูกใช้ในการคำนวณการกระจายรายได้ก่อนรับภาษีและการกระจายรายได้หลังรับภาษี ถ้าค่าสัมประสิทธิ์จีนิของรายได้หลังรับภาษีมีย่านต่ำกว่าค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้ก่อนรับภาษี แสดงถึงการกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้น และในทางกลับกัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์จีนิของรายได้หลังรับภาษีมีย่านสูงกว่าค่าสัมประสิทธิ์ของรายได้ก่อนรับภาษี แสดงถึงการกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนิ

โดยทั่วไปการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนิของการกระจายรายได้มักจะกระทำโดยการรวมเนื้อที่สามเหลี่ยมซึ่งสร้างขึ้นมาจากจุด (Coordinates) ภายใต้อเส้นลอเรนซ์ จากนั้นก็คูณเนื้อที่นี้ด้วยสอง แล้วนำไปลบออกจากเนื้อที่ของสี่เหลี่ยมจัตุรัส ซึ่งมีค่าเท่ากับหนึ่ง ส่วนที่เหลือจะเท่ากับ

สองเท่าของเนื้อที่ระหว่างเส้นเสมอภาคกับเส้นลอเรนซ์ ซึ่งก็คือค่าของสัมประสิทธิ์จีนี้ มีสูตรดังนี้ (เมธี, 2523: 152)

$$G = 1 - 2 \left[\sum_{i=1}^n (f_i - f_{i-1}) (y_{i-1}) + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n (f_i - f_{i-1}) (y_i - y_{i-1}) \right]$$

หรือ

$$G = 1 - \sum_{i=1}^n (f_i - f_{i-1}) (y_i - y_{i-1})$$

โดย G = ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้
 f_i = เป็นร้อยละสะสมของจำนวนครัวเรือนซึ่งอยู่ในชั้นรายได้ชั้น i
 y_i = เป็นร้อยละสะสมของรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนซึ่งมีรายได้ที่ระดับ i
 i = 1, 2, ..., n เป็นจำนวนชั้นรายได้ที่ทราบโดย n เป็นจุดสุดท้ายของเส้นลอเรนซ์

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ในการคำนวณจริง จะใช้วิธีลัด คือ หาค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ ดังนี้ (เมธี, 2523: 152)

$$G = 1 - \sum_{i=1}^n (Z_i \cdot P_i)$$

โดย Z_i = $(y_i + y_{i-1})$
 P_i = ความถี่หรือสัดส่วนของครัวเรือนซึ่งมีรายได้ระดับ i

หมายเหตุ: ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ได้จากสูตรนี้จะมีค่าน้อยกว่าที่เป็นจริง

ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้มีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ เท่ากับ 0 หมายถึง การกระจายรายได้ของประชากรมีความเท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ และถ้าค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ เท่ากับ 1 หมายถึง การกระจายรายได้ของประชากรมีความไม่เท่าเทียมกันอย่างสมบูรณ์ ถ้าหากค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ ยังมีค่าต่ำลงเพียงใด แสดงว่าการกระจายรายได้ยิ่งมีความเท่าเทียมกันมากขึ้นเพียงนั้น ในทางตรงกันข้ามถ้าค่าสัมประสิทธิ์จีนี้มีค่ามากขึ้น แสดงว่าการกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น

ดังนั้น เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในระหว่างภาคและระหว่างปีในช่วงระยะเวลาเดียวกัน หากภาคใดและปีใดมีค่าสัมประสิทธิ์จີนต่ำสุด แสดงว่าในภาคและปีนั้นมีการกระจายรายได้ที่เท่าเทียมกันมากกว่าในภาคอื่นๆ (อ้างถึงใน วิณา, 2539: 29)

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้จะทำการเปรียบเทียบค่าสัมประสิทธิ์จີนก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม และอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าสัมประสิทธิ์จີน ดังนี้

1. อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าสัมประสิทธิ์จີนหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าเป็น (+) แสดงว่าการกระจายรายได้มีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้นหรือมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้มากขึ้น
2. อัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าสัมประสิทธิ์จີนหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าเป็น (-) แสดงว่าการกระจายรายได้มีความเท่าเทียมกันมากขึ้นหรือมีความเหลื่อมล้ำทางรายได้น้อยลง

ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

ความเป็นมาของระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

ประเทศไทยเริ่มนำระบบภาษีการค้ามาใช้เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2475 โดยในระยะแรกมีลักษณะเป็นภาษีการค้าที่จัดเก็บทุกทอดตั้งแต่ระดับผู้ผลิตจนถึงระดับผู้ขายปลีก ต่อมาในปี พ.ศ. 2504 ได้มีการปฏิรูปโครงสร้างของภาษีการค้าใหม่ โดยกำหนดให้จัดเก็บเฉพาะในระดับผู้ผลิตเพียงทอดเดียว ซึ่งก็ได้ใช้มาจนกระทั่งปัจจุบัน (วิชัย, 2538: 194-202)

โดยในปัจจุบันสถานการณ์ทางด้านเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ของประเทศได้เปลี่ยนแปลงไปเป็นอย่างมาก การเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของรายได้ประชาชาติ การขยายตัวของอุตสาหกรรม การผลิตภายในประเทศ แนวทางการพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเปลี่ยนแปลงไปจากมุ่งการผลิตเพื่อทดแทนการนำเข้า มาเป็นมุ่งผลิตเพื่อการส่งออก ฯลฯ การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มีผลทำให้ระบบภาษีอากรของไทยมีความไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไม่เป็นการส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องหาทางปรับปรุงระบบภาษีอากรของประเทศไทยให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนของระบบภาษีการค้า ซึ่งมีปัญหาอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศหลายประการ

กล่าวคือ การมีภาระภาษีซ้ำซ้อนเป็นเหตุให้ต้นทุนการผลิตสูง เป็นอุปสรรคต่อการขยายการผลิต บทบัญญัติของกฎหมายมีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากในการปฏิบัติ การมีภาษีหลายอัตราทำให้มีการใช้ทรัพยากรในด้านการผลิตและการบริโภคเพื่อใช้ประโยชน์จากโครงสร้างภาษีที่ไม่เสมอภาค จากความซ้ำซ้อนของภาระภาษีก่อให้เกิดการจูงใจให้มีการรวมตัวในการผลิต จนกระทั่งเป็นสินค้าสำเร็จรูป โดยผู้ผลิตรายเดียว เพื่อลดภาระภาษีการค้าด้วย การลดจำนวนครั้งของการขายลง นอกจากนี้ภาษีการค้ายังไม่เอื้ออำนวยต่อการส่งออก แต่ความซ้ำซ้อนของภาระภาษียังคงมีสะสมอยู่ในต้นทุนของสินค้า ทำให้ความสามารถในการแข่งขันของสินค้าลดลงด้วย

ในปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีแนวความคิดที่จะนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า เนื่องจากระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นระบบภาษีที่เหมาะสมกว่า และสามารถช่วยแก้ปัญหาต่างๆ ได้หลายประการ กล่าวคือ ช่วยจัดปัญหาภาษีซ้ำซ้อน เพราะเป็นการจัดเก็บเฉพาะจากมูลค่าเพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิต อัตราภาษีมีเพียงอัตราเดียวไม่ก่อการบิดเบือนในการผลิตและการบริโภค ทำให้กลไกของตลาดทำงานได้เต็มที่ ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมีการยอมให้หักภาษีสินค้าทุนที่ได้เสียไปแล้ว จึงมีส่วนช่วยส่งเสริมการลงทุนในกิจการต่างๆ นอกจากนี้ภาษีมูลค่าเพิ่มยังมีส่วนช่วยเอื้ออำนวยต่อการส่งออก เพราะผู้ส่งออกไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าส่งออก นอกจากนี้ ยังได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่มที่แฝงอยู่ในตัวสินค้าที่ส่งออกทั้งหมดด้วย ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม การเสียภาษีของผู้ขายรายหนึ่งจะเป็นหลักฐานในการนำไปเป็นหลักฐานการเครดิตภาษีของผู้เสียภาษีอีกรายหนึ่ง อันเป็นการควบคุมการเสียภาษีระหว่างผู้เสียภาษีด้วยกันโดยอัตโนมัติ และเมื่อวันที่ 4 ตุลาคม 2534 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้อนุมัติร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร เพื่อจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มแทนภาษีการค้าโดยเริ่มใช้ในวันที่ 1 มกราคม 2535 จนถึงปัจจุบัน

ความหมายของภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่ม คือ ภาษีอากรที่มีหลักการจัดเก็บจากมูลค่าของสินค้าและบริการเฉพาะที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและบริการ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ ใช้มูลค่าเพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิตหรือการจำหน่ายสินค้าและบริการเป็นหลักฐานการคำนวณภาษี (มูลค่าของสินค้าและบริการส่วนที่เพิ่มขึ้น X อัตราภาษี) สำหรับภาษีการค้าจะใช้ราคาสินค้าหรือรายรับเป็นฐานในการคำนวณภาษี (รายรับจากการขายสินค้า X อัตราภาษี)

คำว่า “มูลค่าเพิ่ม” ดังกล่าวนั้นหมายถึง มูลค่าส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและบริการ ซึ่งจะมีค่าเท่ากับผลต่างระหว่างราคาสินค้าและบริการที่ขายกับราคาสินค้าและบริการที่ซื้อมาเพื่อผลิตหรือจำหน่ายเท่านั้น

ราคาของสินค้าโดยทั่วไปจะประกอบด้วยต้นทุนวัตถุดิบที่นำมาใช้ในการผลิต ค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และกำไรของผู้ประกอบการ ฉะนั้น เมื่อหักต้นทุนวัตถุดิบออกจากราคาสินค้าที่ขายแล้ว ส่วนที่เหลือก็จะเป็นค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ยและกำไรรวมกัน มูลค่าเพิ่มที่แท้จริงก็คือค่าจ้าง ค่าเช่า ดอกเบี้ย และกำไรที่บวกเข้าไปในราคาสินค้าที่ขายนั่นเอง ซึ่งมูลค่าเพิ่มในทุกขั้นตอนการผลิตและการจำหน่ายเมื่อรวมกันแล้ว จะเท่ากับมูลค่าสินค้าขายปลีกที่ขายให้ผู้บริโภคขั้นสุดท้าย ดังนั้น จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มทั้งสิ้นที่จัดเก็บจากทุกขั้นตอนการผลิตและการจำหน่ายสินค้าและบริการ จะเท่ากับการเก็บภาษีในขั้นตอนการขายปลีกเพียงขั้นตอนเดียว หรืออาจกล่าวได้ว่าภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงจะตกแก่ผู้ซื้อทอดสุดท้ายอันได้แก่ ผู้บริโภคนั่นเอง

ข้อดีของภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. **จัดความซ้ำซ้อนของภาระภาษี** เนื่องจากภาษีการค้ามีหลักการจัดเก็บจากยอดขายหรือยอดขายรับก่อนหักรายจ่ายในทุกขั้นตอนการผลิตหรือให้บริการ ซึ่งภาษีที่จัดเก็บในกระบวนการผลิตขั้นแรกๆ จะถูกถือเป็นหลักฐานของภาษีที่จัดเก็บในกระบวนการผลิตขั้นถัดไป ทำให้มีการเก็บภาษีซ้ำซ้อนกันในหลายขั้นตอน ขึ้นอยู่กับจำนวนขั้นตอนของการผลิตสินค้านั้นๆ ซึ่งหากขั้นตอนการผลิตมีมาก ภาระภาษีซ้ำซ้อนก็จะมากหรือสูงตามไปด้วย การเก็บภาษีซ้ำซ้อนดังกล่าวทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าสูงกว่าที่ควร สำหรับภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นมีหลักการจัดเก็บจากฐานมูลค่าของสินค้าหรือบริการเฉพาะส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิตและจำหน่ายเท่านั้น จึงไม่มีการเก็บภาษีซ้ำซ้อนกัน ทั้งนี้ เนื่องจากสามารถนำภาษีซื้อที่เสียไว้แล้วจากการซื้อวัตถุดิบ สินค้าทุน ฯลฯ มาเครดิตออกจากภาษีขายจากการขายสินค้าและบริการได้ทั้งจำนวนและขั้นตอนการผลิตสินค้าและบริการ จึงเห็นได้ว่าฐานภาษีมูลค่าเพิ่มมิใช่ราคาขาย หรือรายรับดังเช่นภาษีการค้า แต่เป็นมูลค่าของสินค้าและบริการส่วนที่เพิ่มขึ้นในแต่ละขั้นตอนการผลิตสินค้าและบริการเท่านั้น ความซ้ำซ้อนของภาระภาษีจึงถูกจัดออกไป

2. **มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ** เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มบังคับใช้กับสินค้าและบริการทุกชนิดและทุกขั้นตอนของการผลิตและการจำหน่าย โดยใช้อัตราเดียวสำหรับสินค้าและบริการ

ทุกชนิดด้วย จึงไม่ก่อให้เกิดการบิดเบือนในการผลิตและการบริโภค นอกจากนั้น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ยังมีความเป็นกลางในการจัดรูปแบบธุรกิจด้วย กล่าวคือ ไม่ว่าจะขยายรูปแบบธุรกิจออกไป ในแนวดิ่งหรือแนวนานก็จะมีผลทางภาษีอย่างเดียวกัน เพราะฐานภาษีคือมูลค่าของสินค้าและบริการส่วนที่เพิ่มขึ้น ไม่มีการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อน สำหรับภาษีการค้ามีการจัดเก็บหลายอัตราทำให้ ภาษีขาดความเป็นกลางและจงใจให้มีการบิดเบือนการใช้ทรัพยากรทั้งในการดำเนินการผลิตและการบริโภค ทั้งนี้ เนื่องจากโครงสร้างภาษีที่ไม่เสมอภาคและการที่ภาษีการค้ามีหลักการจัดเก็บ จากรายรับก่อนหักรายจ่ายในทุกขั้นตอนการผลิตนั้น ทำให้มีการจัดเก็บภาษีซ้ำซ้อน การซ้ำซ้อน ของภาระภาษีนี้นำมาให้เกิดการหลีกเลี่ยงโดยการจัดรูปแบบของธุรกิจหรือการรวมตัวของธุรกิจเป็น ไปในแนวดิ่ง แทนที่จะเป็นแนวนาน ทั้งนี้ เพราะการรวมตัวในแนวดิ่งจะเสียภาษีน้อยกว่า เนื่องจากการลดจำนวนครั้งของการขายลง

3. ใช้อำนวยต่อการลงทุน ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นยอมให้มีการเครดิตภาษีสำหรับ สินค้าประเภททุน (เครื่องจักร) ที่ซื้อมาใช้ในกิจการได้ด้วย โดยถือเสมือนหนึ่งว่าสินค้าประเภท ทุนเป็นสินค้าทั่วไปที่ซื้อมาเพื่อขายหารายได้ การให้เครดิตภาษีดังกล่าวจะมีผลให้ผู้เสียภาษี ได้รับเงินคืนทันทีในงวดที่มีการซื้อสินค้าประเภททุนมาใช้ประกอบกับภาษีมูลค่าเพิ่มมีลักษณะ ไม่ซ้ำซ้อนดังเช่นภาษีการค้า จึงเอื้ออำนวยหรือส่งเสริมต่อการลงทุนในกิจการต่างๆ ทุกประเภท

4. ใช้อำนวยต่อการส่งสินค้าออก เนื่องจากระบบภาษีมูลค่าเพิ่มใช้อัตราศูนย์กับสินค้า ส่งออก ทำให้สินค้าส่งออกปลอดจากภาระภาษีทางอ้อม และหากมีภาระภาษีแฝงในสินค้าส่งออก ก็จะได้รับคืนทั้งหมด ซึ่งทำให้สินค้ามีโอกาสแข่งขันกับสินค้าต่างประเทศได้มากขึ้น ผลก็คือ เป็นการสนับสนุนหรือส่งเสริมสินค้าออกนั่นเอง สำหรับภาษีการค่านี้นั้นแม้ว่าสินค้าที่ส่งออกจะ ได้รับการยกเว้นภาษีก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงปลดเปลื้องความซ้ำซ้อนของภาษีในช่วงสุดท้ายเท่านั้น ความซ้ำซ้อนของภาระภาษีในช่วงอื่นๆ ที่สะสมกันมาก่อนถึงช่วงสุดท้ายก็ยังมีติดตัวสินค้าอยู่ การลดอัตราภาษีการค้าเป็นเพียงการบรรเทาความรุนแรงของการซ้ำซ้อนเท่านั้น มิได้ขจัดความ ซ้ำซ้อนของภาระภาษีไปโดยสิ้นเชิง การจ่ายคืนภาษีในรูปเงินชดเชยนั้นก็มิมีปัญหาในการคำนวณ มูลค่าของภาษีที่แฝงอยู่ในตัวสินค้าว่ามีจำนวนที่แน่นอนเท่าใด เมื่อไม่สามารถคำนวณมูลค่าของ ภาษีที่แน่นอนได้ การจ่ายคืนภาษีในรูปเงินชดเชยจึงอยู่ในลักษณะของการคาดเดาหรือเหมาจ่าย โดยประมาณ ทำให้สามารถในการแข่งขันของสินค้าไทยลดลง ซึ่งมีส่วนทำให้ประเทศไทย เสียเปรียบดุลการค้ามากกว่าที่ควรจะเป็น

5. มีกลไกป้องกันการหลบหนีภาษี ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมีกลไกป้องกันการหลบหนีภาษีอยู่ในตัว เนื่องจากการเสียภาษีของผู้ขายรายหนึ่งจะถูกนำไปเป็นหลักฐานการเครดิตของผู้เสียภาษี (ผู้ขาย) อีกรายหนึ่ง โดยที่การซื้อขายสินค้าแต่ละครั้ง ผู้ขายจะต้องออกหลักฐานใบกำกับภาษี (Tax Invoice) ให้กับผู้ซื้อสินค้าเพื่อนำไปใช้ในการเครดิตออกจากภาษีขายในการยื่นแบบชำระภาษีต่อสรรพากร ซึ่งหากผู้ประกอบการรายใดมีเอกสารหลักฐานภาษีซื้อ (ใบกำกับภาษี) ไม่ครบถ้วน ก็ต้องแบกรับภาระภาษีในส่วนนั้นๆ ไว้เอง ดังนั้น แต่ละฝ่ายจะต้องรักษาผลประโยชน์ของตนเอง ซึ่งจะเป็นการควบคุมการเสียภาษีระหว่างผู้เสียภาษีด้วยกันเองให้เป็นไปอย่างถูกต้องโดยอัตโนมัติแทนที่จะถูกควบคุมหรือตรวจสอบโดยเจ้าหน้าที่ของรัฐแต่ฝ่ายเดียว สำหรับภาษีการค่านี้นั้นส่วนใหญ่เก็บจากผู้ผลิตและผู้นำเข้า ทำให้ภาระภาษีนี้นั้นถูกรวมเข้าไปกับราคาสินค้า ซึ่งผู้เสียภาษีตามกฎหมายรู้สึกว่าการค่านี้นั้นเป็นส่วนหนึ่งต้นทุนการขายทำให้สินค้ามีราคาสูง เมื่อสินค้ามีราคาสูงภาระภาษีก็สูงตามไปด้วย จึงทำให้ผู้ขายพยายามหลบหนีภาษีกันอย่างอิสระโดยไม่มีการป้องกันการหนีภาษี

6. โครงสร้างไม่ยุ่งยากและสลับซับซ้อน เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นมีอัตราการจัดเก็บเดียวกับสินค้าและบริการทุกชนิด การคำนวณภาษีสามารถหาจำนวนภาษีที่ต้องเสียได้ง่ายโดยนำภาษีขาย (Output Tax) ลบด้วยภาษีซื้อ (Input Tax) การเขียนกฎหมายก็ไม่สลับซับซ้อน สำหรับภาษีการค่านี้นั้นบทบัญญัติสลับซับซ้อนเข้าใจยาก และกระจายอยู่หลายที่ทั้งที่เป็นพระราชบัญญัติ พระราชกำหนดมากมายหลายฉบับแล้วยังมีพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง การคลัง และประกาศอธิบดีกรมสรรพากรอีกหลายฉบับที่ต้องใช้ประกอบ และนอกจากความสลับซับซ้อนของกฎหมายแล้วยังมีปัญหาในการตีความด้วย และการที่ภาษีการค่านี้นั้นมีหลายอัตรา ยิ่งเพิ่มความยุ่งยากซับซ้อนทางปฏิบัติมากขึ้นไปอีก

7. อำนวนรายได้ให้รัฐบาลมากขึ้น เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเป็นภาษีที่มีฐานกว้างและมีกลไกป้องกันการหลบหนีภาษีอยู่ในตัวเอง การหลีกเลี่ยงจะกระทำได้ยาก การจัดเก็บภาษีจึงจัดเก็บได้เต็มเม็ดเต็มหน่วย ซึ่งจะอำนวนรายได้ให้รัฐบาลมากขึ้น

8. ความร่วมมือในการเสียภาษีมียากขึ้น ภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นรัฐบาลมิใช่จะจัดเก็บภาษีแต่ฝ่ายเดียว ผู้มีหน้าที่เสียภาษีมียากขึ้นได้รัฐบาลได้รับเงินภาษีคืนจากรัฐบาลด้วย เช่น ผู้ส่งออก ซึ่งแทนที่จะเสียภาษีกลับมาได้รับเงินภาษีคืนจากรัฐบาล ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับผู้เสียภาษีจึงมีลักษณะเป็นธุรกิจในขอบเขตของวินัยมากขึ้น เมื่อผู้เสียภาษีได้รับการปฏิบัติอย่างถูกต้องเป็นธรรม เช่นนี้ความร่วมมือหรือความสมัครใจในการเสียภาษีจึงมีมากขึ้น

ข้อเสียของภาษีมูลค่าเพิ่ม

1. ภาษีมูลค่าเพิ่มอาจเพิ่มภาระการปฏิบัติตามในด้านของผู้เสียภาษี เพราะการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มอย่างถูกต้องนั้นจำเป็นต้องมีการจัดทำบัญชีหรือรายงานต่างๆ รวมทั้งการออกไปกำกับภาษี ตลอดจนต้องเก็บรักษาเอกสารหลักฐานดังกล่าวไว้เป็นอย่างดีด้วย ซึ่งผู้เสียภาษีจะต้องรับภาระต่างๆ รวมทั้งจะต้องเสียค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น
2. กรณีระบบบัญชียังไม่มีมาตรฐานดีพอและยังไม่มีระบบที่จะควบคุมการออกไปเสร็จรับเงินและใบกำกับภาษีให้ครบถ้วนได้ อาจก่อให้เกิดช่องทางรั่วไหลของภาษีอากรได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเครดิตภาษีของปัจจัยการผลิตและการคืนภาษีให้กับกิจการที่เสียภาษีในอัตราศูนย์ และหรือการคืนภาษีในกรณีอื่น
3. การจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจะทำให้ผู้ประกอบการกิจการจำนวนมากซึ่งตามระบบปัจจุบันไม่ต้องเสียภาษีการค้า เช่น ผู้ซื้อมาขายไปต้องเข้ามาอยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ฉะนั้นผู้ประกอบการเหล่านี้อาจจะมีทัศนคติต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว
4. ภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งใช้ฐานการบริโภคนั้น ทำให้สินค้าประเภททุนปลอดภาระภาษีอาจมีผลต่อการสร้างแรงจูงใจให้ผู้ประกอบการหันมาใช้สินค้าประเภททุน (เครื่องจักร) แทนแรงงานมากยิ่งขึ้น อาจไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ของประเทศไทยในปัจจุบัน
5. เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มเกี่ยวข้องกับภาษีเป็นจำนวนมาก ความยุ่งยากการบริหารการจัดเก็บจึงมีมากกว่าภาษีการค้า ต้องใช้เจ้าหน้าที่และเครื่องมือเครื่องใช้ในการจัดเก็บมากขึ้น จึงทำให้ค่าใช้จ่ายในการจัดเก็บสูงขึ้นตามไปด้วย
6. เนื่องจากภาระภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นจะต้องตกกับผู้ซื้อสินค้าทอดสุดท้าย อันได้แก่ผู้บริโภค อาจจะทำให้ระดับราคาสินค้าช่วงผู้บริโภคมีราคาสูงขึ้น

หลักการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่ม

ภาษีมูลค่าเพิ่ม มีหลักการจัดเก็บจากผู้ประกอบการจดทะเบียนซึ่งขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจ รวมทั้งผู้นำเข้าซึ่งสินค้าไม่ว่าเพื่อการใดด้วย โดยผู้ประกอบการจะต้องจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่มก่อนวันประกอบกิจการ และยื่นแบบแสดงรายการเพื่อเสียภาษีตามแบบที่อธิบดีกำหนดเป็นรายเดือนภาษีทุกเดือนภายในวันที่ 15 ของเดือนถัดไปไม่ว่าจะมีรายรับหรือไม่ก็ตาม

ผู้ประกอบการจดทะเบียนเมื่อซื้อสินค้าหรือบริการเพื่อนำมาใช้ในการประกอบกิจการของตน จะต้องจ่ายภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราที่พระราชกฤษฎีกากำหนดของราคาสินค้าหรือบริการให้แก่ผู้ขายหรือผู้บริการ ภาษีส่วนนี้เรียกว่า “ภาษีซื้อ”

ผู้ประกอบการจดทะเบียนเมื่อขายสินค้าหรือให้บริการ จะต้องเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราที่พระราชกฤษฎีกากำหนดของราคาสินค้าหรือบริการจากผู้ซื้อหรือผู้รับบริการทุกครั้ง ภาษีส่วนนี้เรียกว่า “ภาษีขาย”

ผู้ประกอบการจดทะเบียนจะต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มโดยคำนวณจากภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อในแต่ละเดือนภาษี ถ้าภาษีขายมากกว่าภาษีซื้อ ผู้ประกอบการจะต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มเท่ากับจำนวนส่วนต่างนั้น และถ้าภาษีซื้อมากกว่าภาษีขาย ให้ถือเป็นเครดิตภาษี ผู้ประกอบการมีสิทธินำไปชำระภาษีมูลค่าเพิ่มในเดือนถัดไป หรือจะขอคืนเป็นตัวเงินก็ได้

ผู้ประกอบการ หมายถึง บุคคลธรรมดา นิติบุคคล กองมรดก คณะบุคคลที่มีใช้นิติบุคคล ห้างหุ้นส่วน บริษัทย่อยของรัฐบาล สหกรณ์ และองค์การอื่นที่กฎหมายกำหนดให้เป็นนิติบุคคล ซึ่งประกอบกิจการขายสินค้าหรือให้บริการในทางธุรกิจในราชอาณาจักร

ภาษีซื้อ หมายถึง ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนถูกผู้ประกอบการจดทะเบียนอื่นเรียกเก็บเมื่อซื้อสินค้าหรือบริการ (รวมทั้งสินค้าทุน) ไปใช้ในการประกอบกิจการของตน

ภาษีขาย หมายถึง ภาษีมูลค่าเพิ่มที่ผู้ประกอบการจดทะเบียนเรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้าหรือบริการ เมื่อขายสินค้าและบริการ

กิจการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

กิจการที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามกฎหมาย ดังต่อไปนี้

1. กิจการขายสินค้า
2. กิจการให้บริการ
3. กิจการนำเข้า
4. กิจการส่งออก

การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม

การประกอบการขายสินค้าหรือการให้บริการส่วนใหญ่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่การประกอบการต่อไปนี้ กฎหมายบัญญัติยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ผู้ที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มเมื่อขายสินค้าหรือบริการไม่มีสิทธิ์เรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากผู้ซื้อ แต่ในการซื้อสินค้าหรือวัตถุดิบมาใช้ในการประกอบการจะต้องชำระภาษีมูลค่าเพิ่มให้กับผู้ประกอบการจดทะเบียน โดยไม่มีสิทธิ์ที่ได้รับคืนภาษีซื้อที่จ่ายไปและจะต้องรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มในส่วนนี้ไว้เอง ซึ่งมีผลเสมือนถูกลงโทษ เนื่องจากการกำหนดราคาสินค้าเพื่อขายนั้นจะกำหนดโดยนำต้นทุนซื้อบวกภาษีซื้อบวกกำไรไว้ในราคาขาย ทำให้ราคาขายสูงกว่าราคาขายที่อยู่ในระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม

กิจการที่ได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. กิจการที่มีสิทธิ์เข้ามาสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มได้ ได้แก่

1.1 การขายพืชผลทางการเกษตร ข้าวสาร หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการสีข้าว (แต่ไม่รวมถึงไม้ซุง ฝืน ผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการเลื่อยไม้ ผลิตภัณฑ์อาหารที่บรรจุกระป๋อง ภาชนะหรือหีบห่อที่ทำเป็นอุตสาหกรรมตามที่อธิบดีกำหนด)

1.2 การขายสัตว์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต

1.3 การขายปุ๋ย

1.4 การขายปลาแป้น อาหารสัตว์

1.5 การขายยาหรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชหรือสัตว์ เพื่อบำรุงรักษา ป้องกันทำลายหรือกำจัดศัตรูหรือโรคของพืชและสัตว์

1.6 การขายหนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียน

1.7 การขายสินค้าหรือการให้บริการของผู้ประกอบการ (ขนาดย่อม) ที่มีรายรับไม่เกิน 600,000 บาทต่อปี

2. กิจการที่ไม่มีสิทธิเข้ามาสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่ม ได้แก่

2.1 การให้บริการการศึกษาของโรงเรียนและสถานศึกษาต่างๆ ของทางราชการและเอกชน

2.2 การให้บริการที่เป็นงานทางศิลปะและวัฒนธรรม

2.3 การให้บริการการประกอบโรคศิลปะ การสอบบัญชี การว่าความ หรือการประกอบวิชาชีพอิสระอื่นตามที่อธิบดีกำหนด ทั้งนี้ เฉพาะวิชาชีพอิสระที่มีกฎหมายควบคุมการประกอบวิชาชีพอิสระนั้น

2.4 การให้บริการรักษาพยาบาลของสถานพยาบาลของทางราชการและเอกชน

2.5 การให้บริการวิจัย หรือบริการทางวิชาการ

2.6 การให้บริการห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์

2.7 การให้บริการตามสัญญาจ้างแรงงาน

2.8 การให้บริการจัดแข่งขันกีฬาสมัครเล่น

2.9 การให้บริการของนักแสดงสาธารณะ

2.10 การให้บริการขนส่งในราชอาณาจักร

2.11 การให้บริการขนส่งระหว่างประเทศ เฉพาะทางบกและทางเรือ ที่มีใช้เรือเดิน

ทะเล

2.12 การให้บริการเช่าอสังหาริมทรัพย์

2.13 การให้บริการของราชการส่วนท้องถิ่น ที่มีใช้เป็นการพาณิชย์ หรือเป็นการหารายได้หรือประโยชน์

2.14 การขายสินค้าหรือการให้บริการของกระทรวง ทบวง กรม ซึ่งส่งรายรับทั้งสิ้นให้แก่รัฐบาลโดยไม่หักรายจ่าย

2.15 การขายสินค้าหรือการให้บริการเพื่อประโยชน์แก่การศาสนาหรือสาธารณกุศลในประเทศไทย

2.16 การขายสินค้าหรือการให้บริการตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา ได้แก่ การให้บริการสีข้าว การขายสลากกินแบ่งของรัฐบาล การขายยาสูบของผู้ประกอบการที่มีใช้โรงงานยาสูบ

2.17 การนำพืชผลทางการเกษตร สัตว์ทั้งที่มีชีวิตและไม่มีชีวิต ปุ๋ย ปลาแป้น อาหาร สัตว์ ยา หรือเคมีภัณฑ์ที่ใช้สำหรับพืชหรือสัตว์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร หรือตำราเรียนเข้าในราชอาณาจักร

2.18 การนำสินค้าจากต่างประเทศเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก

2.19 การนำเข้าสินค้าที่จำแนกประเภทไว้ในภาคว่าด้วยของที่ได้รับการยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

2.20 การนำเข้าซึ่งสินค้าที่นำเข้าและอยู่ในอารักขาของศุลกากรแล้วส่งกลับออกไปต่างประเทศ โดยได้รับคืนอากรขาเข้า

2.21 การส่งออกซึ่งสินค้าหรือบริการของผู้ประกอบการขนาดกลาง ซึ่งต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 1.5 ของรายรับ

2.22 กิจการที่อยู่ในบังคับต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะหรือได้รับการยกเว้นภาษีธุรกิจเฉพาะ

การยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับระดับรายรับหรือขนาดของกิจการ แบ่งออกได้เป็น 3 ขนาด ดังนี้

1. **กิจการขนาดย่อม** ได้แก่ กิจการที่มีรายรับไม่เกิน 600,000 บาทต่อปี กิจการขนาดย่อมนี้ อยู่ในข่ายได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่กฎหมายบัญญัติเป็นทางเลือกไว้ว่า หากผู้ประกอบการ เห็นว่าเพื่อประโยชน์แก่การประกอบกิจการของตนในอันที่จะได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภาษีซื้อ) จะเลือกเข้าสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเติมรูปแบบ (ภาษีขาย-ภาษีซื้อ) ก็ได้

2. **กิจการขนาดกลาง** ได้แก่ กิจการที่มีรายรับต่อปีเกินกว่า 600,000 บาท แต่ไม่เกิน 1,200,000 บาท ซึ่งจะต้องคำนวณเสียภาษีมูลค่าเพิ่มร้อยละ 1.5 ของรายรับเพื่อประโยชน์ในอันที่จะได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่ม (ภาษีซื้อ) ผู้ประกอบการจะขออนุมัติอธิบดีกรมสรรพากรของเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเติมรูปแบบ (ภาษีขาย-ภาษีซื้อ) ก็ได้

3. **กิจการขนาดใหญ่** ได้แก่ กิจการที่มีรายรับต่อปีเกินกว่า 1,200,000 บาท จะต้องคำนวณเสียภาษีมูลค่าเพิ่มเติมรูปแบบ (ภาษีขาย-ภาษีซื้อ) ตามกฎหมาย

อัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่กฎหมาย กำหนดมี 3 อัตรา ดังนี้

1. **ร้อยละ 7 (กฎหมายกำหนดไว้ร้อยละ 10)** สำหรับการประกอบกิจการ คือ การขายสินค้า การให้บริการ และการนำเข้า ซึ่งกำหนดให้กิจการขนาดใหญ่ที่มีรายรับต่อปีเกินกว่า 1,200,000 บาท หรือผู้ประกอบการที่ได้รับยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม ซึ่งขอเข้ามาสู่ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มเอง หรือผู้ประกอบการจดทะเบียนที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากรายรับก่อนหักรายจ่าย (ในอัตรา ร้อยละ 1.5) และมีความประสงค์จะคำนวณภาษีมูลค่าเพิ่มจากภาษีขายหักด้วยภาษีซื้อ (คำนวณเต็มรูปแบบ)

2. **ร้อยละ 1.5 (กฎหมายกำหนดไว้ร้อยละ 2.5)** สำหรับกิจการขนาดกลางซึ่งมีรายรับต่อปีเกินกว่า 600,000 บาท แต่ไม่เกิน 1,200,000 บาท

สำหรับกิจการขนาดเล็กที่มีรายรับต่อปีไม่เกิน 600,000 บาท ได้รับการยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม

3. **ร้อยละ 0** สำหรับการส่งออกซึ่งสินค้าหรือบริการ การขนส่งระหว่างประเทศ การขายสินค้าและบริการให้กับกระทรวง ทบวง กรม การขายสินค้าและบริการให้กับองค์การสหประชาชาติ การขายสินค้าระหว่างคลังสินค้าทัณฑ์บนและหรือเขตอุตสาหกรรมส่งออก ผู้ประกอบการที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 0 นั้น นอกจากไม่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากการขายสินค้าหรือให้บริการแล้ว ยังได้รับคืนภาษีมูลค่าเพิ่มในสินค้าหรือวัตถุดิบที่ซื้อมาด้วย

มาตรการระบบภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใช้ในประเทศไทย

การใช้มาตรการภาษีมูลค่าเพิ่มในประเทศไทยช่วงระหว่างปี พ.ศ. 2535จนถึงปัจจุบัน สามารถแบ่งออกเป็น 3 ช่วงระยะเวลา ดังนี้ (อ้างถึงใน จารุวรรณ, 2548: 42-44)

ช่วงที่ 1 การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า (1 มกราคม 2535-15 สิงหาคม 2540)

ประเทศไทยเริ่มนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า เนื่องจากภาษีการค้าไม่สอดคล้องกับการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยออกพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลรัษฎากร (ฉบับที่ 30) พ.ศ. 2534 โดยยกเลิกภาษีการค้าและนำระบบภาษีมูลค่าเพิ่มและ

ภาษีธุรกิจเฉพาะมาจัดเก็บแทน ซึ่งอัตราภาษีที่นำมาใช้ในการจัดเก็บ คือ อัตราอัตราร้อยละ 10 แต่เนื่องจากเป็นระยะเริ่มต้นที่นาระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้จึงมีการปรับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มลดลงจากร้อยละ 7 เหลือร้อยละ 7 (รวมภาษีท้องถิ่น) เพื่อลดปัญหาความซ้ำซ้อนในการจัดเก็บ มีความเป็นกลางทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ ระบบภาษีมูลค่าเพิ่มมีกลไกป้องกันการหลีกเลี่ยงภาษี และส่งเสริมการลงทุนและการส่งออกสินค้า

ช่วงที่ 2 ช่วงวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทย (16 สิงหาคม 2540-31 มีนาคม 2542)

ประเทศไทยเริ่มมีวิกฤตเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2540 เนื่องจากรัฐบาลบริหารประเทศโดยใช้นโยบายขาดดุลบัญชีเดินสะพัดสะสมเป็นเวลาหลายปี การขยายตัวที่รวดเร็วเกินไปของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ทำให้เกิดปัญหาราคาสังหาริมทรัพย์มีราคาเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว ซึ่งกระตุ้นให้ภาวะเศรษฐกิจเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วเกินไป จนทำให้หนี้ต่างประเทศของภาคเอกชนเพิ่มขึ้นมาขึ้น และประเทศไทยถูกโจมตีค่าเงินบาท รัฐบาลจึงนำเงินทุนสำรองระหว่างประเทศมาใช้ในการปกป้องค่าเงินบาท ซึ่งส่งผลให้ค่าเงินบาทลดลงอย่างรวดเร็วและขาดเสถียรภาพ ชาวไทยและชาวต่างประเทศขาดความมั่นใจในค่าเงินบาทส่งผลให้เงินทุนไหลออกและค่าเงินบาทอ่อนตัวอย่างมากทำให้ระบบสถาบันการเงินขาดความน่าเชื่อถือทำให้มีการถอนเงินอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลต้องเข้าไปรับประกันเงินฝากและแทรกแซงในสถาบันการเงินหลายแห่งจนกลายเป็นภาระผูกพันที่รัฐบาลจะต้องรับผิดชอบต่อไปในอนาคต

รัฐบาลพยายามแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเร่งด่วน โดยรัฐบาลดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายการคลังแบบหัตถ์ เพื่อลดอุปสงค์มวลรวมภายในประเทศ หักลดการไหลออกของเงินทุน และรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นหนึ่งในมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้น รัฐบาลได้ใช้มาตรการปรับอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 10 โดยมีผลเริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 16 สิงหาคม 2540 และให้ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับผู้ประกอบการรายย่อยที่มีรายรับต่ำกว่า 600,000 บาทต่อปี และกำหนดให้ผู้ที่มียารายได้ระหว่าง 600,000-1,200,000 บาทต่อปี ให้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มจากยอดขายรับในอัตราร้อยละ 1.5 หรือเสียภาษีมูลค่าเพิ่มตามระบบในอัตราร้อยละ 10 ก็ได้ สำหรับผู้ประกอบการที่มีรายรับสูงกว่า 1,200,000 บาทต่อปีให้เสียภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราร้อยละ 10 เพื่อหาทางเพิ่มรายได้ให้กับรัฐบาลและสอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจที่ถดถอย

จากการที่รัฐบาลได้ใช้มาตรการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาอย่างต่อเนื่อง กระทั่งเศรษฐกิจโดยรวมและค่าเงินบาทเริ่มมีเสถียรภาพมากขึ้น การผลิต การใช้จ่ายของภาคเอกชนและการนำเข้าที่ชะลอตัวเริ่มกลับมาในทิศทางที่ดีขึ้น มีการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น อัตราเงินเฟ้อได้ลดลง ภาระรายจ่ายของรัฐบาลที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาของระบบสถาบันการเงินลดลง ประชาชนภายในประเทศมีการบริโภคลดลงอย่างมาก ดังนั้น เพื่อเป็นการกระตุ้นการบริโภคในภาคเอกชน รัฐบาลจึงได้ประกาศมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจในวันที่ 30 มีนาคม 2542 ซึ่งได้มีการนำมาตรการภาษีมาใช้ร่วมกับมาตรการรายจ่ายรัฐบาล

ช่วงที่ 3 หลังวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจจนถึงปัจจุบัน (1 เมษายน 2542 ถึงปัจจุบัน)

รัฐบาลโดยกระทรวงการคลังและสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ออกมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในวันที่ 30 มีนาคม 2542 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะช่วยให้ประชาชนมีรายได้หลังหักภาษีเพิ่มขึ้นและลดระดับราคาสินค้าลง ทั้งนี้ เพื่อกระตุ้นการบริโภคของภาคเอกชนและให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชนมากที่สุด ซึ่งมาตรการที่รัฐบาลนำมาใช้อีกมาตรการหนึ่ง คือ มาตรการภาษีเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจซึ่งประกอบด้วย มาตรการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มชั่วคราวเป็นระยะเวลา 2 ปี จากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 7 ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 354) พ.ศ. 2542 เป็นมาตรการที่ช่วยให้ราคาสินค้าและค่าครองชีพของประชาชนโดยทั่วไปลดลง และกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศให้สูงขึ้น มาตรการนี้ถูกนำมาใช้อย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน และมาตรการภาษีมูลค่าเพิ่มอีกประการหนึ่ง คือ การยกเลิกภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บจากยอดขายรับในอัตราร้อยละ 1.5 สำหรับผู้ประกอบการขนาดย่อมที่มีรายรับเกินกว่า 600,000 บาทต่อปี แต่ไม่เกิน 1,200,000 บาทต่อปี ตามพระราชกฤษฎีกาออกตามความในประมวลรัษฎากรว่าด้วยการกำหนดมูลค่าของฐานภาษีของกิจการขนาดย่อม ซึ่งได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 354) ผลกระทบจากการที่ภาวะเศรษฐกิจยังชะลอตัวลงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริโภคและการลงทุนของภาคเอกชนลดลง เพื่อยุติการใช้จ่ายของภาคเอกชนและกระตุ้นการบริโภคภายในประเทศให้เพิ่มขึ้นอาจจะส่งผลให้ภาวะเศรษฐกิจขยายตัวขึ้น รัฐบาลจึงได้กำหนดให้มีการขยายระยะเวลาการปรับลดอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มจากร้อยละ 10 เป็นร้อยละ 7 ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2544 จนถึงปัจจุบัน

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ข้อมูลที่ใช้เป็นข้อมูลทุติยภูมิ ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 โดยข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์เป็นข้อมูลเกี่ยวกับระดับรายได้ของครัวเรือน ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน และประเภทค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จำนวนครัวเรือน และจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งแยกประเภทตามสินค้าและบริการ ซึ่งมี 2 แหล่ง ดังนี้

1. ข้อมูลจากกรมสรรพากร กระทรวงการคลัง

ข้อมูลเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ ซึ่งสามารถเก็บรวบรวมจากส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมสรรพากร ซึ่งมีการเก็บรวบรวมตามพื้นที่ทั้งหมด 12 เขต ซึ่งกรมสรรพากรมิได้จัดเก็บตามรายภาค ซึ่งต้องจัดพื้นที่ทั้งหมด 12 เขตให้เป็น 5 ภูมิภาคตามรายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน

2. ข้อมูลจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร

2.1 รายได้ของครัวเรือน ประกอบด้วย รายได้ที่เป็นตัวเงิน และรายได้ที่ไม่ใช่ตัวเงิน

2.2 ค่าใช้จ่ายของครัวเรือน ประกอบด้วย ค่าใช้จ่ายเพื่ออุปโภคและบริโภค ซึ่งจำแนกประเภท 11 ประเภท

2.3 จำนวนครัวเรือน การวิเคราะห์นี้จะใช้หน่วยที่เป็นครัวเรือนในการวิจัย แทนที่จะใช้หน่วยรายบุคคล (ปัจเจกบุคคล) เนื่องจากประเทศไทยมีบุคคลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของครัวเรือนอย่างแน่นแฟ้น การได้มาซึ่งรายได้และการใช้จ่ายออกไปมักจะเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจร่วมกันหรือคำนึงถึงผลประโยชน์ของครัวเรือนเป็นส่วนรวมมากกว่าการตัดสินใจโดยเอกเทศ การใช้ครัวเรือนเป็นหน่วยในการวัดจึงเหมาะสมกว่า (เมธี, 2523: 125)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา ศึกษาเกี่ยวกับการเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ และเปรียบเทียบข้อมูลด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จำนวนครัวเรือน และจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มแต่ละภูมิภาค ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ กล่าวถึงวิเคราะห์อัตราการเสียภาษีที่แท้จริง และผลการวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ของครัวเรือนในประเทศไทย ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 ซึ่งคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม

ขั้นตอนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. **คำนวณแบบแผนการกระจายรายได้ของครัวเรือนแต่ละกลุ่มของครัวเรือนในพระราชอาณาจักร**

ข้อมูลในการวิเคราะห์ได้จากรายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนสำนักงานสถิติแห่งชาติ โดยการวิจัยนั้นจะแบ่งครัวเรือนตามระดับค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ออกเป็น 10 กลุ่ม ซึ่งเรียกว่า “กลุ่มเดไซล์”

ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนนี้ มีดังนี้

(1) จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในแต่ละภูมิภาค และทั่วราชอาณาจักร (ตารางผนวกที่ ก1)

(2) รายได้โดยเฉลี่ยและอัตราร้อยละของครัวเรือน แต่ละกลุ่มของครัวเรือน แต่ละภูมิภาค และทั่วราชอาณาจักร (ตารางผนวกที่ ก2 และ ก3)

สามารถอธิบายเป็นขั้นตอนทางสมการคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$Y_{ij}^{\text{Pre}} = (P_{ij} \cdot N_j) M_{ij}$$

โดยที่ Y_{ij}^{Pre} = ระบายรายได้ของครัวเรือนในกลุ่มที่ i ในภูมิภาค j ซึ่งเป็นรายได้
ขั้นต้นก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม

P_{ij} = อัตราร้อยละของครัวเรือนในกลุ่มที่ i ภูมิภาค j

N_j = จำนวนครัวเรือนทั้งหมดในภูมิภาค j

M_{ij} = รายได้เฉลี่ยต่อปีของครัวเรือนในกลุ่มที่ i ภูมิภาค j

i = 1, 2, ..., 10 คือ กลุ่มของครัวเรือนแบ่งตามระดับชั้นของค่าใช้จ่าย
เพื่อการอุปโภคบริโภค (กลุ่มเดโชล์)

j = ภูมิภาค j

หมายเหตุ: ตารางผนวกที่ ก1 คูณตารางผนวกที่ ก2 และ ก3 จะได้ตารางผนวกที่ ก18-ก19

2. คำนวณสัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน 10 กลุ่ม

การที่กระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปตามกลุ่มต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคและทั่วราชอาณาจักร นั้น ในขั้นแรกจะต้องคำนวณสัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือนทั้งหมดในสินค้าและบริการแต่ละประเภทของกลุ่มครัวเรือนต่างๆ ในแต่ละภูมิภาค และทั่วราชอาณาจักร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกใช้สัดส่วนการกระจายค่าใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภคของสินค้าแต่ละประเภทเป็นฐานสำหรับการกระจายภาระภาษี โดยนำค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้าและบริการแต่ละประเภทต่อค่าใช้จ่ายรวมทั้งหมดในการบริโภคสินค้าและบริการแต่ละประเภทนั้น ในแต่ละกลุ่มของครัวเรือนต่างๆ และทั่วราชอาณาจักร

ข้อมูลที่ใช้วิจัยในขั้นตอนนี้ มีดังนี้

(1) ค่าใช้จ่ายเพื่ออุปโภคบริโภค 11 ประเภท จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ตารางผนวกที่ ก4-ก15)

สามารถอธิบายเป็นขั้นตอนทางสมการคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$S_{ki} = \frac{e_{ki}}{\sum_{i=1}^n e_{ki}}$$

โดยที่ S_{ki} = สัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน สิ้นค้าประเภทที่ k ในแต่ละกลุ่มของครัวเรือน (i)

e_{ki} = ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้าและบริการแต่ละประเภทชนิดที่ k ในแต่ละกลุ่มของครัวเรือน (i)

$\sum_{i=1}^n e_{ki}$ = ค่าใช้จ่ายในการบริโภคสินค้าและบริการรวมทั้งหมดของแต่ละประเภทชนิดที่ k ในแต่ละกลุ่มของครัวเรือน (i)

k = ประเภทสินค้าและบริการแต่ละประเภท

i = 1, 2, ..., n คือ กลุ่มของครัวเรือนตามระดับชั้นของค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (กลุ่มเดไซล์)

n = 10

หมายเหตุ: จำนวนจากตารางผนวกที่ ก4-ก15 จะได้ตารางผนวกที่ ข1-ข12

3. การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปในครัวเรือน 10 กลุ่ม (กลุ่มเดโชล์) และ ทั่วราชอาณาจักร

ภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้โดยกรมสรรพากรนั้นจัดเก็บแยกเป็นพื้นที่ 12 เขต และทั่วราชอาณาจักรดังกล่าวข้างต้น ซึ่งแต่ละเขตพื้นที่ และทั่วราชอาณาจักรนั้นจัดเก็บตามประเภทสินค้าและบริการหรือตามรหัสสินค้า (ISIC CODE) รวมประมาณ 635 รายการ จากนั้นก็ถือตามรายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 ซึ่งแยกประเภทสินค้าและบริการชนิดต่างๆ ออกเป็นประเภทสินค้าอุปโภคบริโภค 11 ประเภท ดังนี้

- ประเภทที่ 1 อาหารและเครื่องดื่ม
- ประเภทที่ 2 เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์
- ประเภทที่ 3 ยาสูบ
- ประเภทที่ 4 เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า
- ประเภทที่ 5 ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน (รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ)
- ประเภทที่ 6 ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา
- ประเภทที่ 7 ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล
- ประเภทที่ 8 ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร
- ประเภทที่ 9 การบันเทิงและการอ่าน
- ประเภทที่ 10 การศึกษา
- ประเภทที่ 11 เบ็ดเตล็ด

กรณีที่สินค้าและบริการบางประเภทใน 635 รายการนี้ อาจจะไม่สามารถจัดเข้าในประเภทสินค้าอุปโภคบริโภคทั้ง 11 ประเภทข้างต้นได้ จึงให้สินค้าและบริการเหล่านี้อยู่ในประเภท “ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค” ซึ่งจะไม่นำมาพิจารณาด้วย

การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปในกลุ่มของครัวเรือนต่างๆ ในแต่ละภูมิภาคและทั่วราชอาณาจักร จะทำให้ทราบถึงภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่แต่ละครัวเรือนจะต้องรับภาระไว้ ซึ่งมีจำนวนแตกต่างกัน และเมื่อนำจำนวนภาระภาษีมูลค่าเพิ่มหักออกจากรายได้ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ก็จะเป็นรายได้ของครัวเรือนภายหลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว ซึ่งจะทำให้รูปแบบการกระจายรายได้แตกต่างไปจากเดิมโดยอยู่ภายใต้ข้อสมมติ ดังนี้

(1) ก่อนการเก็บภาษีนี้ไม่มีการเก็บภาษีใดๆ หรือเก็บภาษีอื่นในอัตราคงที่ ซึ่งก็จะทำให้มีผลเช่นเดียวกับการไม่มีการเก็บภาษีนั่นเอง จึงทำให้ราคาสินค้าและบริการไม่ถูกรบกวนกระเทือนจากภาษีอื่นๆ

(2) ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มนี้จะถูกผลักไปข้างหน้าให้แก่ผู้บริโภคคนสุดท้ายทั้งหมด

ข้อมูลที่ใช้วิจัยในขั้นตอนนี้ ดังนี้

(1) จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บได้ ซึ่งแยกตามประเภทสินค้าและบริการ และได้มีการจัดประเภท 11 ประเภท (ตารางผนวกที่ ก16 และ ก17)

(2) สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนต่างๆ แต่ละกลุ่มครัวเรือน ทุกภูมิภาค และทั่วราชอาณาจักร (ตารางผนวกที่ ข1-ข12)

สามารถอธิบายเป็นขั้นตอนทางสมการคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$B_{ij} = \sum_{k=1}^n T_{jk} \cdot S_{ki}$$

โดยที่ B_{ij} = ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งตกอยู่กับกลุ่มของครัวเรือนที่ i ภูมิภาค j

T_{jk} = จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มแยกเป็นภูมิภาค j ซึ่งเก็บจากสินค้าและบริการประเภทที่ k

S_{ki} = สัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน สินค้าประเภทที่ k ในแต่ละกลุ่มของครัวเรือน (i)

j = แทน 5 ภาค (กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ, ภาคเหนือ, ภาคกลาง, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ภาคใต้)

$i = 1, 2, \dots, 10$ คือ กลุ่มของครัวเรือนตามระดับชั้นของค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (กลุ่มเดชีล์)

$k =$ ประเภทสินค้าและบริการแต่ละประเภท

หมายเหตุ: ตารางผนวกที่ ก16-ก17 คุณตารางผนวกที่ ข1-ข12 จะได้ตารางผนวกที่ ข13-ข24

4. อัตราการเสียภาษีที่แท้จริง

การหาค่าอัตราการเสียภาษีที่แท้จริงสามารถพิจารณาจากสัดส่วนการเสียภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวนจริงที่เป็นตัวเงินกับรายได้ของแต่ละกลุ่มของครัวเรือนต่างๆ ซึ่งผลการวิจัยการกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นเป็นเพียงการวิเคราะห์ถึงภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นตัวเงินที่ครัวเรือนแต่ละกลุ่มต้องรับภาระไว้ โดยมิได้พิจารณาถึงภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงที่ครัวเรือนต้องรับภาระไว้ การวิเคราะห์ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงนั้น โดยการนำระดับรายได้ของแต่ละกลุ่มครัวเรือนมาหารภาระภาษีที่เป็นตัวเงิน จะได้อัตราการเสียภาษีที่แท้จริง (Effective tax rate) ซึ่งจะให้ทราบว่าภาระภาษีที่เป็นสัดส่วนกับรายได้ของแต่ละกลุ่มครัวเรือนมีลักษณะที่ก้าวหน้า ถดถอย หรือเป็นสัดส่วนกัน

ข้อมูลที่ใช้วิจัยในขั้นตอนนี้ มีดังนี้

- (1) จำนวนภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นตัวเงิน (ตารางผนวกที่ ข13-ข24)
- (2) รายได้โดยเฉลี่ยทั้งหมดของแต่ละกลุ่มของครัวเรือนต่างๆ (ตารางผนวกที่ ก18-

ก19)

สามารถอธิบายเป็นขั้นตอนทางสมการคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$E.T = (B_{ij} / Y_{ij}^{Pre}) \times 100$$

โดยที่ $E.T =$ อัตราการเสียชีวิตที่แท้จริง

$B_{ij} =$ ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นตัวเงิน ซึ่งตกอยู่กับกลุ่มของครัวเรือน
กลุ่มที่ i ในภูมิภาค j

$Y_{ij}^{Pre} =$ ระดับรายได้ของครัวเรือนกลุ่มที่ i ในภูมิภาค j ซึ่งเป็นรายได้
ขั้นต้นก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม

หมายเหตุ: ตารางผนวกที่ ข13-ข24 หารตารางผนวกที่ ก18-ก19 จะได้ตารางที่ 5-6

5. ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้

เมื่อมีการเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มมีผลทำให้รายได้ที่แท้จริงของครัวเรือนลดลง ซึ่งใน
ขั้นตอนการวิจัยนี้จะนำภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่ตกกับครัวเรือนในกลุ่มต่างๆ หักจากรายได้ของ
ครัวเรือนในกลุ่มนั้นๆ

ข้อมูลที่ใช้วิจัยในขั้นตอนนี้ มีดังนี้

- (1) รายได้โดยเฉลี่ยทั้งหมดของแต่ละกลุ่มของครัวเรือนต่างๆ (ตารางผนวกที่ ก18-
ก19)
- (2) จำนวนภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นตัวเงิน (ตารางผนวกที่ ข13-ข24)

สามารถอธิบายเป็นขั้นตอนทางสมการคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$Y_{ij}^{Post} = Y_{ij}^{Pre} - B_{ij}$$

โดยที่ $Y_{ij}^{Post} =$ รายได้หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของครัวเรือนกลุ่มที่ i ในภูมิภาค j
 Pre

$Y_{ij} =$ ระดับรายได้ของครัวเรือนกลุ่มที่ i ในภูมิภาค j ซึ่งเป็นรายได้
ขั้นต้นก่อนภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม

$$B_{ij} = \text{ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่เป็นตัวเงิน ซึ่งตกอยู่กับกลุ่มของครัวเรือนกลุ่มที่ } i \text{ ในภูมิภาค } j$$

หมายเหตุ: ตารางผนวกที่ ก18-ก19 หักลบตารางผนวกที่ ข13-ข24 จะได้ตารางที่ 7- 8

เมื่อสามารถคำนวณรายได้หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว การเปรียบเทียบการกระจายรายได้ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มกับการกระจายรายได้หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม จะมีผลทำให้การกระจายรายได้เป็นไปในทิศทางใดนั้นสามารถคำนวณได้จาก ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini Coefficient) ซึ่งมีสูตรทางคณิตศาสตร์ ดังนี้

$$G = 1 - 2 \left[\sum_{i=1}^n (f_{ij} - f_{i-1,j}) (y_{i-1,j}) + \frac{1}{2} \sum_{i=1}^n (f_{ij} - f_{i-1,j}) (y_{ij} - y_{i-1,j}) \right]$$

$$\text{หรือ } G = 1 - \sum_{i=1}^n (f_{ij} - f_{i-1,j}) (y_{ij} - y_{i-1,j})$$

$$\text{โดยที่ } G = \text{ค่าสัมประสิทธิ์จีนิ}$$

$$f_{ij} = \text{เป็นร้อยละสะสมของจำนวนครัวเรือนในกลุ่ม } i \text{ ในภูมิภาค } j$$

$$y_{ij} = \text{เป็นร้อยละสะสมของรายได้ทั้งหมดของครัวเรือนซึ่งอยู่ในกลุ่มที่ } i \text{ ในภูมิภาค } j$$

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ในการคำนวณจริงจะใช้วิธีลัด คือ หาค่าสัมประสิทธิ์นี้ได้ดังนี้
(เมธี, 2523: 152)

$$G = 1 - \sum_{i=1}^n (Z_{ij} \cdot P_{ij})$$

โดย $Z_{ij} = (y_{ij} + y_{i-1,j})$

$P_{ij} =$ ความถี่หรือสัดส่วนของครัวเรือนซึ่งอยู่ในกลุ่มที่ i ภูมิภาค j
หรือจำนวนเปอร์เซ็นต์ของครัวเรือนในกลุ่มที่ i ภูมิภาค j

หมายเหตุ: การอ่านค่าของค่าสัมประสิทธิ์นี้แสดงดังบทที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1

เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อ 1 โดยในส่วนที่ 1 จะเริ่มจากรายละเอียดดังที่จะกล่าวต่อไป ซึ่งมีที่มาจากรายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ ได้ข้อมูลมาจากการสำรวจของครัวเรือน และนำมารวบรวมเป็นข้อมูลสถิติภูมิภาค และทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการสำรวนี้รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาตินำมาพรรณนาและสามารถพิจารณาได้ดังนี้

จำนวนครัวเรือน

การประมาณผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน รายภาคและทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2545 ได้ใช้ค่าประมาณจำนวนครัวเรือนในเดือนกรกฎาคม 2545 ซึ่งเป็นช่วงกลางของระยะเวลาการสำรวจ (มกราคม-ธันวาคม 2545) เป็นตัวถ่วงน้ำหนัก โดยมีจำนวนครัวเรือนทั่วประเทศในเดือนกรกฎาคม 2545 ประมาณ 17,882,700 ครัวเรือน ครัวเรือนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 5.7 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.6 ส่วนกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีครัวเรือนอาศัยอยู่หนาแน่นประมาณ 3.1 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.4 ขณะที่ภาคเหนือและภาคกลางมีจำนวนครัวเรือนใกล้เคียงกัน คือ ประมาณ 3.5 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.4 และ 3.4 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.1 ตามลำดับ และภาคใต้มีครัวเรือนเพียง 2.2 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.5 (ตารางผนวกที่ ก1)

การประมาณผลการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน รายภาคและทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2547 ได้ใช้ค่าประมาณจำนวนครัวเรือน ในเดือนกรกฎาคม 2547 ซึ่งเป็นช่วงกลางของระยะเวลาการสำรวจ (มกราคม-ธันวาคม 2547) เป็นตัวถ่วงน้ำหนัก โดยมีจำนวนครัวเรือนทั่วประเทศในเดือนกรกฎาคม 2547 ประมาณ 18,905,400 ครัวเรือน ครัวเรือนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ประมาณ 5.9 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 31.1 ส่วนกรุงเทพ

มหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีครัวเรือนอาศัยอยู่หนาแน่นประมาณ 3.4 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 17.8 ขณะที่ภาคเหนือและภาคกลางมีจำนวนครัวเรือนใกล้เคียงกัน คือประมาณ 3.7 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และ 3.6 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 19.1 ตามลำดับ และภาคใต้มีครัวเรือนเพียง 2.3 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 12.4 (ตารางผนวกที่ ก1)

รายได้ของครัวเรือนและแหล่งที่มาของรายได้

จากผลการสำรวจ ในปี พ.ศ. 2545 พบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศมีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 13,736 บาทต่อครัวเรือน เป็นรายได้ประจำ (รวมรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน) ประมาณร้อยละ 98.3 ส่วนที่เหลือเป็นรายได้ที่เป็นตัวเงินอื่นๆ ร้อยละ 1.7 โดยรายได้ที่เป็นตัวเงินส่วนใหญ่มาจากค่าจ้างและเงินเดือน ร้อยละ 42.0 ของรายได้ทั้งสิ้น รองลงมาจากกำไรจากการทำธุรกิจที่มีใช้การเกษตร ร้อยละ 19.1 เป็นกำไรสุทธิจากการทำเกษตร ร้อยละ 10.5 ส่วนรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงินคิดเป็นร้อยละ 15.9 ของรายได้ทั้งหมด และนอกนั้นเป็นรายได้จากแหล่งอื่นๆ ร้อยละ 1.7

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคพบว่า ครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีรายได้เฉลี่ยประมาณเดือนละ 28,239 บาทต่อครัวเรือน สำหรับครัวเรือนในภาคกลางและภาคใต้ มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนประมาณ 14,128 บาท และ 12,487 บาท ตามลำดับ ส่วนครัวเรือนในภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ยลดลงและต่ำกว่าภาคอื่นๆ คือ ประมาณเดือนละ 9,530 บาท และ 9,279 บาท ซึ่งรายได้ส่วนใหญ่มาจากค่าจ้างและเงินเดือน โดยเฉพาะครัวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ซึ่งมีสัดส่วนของรายได้จากค่าจ้างและเงินเดือนสูงถึงร้อยละ 55.0 รองลงมาเป็นรายได้จากการทำธุรกิจที่มีใช้การเกษตร ยกเว้น ครัวเรือนในภาคใต้ที่มีรายได้จากกำไรจากการเกษตรสูงกว่ารายได้จากการทำธุรกิจที่มีใช้การเกษตร สำหรับแหล่งรายได้ส่วนน้อยมาจากรายได้จากทรัพย์สิน ยกเว้นครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ที่มีรายได้จากกำไรสุทธิจากการทำการเกษตรน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.4 (ตารางผนวกที่ ก20)

จากผลการสำรวจ ในปี พ.ศ. 2547 พบว่า ครัวเรือนทั่วประเทศมีรายได้โดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 14,778 บาทต่อครัวเรือน เป็นรายได้ประจำ (รวมรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน) ร้อยละ 98.8 ส่วนที่เหลือเป็นรายได้ที่เป็นตัวเงินอื่นๆ ร้อยละ 1.2 โดยรายได้ที่เป็นตัวเงินส่วนใหญ่มาจากค่าจ้างและเงินเดือน ร้อยละ 43.8 ของรายได้ทั้งสิ้น รองลงมาเป็นกำไรจากการทำธุรกิจส่วนตัว

ที่มีใช้การเกษตร ร้อยละ 17.8 เป็นกำไรจากการทำการเกษตร ร้อยละ 10.7 และเงินที่ได้รับจากการช่วยเหลือร้อยละ 9.4 สำหรับรายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน คิดเป็นร้อยละ 15.7 ของรายได้ทั้งหมด และนอกนั้นเป็นรายได้จากแหล่งอื่นๆ ร้อยละ 1.3

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคพบว่า คราวเรือนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีรายได้เฉลี่ยสูงสุด คือ เดือนละ 28,135 บาท รองลงมา คือ คราวเรือนในภาคกลาง และภาคใต้มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 16,355 และ 14,469 ตามลำดับ สำหรับคราวเรือนในภาคเหนือ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้เฉลี่ยลดลงและต่ำกว่าภาคอื่นๆ คือ 10,885 และ 10,139 บาท ตามลำดับ รายได้ส่วนใหญ่ของคราวเรือนในทุกภาคมาจากค่าจ้างและเงินเดือน โดยเฉพาะ คราวเรือนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ซึ่งมีสัดส่วนของรายได้จากค่าจ้างและเงินเดือนสูงถึงร้อยละ 60.2 รองลงมาเป็นคราวเรือนในภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ สำหรับแหล่งที่เป็นรายได้หลักรองลงมาจะเป็นรายได้จากกำไรจากการทำธุรกิจที่มีใช้การเกษตร ยกเว้น คราวเรือนในภาคใต้เป็นรายได้จากกำไรจากการทำการเกษตรสูงกว่ารายได้จากการทำธุรกิจที่มีใช้การเกษตร สำหรับแหล่งรายได้ส่วนน้อยมาจากรายได้จากทรัพย์สิน ยกเว้น คราวเรือนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ที่มีรายได้จากกำไรสุทธิจากการทำการเกษตรน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 0.5 (ตารางผนวกที่ ก21)

ค่าใช้จ่ายของคราวเรือนและประเภทของค่าใช้จ่าย

คราวเรือนทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2545 มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 10,889 บาท ต่อคราวเรือน (ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่เป็นการสะสมทุน เช่น ค่าซื้อ/เช่าซื้อบ้าน ที่ดินและของมีค่า เช่น เพชร พลอยต่างๆ) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 79.3 ของรายได้ทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของคราวเรือนประมาณร้อยละ 88.2 ของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคร้อยละ 11.8 ซึ่งได้แก่ ค่าภาษี ค่าของขวัญ เงินบริจาค เบี้ยประกันภัยเงินซื้อสลากกินแบ่ง ดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคหมวดที่สำคัญ คือ อาหารและเครื่องดื่มซึ่งคราวเรือนใช้จ่ายไปประมาณร้อยละ 33.5 ของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น รองลงมา คือ หมวดที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ร้อยละ 21.1 หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร ร้อยละ 17.7 ซึ่งส่วนที่เหลือเป็นค่าใช้จ่ายอื่นๆ

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคพบว่า คร่าวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าคร่าวเรือนในภาคอื่นๆ คือ เฉลี่ยประมาณเดือนละ 21,087 บาท ต่อคร่าวเรือน คร่าวเรือนในภาคกลางและภาคใต้มีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคร่าวเรือนประมาณเดือนละ 11,227 บาท และ 10,701 บาท ตามลำดับ สำหรับภาคเหนือมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยเดือนละ 7,747 บาท ต่อคร่าวเรือน ซึ่งคร่าวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการใช้จ่ายต่ำกว่าภาคอื่น คือ ประมาณเดือนละ 7,550 บาทต่อคร่าวเรือน คร่าวเรือนในทุกภาคมีแบบแผนการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคในหมวดต่างๆ ไม่แตกต่างกันมาก โดยมีค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องคั้น ค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร ซึ่งคร่าวเรือนในภาคต่างๆ มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายหมวดอาหารและเครื่องคั้น ร้อยละ 34-39 ขณะที่คร่าวเรือนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีการใช้จ่ายประมาณร้อยละ 27.4 สำหรับหมวดที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน พบว่า คร่าวเรือนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายหมวดดังกล่าวสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 23.1 ขณะที่ภาคอื่นๆ มีสัดส่วนระหว่างร้อยละ 19-21 ส่วนค่าใช้จ่ายหมวดยานพาหนะและค่าบริการสื่อสารนั้น ทุกภาคมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายระหว่างร้อยละ 15-20 (ตารางผนวกที่ ก22)

คร่าวเรือนทั่วประเทศในปี พ.ศ. 2547 มีค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยประมาณเดือนละ 12,297 บาท ต่อคร่าวเรือน (ไม่รวมค่าใช้จ่ายที่เป็นการสะสมทุน เช่น ค่าซื้อ/เช่าซื้อบ้าน ที่ดินและของมีค่า เช่น เพชร พลอยต่างๆ) ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 82.2 ของรายได้ทั้งหมด ซึ่งในจำนวนนี้เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคของคร่าวเรือนประมาณร้อยละ 88.5 ของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น และค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ร้อยละ 11.5 ซึ่งได้แก่ ค่าภาษี ค่าของขวัญ เงินบริจาค เบี้ยประกันภัย เงินซื้อสลากกินแบ่ง ดอกเบี้ยเงินกู้ เป็นต้น สำหรับค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคหมวดที่สำคัญ คือ อาหารและเครื่องคั้นซึ่งคร่าวเรือนใช้จ่ายไปประมาณร้อยละ 30.6 ของค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น รองลงมา คือ หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร ร้อยละ 21.7 หมวดที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ร้อยละ 20.4 ส่วนรายจ่ายประเภทอื่นๆ มีการใช้จ่ายไม่มากนัก

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคพบว่า คร่าวเรือนในเขตกรุงเทพมหานคร นนทบุรี และสมุทรปราการ มีค่าใช้จ่ายสูงกว่าคร่าวเรือนในภาคอื่นๆ คือ เฉลี่ยประมาณเดือนละ 21,716 บาท ต่อคร่าวเรือน คร่าวเรือนในภาคกลาง ภาคใต้ และภาคเหนือมีค่าใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคร่าวเรือนประมาณเดือนละ 13,270 12,891 และ 9,361 บาท ตามลำดับ ขณะที่คร่าวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มีการใช้จ่ายต่ำกว่าภาคอื่น คือ ประมาณเดือนละ 8,484 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งสอดคล้องกับรายได้ที่ต่ำกว่าภาคอื่นเช่นเดียวกัน ครัวเรือนในทุกภาคมีแบบแผนการใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กล่าวคือ มีค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าอาหารและเครื่องดื่ม ร้อยละ 26-35 รองลงมาเป็นค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร ร้อยละ 19-23 และค่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ภายในบ้าน ร้อยละ 18-22 ตามลำดับ ยกเว้น ครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่มีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้านสูงกว่าค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร โดยมีข้อสังเกตว่าครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มสูงกว่าภาคอื่นๆ ร้อยละ 35.2 และมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสารต่ำกว่าภาคอื่นๆ ร้อยละ 18.8 (ตารางผนวกที่ ก22)

แบบแผนการใช้จ่ายของครัวเรือนเปรียบเทียบปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547

แบบแผนการใช้จ่ายของครัวเรือนโดยรวมทั่วประเทศในช่วง 2 ปี มีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อย กล่าวคือ สัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 88.2 ในปี พ.ศ. 2545 เป็นร้อยละ 88.5 ในปี พ.ศ. 2547 ขณะที่ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคลดลง เมื่อพิจารณาแต่ละหมวดของค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคพบว่า ครัวเรือนมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมากในหมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร โดยมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.7 เป็นร้อยละ 21.7 ในปี พ.ศ. 2547 รวมทั้งค่าเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 1.3 และ 0.9 เป็นร้อยละ 1.7 และ 1.2 ตามลำดับ ในขณะที่สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในหมวดอื่นๆ ลดลง

สำหรับแบบแผนการใช้จ่ายของครัวเรือนในแต่ละภาคนั้น พบว่า ครัวเรือนทุกภาคมีสัดส่วนของค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้น ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงสัดส่วนค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคหมวดต่างๆ ของครัวเรือนในทุกภาค พบว่า ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกันกับที่กล่าวมาข้างต้น ยกเว้น ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้านของครัวเรือนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเครื่องนุ่งห่มและรองเท้าของครัวเรือนในภาคใต้ที่มีการเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้าม คือ มีสัดส่วนเพิ่มขึ้นเล็กน้อย (ตารางผนวกที่ ก22)

จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้เปรียบเทียบกับปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547

จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้โดยรวมทั่วราชอาณาจักรในช่วง 2 ปี มีการเปลี่ยนแปลงมากขึ้น กล่าวคือ ประเภทค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นจาก 98,246,870 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2545 เป็น 113,383.326 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 เมื่อพิจารณาแต่ละประเภทของค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค พบว่า สามารถจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้นเกือบทุกประเภท ยกเว้น ประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้านจัดเก็บได้ลดลงจาก 34,893.886 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2545 เป็น 32,100.933 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 แต่ลดลงเพียงเล็กน้อย

เมื่อพิจารณาในแต่ละภาคนั้น พบว่า ในทุกภาคมีการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้มากขึ้นซึ่งสินค้าบางประเภทในปี พ.ศ. 2547 มากกว่าปี พ.ศ. 2545 เป็นเท่าตัว แต่บางประเภทมากขึ้นเพียงเล็กน้อย ส่วนใหญ่มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่มากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามมีสินค้าบางประเภทเท่านั้นที่จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้ลดลง คือ ภาคกลางในประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน จาก 962.929 และ 13,841.980 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2545 เป็น 640.546 และ 6,313.304 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2547 ตามลำดับ แต่สามารถเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มในประเภทอาหารและเครื่องดื่มและค่าตรวจรักษาพยาบาลได้มากขึ้นเป็นเท่าตัว และในภาคตะวันออกเฉียงเหนือจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารได้ลดลงเช่นกันจาก 84.206 และ 1,083.660 ล้านบาท ในปี พ.ศ. 2545 เป็น 46.183 และ 737.101 ล้านบาท ในปีพ.ศ. 2547 ตามลำดับ (ตารางผนวกที่ ก16 และ ก17)

ส่วนที่ 2

ในการวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ข้อ 2 จึงรวบรวมข้อมูลสถิติของปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 เพื่อมาวิเคราะห์ในเชิงปริมาณโดยได้แบ่งออกเป็น 5 ประเด็น คือ

1. สัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน 10 กลุ่ม
2. การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือน 10 กลุ่ม
3. อัตราการเสียภาษีที่แท้จริง หรืออัตราการรับภาระภาษีที่แท้จริง

4. แบบแผนการกระจายรายได้ของครัวเรือน 10 กลุ่มก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม
5. ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย

สัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน 10 กลุ่ม ปี พ.ศ. 2545

กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-6 มีสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าประเภทยาสูบและหมากฯ มากที่สุดเป็นลำดับแรก คือ 0.1091, 0.1114, 0.1338, 0.1120, 0.1179 และ 0.1132 ตามลำดับ และกลุ่มครัวเรือนที่ 1, 2, 4, 5 มีสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด คือ 0.0139, 0.0288, 0.0267 และ 0.0416 ตามลำดับ สำหรับกลุ่มครัวเรือนที่ 3 และ 6 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยเช่นกัน แต่ทั้ง 6 กลุ่มครัวเรือนนี้มีสัดส่วนในการใช้จ่ายสินค้าประเภทอาหารและเครื่องดื่มมากเป็นลำดับที่ 2 และ 3

กลุ่มครัวเรือนที่ 7 มีสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ 0.1148 และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด คือ 0.0427

กลุ่มครัวเรือนที่ 8 มีสัดส่วนการใช้จ่ายและให้ความสำคัญประเภทการศึกษามากที่สุด คือ 0.1363 แต่ใช้จ่ายสินค้าประเภทยาสูบและหมากฯ น้อยที่สุด คือ 0.0708

กลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากฯ น้อยที่สุด คือ 0.0778, 0.0749 ตามลำดับ แต่ในกลุ่มครัวเรือนที่ 9 นั้นจะมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดมากที่สุด คือ 0.2785 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มครัวเรือนที่ 10 ซึ่งมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยานพาหนะและการสื่อสารมากที่สุด คือ 0.4172 แต่ทั้ง 2 กลุ่มนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าประเภทอาหารและเครื่องดื่มเกือบน้อยที่สุดเช่นกัน คือ 0.1212 และ 0.1531 ตามลำดับ

ภาคกลาง พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-5 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่มมากกว่าใช้จ่ายสินค้าประเภทอื่นๆ นอกจากกลุ่มครัวเรือนที่ 3 เท่านั้น จะใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากฯ

มากที่สุด คือ 0.0898 และมีการใช้จ่ายเท่ากับอาหารและเครื่องดื่มซึ่งไม่แตกต่างกันมาก และทั้ง 5 กลุ่มครัวเรือนนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุดเช่นเดียวกัน คือ 0.0046, 0.0104, 0.0139, 0.0324 และ 0.0127 ตามลำดับ

กลุ่มครัวเรือนที่ 6-7 มีสัดส่วนใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากฯ มากที่สุด คือ 0.1140 และ 0.1256 ตามลำดับ แต่ 2 กลุ่มครัวเรือนนี้มีความแตกต่างกันที่สัดส่วนการใช้จ่ายน้อยที่สุด โดยที่กลุ่มครัวเรือนที่ 6 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด คือ 0.0405 แต่กลุ่มครัวเรือนที่ 7 มีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารน้อยที่สุด คือ 0.0926

กลุ่มครัวเรือนที่ 8-10 ในกลุ่มครัวเรือนที่ 8 และ 10 มีสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าประเภทเบ็ดเตล็ดมากที่สุด คือ 0.1526 และ 0.4601 ตามลำดับ ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 9 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทบันเทิงและการอ่านมากที่สุด คือ 0.1698 แต่ทั้ง 3 กลุ่มนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่มน้อยเช่นกัน

ภาคเหนือ พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-8 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากฯ มาก คือ 0.0548, 0.0657, 0.0736, 0.0767, 0.0955, 0.1362 และ 0.1487 ตามลำดับ ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 6 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ 0.0976 แต่กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่จะมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด คือ 0.0033, 0.0066, 0.0264, 0.0322, 0.0157, 0.0363 และ 0.0767 ตามลำดับ ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 8 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายาน้อยที่สุด คือ 0.0937

กลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 ทั้ง 2 กลุ่มครัวเรือนนี้จะแตกต่างจากทุกกลุ่ม ซึ่งส่วนใหญ่มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด แต่ 2 กลุ่มนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทนี้มากที่สุด คือ 0.2178 และ 0.4769 ตามลำดับ และมีสัดส่วนประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์และยาสูบ หมากฯ ที่น้อยมาก

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-4 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องคั่วมากที่สุด คือ 0.0717, 0.0820, 0.0842 และ 0.0939 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารน้อยที่สุด

กลุ่มครัวเรือนที่ 5-6 มีสัดส่วนการใช้จ่ายที่น้อยที่สุดเหมือนกัน คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร คือ 0.0456 และ 0.0496 ตามลำดับ แต่แตกต่างกันตรงสัดส่วนค่าใช้จ่ายมากที่สุดซึ่งกลุ่มครัวเรือนที่ 5 คือ ยาสูบและหมากๆ เท่ากับ 0.0987 และกลุ่มครัวเรือนที่ 6 คือ เครื่องคั่วที่มีแอลกอฮอล์ เท่ากับ 0.1097

กลุ่มครัวเรือนที่ 7-8 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายามากที่สุด คือ 0.1185 และ 0.1468 ตามลำดับ และเช่นเดียวกันกับกลุ่มครัวเรือนที่ 5-6 ที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารน้อยที่สุด

กลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 กลุ่มครัวเรือนนี้จะแตกต่างจากกลุ่มครัวเรือนอื่นๆ เพราะส่วนใหญ่มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดค่อนข้างมาก และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องคั่วที่น้อยที่สุดเช่นกัน คือ 0.1220 และ 0.1363 ตามลำดับ

ภาคใต้ พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องคั่วมากที่สุด คือ 0.0649 และมีสัดส่วนการใช้จ่ายเครื่องคั่วที่มีแอลกอฮอล์น้อยที่สุด คือ 0.0099

กลุ่มครัวเรือนที่ 2-4 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากๆ มากที่สุด คือ 0.0900, 0.0929 และ 0.1074 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด คือ 0.0205, 0.0348 และ 0.0379 ตามลำดับ

กลุ่มครัวเรือนที่ 5 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องคั่วมากที่สุด คือ 0.0976 และมีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารน้อยที่สุด คือ 0.0548

กลุ่มครัวเรือนที่ 6-7 กลุ่มครัวเรือนนี้มีความแตกต่างจากกลุ่มครัวเรือนอื่นๆ เพราะมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทการศึกษามากที่สุด คือ 0.1219 และ 0.1307 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารและประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด คือ 0.0482 และ 0.0799 ตามลำดับ

กลุ่มครัวเรือนที่ 8 เป็นเพียงกลุ่มครัวเรือนเดียวที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดมากที่สุด คือ 0.2100 และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเครื่องดื่มน้อยที่สุด คือ 0.0883

กลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่ม และยาสูบ หมากรุกน้อยที่สุด แต่แตกต่างกัน คือ กลุ่มที่ 9 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทการบันเทิงและการอ่านมากที่สุด คือ 0.1913 และในกลุ่มครัวเรือนที่ 10 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยานพาหนะและการสื่อสารมากที่สุด คือ 0.4319

ทั่วราชอาณาจักร พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-4 มีความสอดคล้องกันโดยสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่มมีสัดส่วนมากที่สุด คือ 0.0592, 0.0696, 0.0775 และ 0.0817 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารซึ่งน้อยมาก

กลุ่มครัวเรือนที่ 5-8 ทั้ง 3 กลุ่มครัวเรือนนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากรุกมากที่สุด คือ 0.0955, 0.1167, 0.1389 และ 0.1446 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารน้อยมาก คือ 0.0485, 0.0632, 0.0808 และ 0.1072 ตามลำดับ

กลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 ในกลุ่มครัวเรือนที่ 9 มีสัดส่วนการใช้จ่ายทางด้านการศึกษามากที่สุด คือ 0.1839 แต่ในกลุ่มครัวเรือนที่ 10 มีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารมากที่สุด คือ 0.4648 ซึ่งเป็นเพียงกลุ่มเดียวที่มีสัดส่วนแตกต่างจากกลุ่มครัวเรือนอื่นๆ สำหรับประเภทอาหารและเครื่องดื่มจะมีสัดส่วนการใช้จ่ายเพียงเล็กน้อย

ในการพิจารณารายละเอียดการคำนวณผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ดังตารางผนวกที่

สัดส่วนการใช้จ่ายในการบริโภคของครัวเรือน 10 กลุ่ม ปี พ.ศ. 2547

กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-5 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากฯ มากที่สุด ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 5 ที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด คือ 0.1016 แต่ก็มีใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากฯ มากเป็นลำดับที่ 2 สำหรับสัดส่วนการใช้จ่ายที่น้อยที่สุดของทั้ง 2 กลุ่มครัวเรือนนี้ คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 2 ที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายาน้อยที่สุด คือ 0.0272

กลุ่มครัวเรือนที่ 6-8 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ 0.1133 และ 0.1099 ตามลำดับ ยกเว้น กลุ่มครัวเรือนที่ 8 ที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดมากที่สุด คือ 0.0803 สำหรับสัดส่วนการใช้จ่ายที่น้อยที่สุด คือ ประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร, ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา และเบ็ดเตล็ด ตามลำดับ

กลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 ทั้ง 2 กลุ่มครัวเรือนนี้มีความแตกต่างกัน คือ กลุ่มครัวเรือนที่ 9 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดมากที่สุด คือ 0.1911 และกลุ่มครัวเรือนที่ 10 มีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารมากที่สุด คือ 0.4653 แต่มีสัดส่วนการใช้จ่ายที่น้อยที่สุดเหมือนกัน คือ ยาสูบและหมากฯ, เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ และอาหารและเครื่องดื่ม ตามลำดับ

ภาคกลาง พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-2 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด คือ 0.0670 และ 0.0799 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด คือ 0.0013 และ 0.0077 ตามลำดับ

กลุ่มครัวเรือนที่ 3-7 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากฯ มากที่สุด คือ 0.0924, 0.1005, 0.0990, 0.1279 และ 0.1264 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด คือ 0.0013, 0.0077, 0.0193, 0.0534, 0.0489 และ 0.0463 ยกเว้น กลุ่มครัวเรือนที่ 7 มีสัดส่วนการใช้จ่ายน้อยที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร เท่ากับ 0.0781

กลุ่มครัวเรือนที่ 8-10 ส่วนใหญ่กลุ่มครัวเรือนนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดในสัดส่วนที่มาก แต่จะมีความแตกต่างกันที่สัดส่วนการใช้จ่ายที่น้อยที่สุด คือ กลุ่มที่ 8 จะมีสัดส่วนเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารน้อยที่สุด คือ 0.0923 และกลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยาสูบและหมากฯ ในสัดส่วนที่น้อย

ภาคเหนือ พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-5 มีสัดส่วนการใช้จ่ายเช่นเดียวกัน คือ อาหารและเครื่องดื่มมีการใช้จ่ายในสัดส่วนที่มากที่สุด เท่ากับ 0.0625, 0.0739, 0.0808, 0.0845 และ 0.0881 ตามลำดับ และสัดส่วนการใช้จ่ายน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ดและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร

กลุ่มครัวเรือนที่ 6-8 มีสัดส่วนการใช้จ่ายที่มากที่สุด คือ ประเภทยาสูบ หมากฯ เท่ากับ 0.1223, 0.1315 และ 0.1315 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายน้อยที่สุด คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร ยกเว้น กลุ่มครัวเรือนที่ 7 คือ ประเภทเบ็ดเตล็ดที่มีสัดส่วนน้อย

กลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 กลุ่มครัวเรือนนี้มีความแตกต่างกัน คือ กลุ่มครัวเรือนที่ 9 จะมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดมากที่สุด คือ 0.2605 แต่ในกลุ่มครัวเรือนที่ 10 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยานพาหนะและการสื่อสารมากที่สุด คือ 0.4987 แต่จะมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่ม และ ยาสูบ หมากฯ น้อยเท่าๆ กันทั้ง 2 กลุ่มครัวเรือน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-6 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด คือ 0.0701, 0.0803, 0.0866, 0.0925, 0.0933 และ 0.1024 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารน้อยใกล้เคียงกัน

กลุ่มครัวเรือนที่ 7 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มากที่สุด คือ 0.1287 และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยที่สุด คือ 0.0460

กลุ่มครัวเรือนที่ 8 เป็นเพียงกลุ่มเดียวที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทการบันเทิงและการอ่านมากที่สุด คือ 0.1543 และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสื่อสาร และค่าใช้จ่ายส่วนบุคคลน้อยที่สุด

กลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 กลุ่มครัวเรือนนี้จะแตกต่างจากกลุ่มครัวเรือนอื่นๆ เพราะส่วนใหญ่มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดค่อนข้างมาก แต่ในกลุ่มครัวเรือนที่ 10 ซึ่งเป็นเพียงกลุ่มครัวเรือนเดียวที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารมากที่สุด เพราะกลุ่มครัวเรือนอื่นๆ จะมีสัดส่วนในการใช้จ่ายสินค้าประเภทนี้น้อยมาก และทั้ง 2 กลุ่มนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทอาหารและเครื่องดื่มน้อยที่สุดเช่นกัน คือ 0.1220 และ 0.1363 ตามลำดับ

ภาคใต้ พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-5 ส่วนใหญ่กลุ่มครัวเรือนนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายในสัดส่วนที่มาก คือ ประเภทยาสูบ หมากฯ อาหารและเครื่องดื่ม สำหรับสัดส่วนที่น้อยที่สุดนั้นส่วนใหญ่จะเป็นประเภทเบ็ดเตล็ด ยกเว้นในกลุ่มครัวเรือนที่ 1 คือ เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เท่ากับ 0.0176 และกลุ่มครัวเรือนที่ 4 คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร เท่ากับ 0.0503

กลุ่มครัวเรือนที่ 6-8 มีสัดส่วนการใช้จ่ายน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด ยกเว้นกลุ่มที่ 7 ซึ่งใช้จ่ายประเภทนี้มากที่สุด คือ 0.2225

กลุ่มครัวเรือนที่ 9-10 กลุ่มครัวเรือนนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายที่ตรงข้ามกัน คือ ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร ซึ่งกลุ่มครัวเรือนที่ 9 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทนี้น้อยที่สุด คือ 0.1076 แต่กลุ่มครัวเรือนที่ 10 มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทนี้มากที่สุด คือ 0.4763 ในขณะที่เดียวกัน ประเภทเบ็ดเตล็ดในทั้ง 2 กลุ่มครัวเรือนนี้มีสัดส่วนการใช้จ่ายเหมือนกัน

ทั่วราชอาณาจักร พบว่า

กลุ่มครัวเรือนที่ 1-4 มีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับอาหารและเครื่องดื่มมากที่สุด คือ 0.0578, 0.0685, 0.0760 และ 0.0834 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทเบ็ดเตล็ดและค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารน้อยเช่นกัน

กลุ่มครัวเรือนที่ 5-9 มีสัดส่วนการใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารน้อยที่สุด คือ 0.0517, 0.0604, 0.0786, 0.0955 และ 0.1259 ตามลำดับ และมีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภท ยาสูบ หมากรุก มากที่สุด คือ 0.1088, 0.1144, 0.1386 และ 0.1460 ตามลำดับ ยกเว้นกลุ่มครัวเรือน ที่ 9 ที่มีสัดส่วนการใช้จ่ายทางด้านการศึกษามากที่สุด คือ 0.1913

กลุ่มครัวเรือนที่ 10 กลุ่มครัวเรือนนี้จะมีความแตกต่างจากกลุ่มครัวเรือนอื่นๆ เพราะเป็น เพียงกลุ่มครัวเรือนเดียวที่ใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารมากที่สุด คือ 0.4942 ซึ่ง ส่วนใหญ่กลุ่มครัวเรือนอื่นๆ จะมีสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าประเภทนี้น้อยที่สุด และในทางตรงกันข้ามก็มีสัดส่วนการใช้จ่ายประเภทยาสูบ หมากรุก น้อยที่สุด คือ 0.1265 ซึ่งแตกต่างจากกลุ่ม ครัวเรือนอื่นเช่นกัน

ในการพิจารณารายละเอียดการคำนวณผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ดังตารางผนวกที่ ข7-ข12

การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือน 10 กลุ่ม

ภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่กระจายไปยังครัวเรือนต่างๆ 10 กลุ่ม อาจมีความแตกต่างกับ แบบแผนหรือสัดส่วนการใช้จ่ายที่กล่าวมาแล้วข้างต้น เนื่องจากสาเหตุ 2 ประการ คือ สัดส่วน การใช้จ่ายของแต่ละกลุ่มครัวเรือนและแต่ละประเภทสินค้าไม่เท่ากัน และจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่ม ที่กรมสรรพากรจัดเก็บได้แต่ละประเภทของสินค้า 11 ประเภท ซึ่งบางประเภทจัดเก็บได้มาก และบางประเภทจัดเก็บได้น้อยทำให้ส่งผลต่อภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่ครัวเรือนแต่ละกลุ่มรับภาระ ภาษีที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาดังนี้

1. พิจารณาภาระภาษีมูลค่าเพิ่มตามประเภทสินค้า 11 ประเภท จำแนกแต่ละภูมิภาค ปี พ.ศ. 2545

กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ พบว่า ทุกกลุ่มครัวเรือน รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ สินค้าประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ยกเว้นกลุ่ม ครัวเรือนที่ 10 รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร มากที่สุด แต่แตกต่างกับประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้านไม่มากนัก ส่วนประเภทอาหาร

และเครื่องคั้นนั้น ทุกกลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากเช่นกัน สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่รับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด

ภาคกลาง พบว่า ทุกกลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ ประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร อาหารและเครื่องดื่ม ตามลำดับ สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่รับภาระน้อยที่สุด คือ ประเภทยาสูบ หมากรุก และเบ็ดเตล็ด

ภาคเหนือ พบว่า กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่จะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน อาหารและเครื่องดื่ม และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่รับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด และการศึกษา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวนมาก คือ ประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อาหารและเครื่องดื่ม ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่รับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด และค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา

ภาคใต้ พบว่า กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม คือ ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน อาหารและเครื่องดื่ม ตามลำดับ ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 10 จะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารมากที่สุด ส่วนประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน อาหารและเครื่องดื่มก็รับภาระภาษีมากเช่นกัน สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่รับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ประเภทค่าตรวจรักษาพยาบาล และยาสูบ หมากรุก

ทั่วราชอาณาจักร พบว่า ทุกกลุ่มครัวเรือนจะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ ประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน อาหารและเครื่องดื่ม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร ยกเว้น กลุ่มครัวเรือนที่ 10 จะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารมากกว่าที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่รับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด และการศึกษา

เมื่อพิจารณาในกลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่ทั้ง 5 ภาค และทั่วราชอาณาจักร สามารถสรุปได้ว่า ประเภทสินค้าที่กลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร อาหารและเครื่องดื่ม สำหรับประเภทสินค้าที่กลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มน้อยที่สุด คือ เบ็ดเตล็ด การศึกษา ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา

2. พิจารณาแต่ละภูมิภาคและทั่วราชอาณาจักร ตามชั้นรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ต่อคนต่อเดือน 10 กลุ่ม ปี พ.ศ. 2545

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุด (กลุ่มครัวเรือนที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือนน้อยที่สุด) รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไว้เป็นสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ร้อยละ 4.6170, ภาคกลาง ร้อยละ 4.1476, ภาคเหนือ ร้อยละ 3.3221, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 3.7831, ภาคใต้ ร้อยละ 4.2041 และทั่วราชอาณาจักร ร้อยละ 3.2394 ของภาระภาษีทั้งหมด และกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงขึ้นไป จะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ สำหรับกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงสุด (กลุ่มครัวเรือนที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือนมากที่สุด) รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไว้เป็นสัดส่วนมากที่สุด คือ ในกรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด ร้อยละ 28.2498, ภาคกลาง ร้อยละ 22.3353, ภาคเหนือ ร้อยละ 31.5266, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 29.9357, ภาคใต้ ร้อยละ 24.4154 และทั่วราชอาณาจักร ร้อยละ 28.2498 ของภาระภาษีทั้งหมด และสามารถพิจารณารายละเอียดการคำนวณผลการวิเคราะห์ในชั้นตอนนี้ดังตารางผนวกที่ ข13-ข18

3. พิจารณาภาระภาษีมูลค่าเพิ่มตามประเภทสินค้า 11 ประเภท จำแนกแต่ละภูมิภาค ปี พ.ศ. 2547

กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ พบว่า ทุกกลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ สินค้าประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 10 รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร แต่มิได้แตกต่างกับประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้านมากนัก ส่วนประเภทอาหารและเครื่องดื่มนั้น ทุกกลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มเหมือนกัน สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่รับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด

ภาคกลาง พบว่า ทุกกลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ ประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 10 รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารมากที่สุด ส่วนประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร อาหารและเครื่องดื่ม กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากเช่นกัน สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่รับภาระน้อยที่สุด คือ ประเภทยาสูบ หมายฯ มีเพียงกลุ่มครัวเรือนที่ 1-3 เท่านั้น ที่รับภาระภาษีประเภทเบ็ดเตล็ดน้อยกว่าประเภทยาสูบ หมายฯ

ภาคเหนือ พบว่า กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่จะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ อาหารและเครื่องดื่มซึ่งมากกว่าประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 10 รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารมากกว่าประเภทอาหารและเครื่องดื่ม ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้านเพียงเล็กน้อย สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่รับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มจำนวนมาก คือ ประเภทเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ อาหารและเครื่องดื่ม ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่ทุกกลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด ยกเว้น กลุ่มครัวเรือนที่ 9 ซึ่งรับภาระภาษีประเภทค่าตรวจรักษาพยาบาลน้อยกว่าประเภทเบ็ดเตล็ด

ภาคใต้ พบว่า กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ อาหารและเครื่องดื่ม ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ตามลำดับ ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 9 นั้น จะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มประเภท ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้านมากกว่าอาหารและเครื่องดื่ม และกลุ่มครัวเรือนที่ 10 รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสารมากกว่าอาหารและเครื่องดื่ม ซึ่งแตกต่างกันเพียงเล็กน้อย สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่ รับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 10 รับภาระภาษีประเภทยาสูบ หมายฯ น้อยที่สุด

ทั่วราชอาณาจักร พบว่า ทุกกลุ่มครัวเรือนจะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ ประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน อาหารและเครื่องดื่ม ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร ยกเว้น กลุ่มครัวเรือนที่ 10 จะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มประเภทค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ

ยานพาหนะและการสื่อสารมากกว่าประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน สำหรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่รับภาระภาษีน้อยที่สุด คือ ประเภทเบ็ดเตล็ด ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 6-8 รับภาระภาษีประเภทการศึกษาน้อยกว่าประเภทเบ็ดเตล็ดเพียงเล็กน้อย

เมื่อพิจารณาในกลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่ทั้ง 5 ภาค และทั่วราชอาณาจักร สามารถสรุปได้ว่า ประเภทสินค้าที่กลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากที่สุด คือ ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและการสื่อสาร อาหารและเครื่องดื่ม สำหรับประเภทสินค้าที่กลุ่มครัวเรือนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มน้อยที่สุด คือ เบ็ดเตล็ด การศึกษา ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา ยกเว้นภาคกลางที่กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่รับภาระภาษีประเภทยาสูบและหมากฯ น้อยที่สุด

4. พิจารณาแต่ละภูมิภาคและทั่วราชอาณาจักร ตามชั้นรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค **ต่อคนต่อเดือน 10 กลุ่ม ปี พ.ศ. 2547**

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้น้อยที่สุด (กลุ่มครัวเรือนที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือนน้อยที่สุด) รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไว้เป็นสัดส่วนน้อยที่สุด คือ ใน กรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด ร้อยละ 4.6007, ภาคกลาง ร้อยละ 3.9550, ภาคเหนือ ร้อยละ 3.7703, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 3.7084, ภาคใต้ ร้อยละ 4.7544 และทั่วราชอาณาจักร ร้อยละ 3.2424 ของภาระภาษีทั้งหมด และกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงขึ้นไปจะรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมากขึ้นตามลำดับ สำหรับกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงสุด (กลุ่มครัวเรือนที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือนมากที่สุด) รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไว้เป็นสัดส่วนมากที่สุด คือ ในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ร้อยละ 28.0570, ภาคกลาง ร้อยละ 27.9130, ภาคเหนือ ร้อยละ 29.1403, ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 28.2107, ภาคใต้ ร้อยละ 24.3287 และทั่วราชอาณาจักร ร้อยละ 29.9117 ของภาระภาษีทั้งหมด ในการพิจารณารายละเอียดการคำนวณผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ดังตารางผนวกที่ ข19-ข24

อัตราการเสียภาษีที่แท้จริงหรืออัตราการรับภาระภาษีที่แท้จริง

ผลการคำนวณการกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปกลุ่มครัวเรือนต่างๆ 10 กลุ่ม ดังแสดงในตารางภาคผนวกที่ ข13-ข24 เป็นเพียงการศึกษาวิจัยถึงภาระภาษีที่เป็นตัวเงินที่ครัวเรือนแต่ละ

กลุ่มรับภาระภาษีไว้ โดยมีได้พิจารณาถึงภาระภาษีที่แท้จริงที่ครัวเรือนแต่ละกลุ่มรับภาระไว้จริง นั่นคือ อัตราการเสียภาษีที่แท้จริง ซึ่งจะกล่าวดังนี้

ภาระภาษีดังกล่าวข้างต้น เป็นภาระภาษีที่เรียกว่า ภาระตามจำนวนจริง (absolute burden) ซึ่งมีความหมายเหมือนกับจำนวนเงิน (ภาระภาษีที่เป็นตัวเงิน) ซึ่งรัฐบาลเรียกเก็บจากครัวเรือนนั้นๆ หรือครัวเรือนนั้นๆ เสียให้รัฐบาลอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่การจะพิจารณาความแตกต่างของภาระภาษีโดยพิจารณาจากขนาดของเงินภาษีที่ครัวเรือนในแต่ละชั้นรายได้เสียนั้นยังไม่ถูกต้องมากนัก วิธีการคำนวณภาระภาษีของระบบรายได้ที่ถูกต้องนั้น ควรต้องพิจารณาภาระภาษีที่เสียจริงควรคู่ไปกับฐานะทางรายได้ของครัวเรือนที่แบกรับภาระนั้นไว้ด้วย หรืออีกนัยหนึ่ง คือ การพิจารณาสัดส่วนของภาระภาษีของระบบรายได้ทั้งหมดต่อรายได้ของครัวเรือนนั้นๆ เป็นอย่างไร สัดส่วนดังกล่าวนี้แสดงถึงอัตราการเสียภาษีที่แท้จริง (Effective tax rate)

อัตราการเสียภาษีที่แท้จริงนั้นมีส่วนกำหนดความก้าวหน้าของระบบภาษีอากรและรายได้ของรัฐบาลหรือไม่ กล่าวคือ ถ้าอัตราการเสียภาษีที่แท้จริงมีขนาดสูงขึ้นในขณะที่รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ แสดงว่าระบบภาษีและรายได้ที่กำลังพิจารณานั้นเป็นระบบที่ก้าวหน้า (progressive system) แต่ถ้าอัตราการเสียภาษีดังกล่าวลดต่ำลงเมื่อรายได้ของครัวเรือนเพิ่มมากขึ้น แสดงว่าระบบภาษีที่ว่าเป็นระบบที่ถดถอย (regressive system) เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบของระบบรายได้ต่อการกระจายรายได้แล้ว ระบบที่มีอัตราการเสียภาษีที่แท้จริงในลักษณะถดถอยย่อมทำให้ความเหลื่อมล้ำกันมากขึ้น ในขณะที่เดียวกันระบบที่มีลักษณะก้าวหน้าจะทำให้ความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่ก่อนแล้วลดลง (เมธี, 2523: 52)

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาค ในปี พ.ศ. 2545 พบว่า อัตราการเสียภาษีที่แท้จริงของกลุ่มครัวเรือนต่างๆ นั้น มีทิศทางขึ้นลงสลับกัน และในกลุ่มครัวเรือนที่ 10 ของทุกภาคจะเสียภาษีที่แท้จริงมากที่สุดเสมอ ยกเว้น กลุ่มครัวเรือนที่ 1 ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ จะเสียภาษีที่แท้จริงมากที่สุด คือ ร้อยละ 6.5386 สำหรับกลุ่มครัวเรือนต่างๆ ในแต่ละภาค ซึ่งเสียภาษีที่แท้จริงต่ำที่สุด คือ กลุ่มครัวเรือนที่ 1 ในภาคเหนือ ร้อยละ 0.4782 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 0.4805 ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการในกลุ่มครัวเรือนที่ 9 ร้อยละ 5.7855 ภาคกลางในกลุ่มครัวเรือนที่ 4 ร้อยละ 3.8381 และภาคใต้ในกลุ่มครัวเรือนที่ 7 ร้อยละ 0.7806 ที่เสียภาษีที่แท้จริงต่ำที่สุด

เมื่อพิจารณาทั่วราชอาณาจักร พบว่า อัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงในกลุ่มครัวเรือนที่ 1-5 มีทิศทางที่เพิ่มขึ้น คือ ร้อยละ 3.1582, 3.2188, 3.2247, 3.3362, 3.3506 ตามลำดับ ส่วนกลุ่มครัวเรือนที่ 6-10 นั้น มีทิศทางขึ้นลงสลับกัน และในกลุ่มครัวเรือนที่ 9 มีอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงต่ำสุด คือ ร้อยละ 3.1439 ในขณะที่เดียวกันกลุ่มครัวเรือนที่ 10 มีอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงสูงสุด คือ ร้อยละ 3.6089 แสดงให้เห็นว่า อัตราการเสียชีวิตมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงที่กล่าวมาข้างต้นนี้มีส่วนกำหนดได้บ้างให้เป็นระบบที่มีลักษณะก้าวหน้าแต่เพียงเล็กน้อย จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 อัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงตามกลุ่มครัวเรือนต่างๆ จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:ร้อยละ)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	กรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	ภาคตะวันออก	ภาคใต้	ทั่วราชอาณาจักร
กลุ่มที่ 1	6.5386	3.9729	0.4782	0.4805	0.9277	3.1582	
กลุ่มที่ 2	6.2961	3.9956	0.5083	0.5226	0.8993	3.2188	
กลุ่มที่ 3	6.4567	4.1114	0.5320	0.5170	0.9033	3.2247	
กลุ่มที่ 4	6.3215	3.8381	0.5487	0.5122	0.9613	3.3362	
กลุ่มที่ 5	6.0689	4.1690	0.5781	0.5712	0.8530	3.3506	
กลุ่มที่ 6	6.2134	4.0739	0.6055	0.6060	0.9089	3.2538	
กลุ่มที่ 7	5.9813	3.9963	0.5767	0.6121	0.7806	3.2661	
กลุ่มที่ 8	5.9910	3.8533	0.6136	0.5727	0.7930	3.1665	
กลุ่มที่ 9	5.7855	4.0449	0.5694	0.5957	0.8235	3.1439	
กลุ่มที่ 10	6.3292	4.6778	0.8133	0.7322	1.0858	3.6089	
เฉลี่ยทุกชั้น	6.1601	4.1354	0.6272	0.6066	0.9014	3.3325	

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก18 และตารางผนวกที่ ข13-ข18

เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคในปี พ.ศ. 2547 พบว่า อัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงของกลุ่มครัวเรือนต่างๆ นั้น มีทิศทางขึ้นลงสลับกัน และในกลุ่มครัวเรือนที่ 10 ของทุกภาคจะเสียชีวิตที่แท้จริงมากที่สุดเสมอ ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 1 ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ จะเสียชีวิตที่แท้จริงมากที่สุด คือ ร้อยละ 7.1896 แต่มีได้แตกต่างกับกลุ่มครัวเรือนที่ 10 มากนัก สำหรับกลุ่มครัวเรือนต่างๆ ในแต่ละภาคซึ่งเสียชีวิตที่แท้จริงต่ำที่สุด คือ กลุ่มครัวเรือนที่ 1 มีเพียง 2 ภาคเท่านั้น ซึ่งเสียชีวิตที่แท้จริงต่ำสุด คือ ภาคเหนือ ร้อยละ 0.6393 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ร้อยละ 0.3568 ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการในกลุ่มครัวเรือนที่ 6 ร้อยละ 6.0484 ภาคกลางและภาคใต้ในกลุ่มครัวเรือนที่ 9 ร้อยละ 0.7806, 0.9208 ตามลำดับ ที่เสียชีวิตที่แท้จริงต่ำสุด

เมื่อพิจารณาทั่วราชอาณาจักร ผลการวิจัยสามารถสรุปได้ว่า อัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงของกลุ่มครัวเรือนต่างๆ มีทิศทางขึ้นลงสลับกัน แต่ในที่สุด กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุด (กลุ่มครัวเรือนที่ 1) รับภาระภาษีที่แท้จริงน้อยที่สุด คือ ร้อยละ 2.9373 และกลุ่มที่มีรายได้สูงสุด (กลุ่มครัวเรือนที่ 10) รับภาระภาษีที่แท้จริงมากที่สุด คือ ร้อยละ 3.7951 แสดงให้เห็นว่า อัตราการเสียชีวิตมูลค่าเพิ่มที่แท้จริงที่กล่าวมาข้างต้นนี้มีส่วนกำหนดได้บ้างให้เป็นระบบที่มีลักษณะก้าวหน้าเล็กน้อย จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถแสดงได้ดังตารางที่ 6

เมื่อพิจารณาจากการเปรียบเทียบของรายได้ในแต่ละภูมิภาคกับอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงโดยเฉลี่ยของกลุ่มครัวเรือนทั้งหมดในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 พบว่า กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงสูงสุดโดยเฉลี่ย คือ ร้อยละ 6.1601, 6.8149 ตามลำดับ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงต่ำสุดโดยเฉลี่ย คือ ร้อยละ 0.6066, 0.4932 ตามลำดับ ซึ่งในทั้ง 2 ปี กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการมีรายได้เฉลี่ยและอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงสูงที่สุด สำหรับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีรายได้เฉลี่ยและอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงต่ำที่สุด กล่าวคือ ผู้ที่มีรายได้สูงและมีการใช้จ่ายในการบริโภคจะเสียชีวิตที่แท้จริงในอัตราที่สูง สำหรับผู้ที่มีรายได้ต่ำและมีการใช้จ่ายในการบริโภคน้อยจะเสียชีวิตที่แท้จริงในอัตราที่ต่ำ

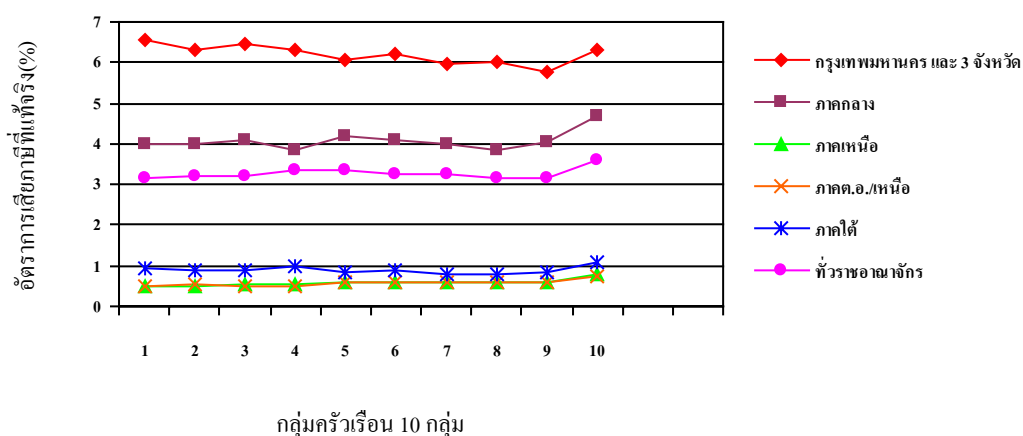
ตารางที่ 6 อัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงตามกลุ่มครัวเรือนต่างๆ จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:ร้อยละ)

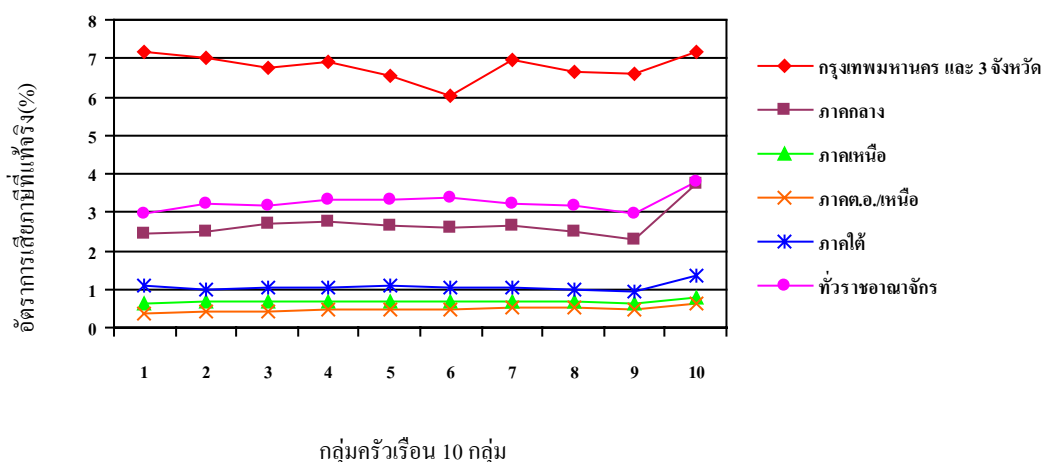
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	กรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออก เฉียงเหนือ	ภาคใต้	ทั่วราชอาณาจักร
กลุ่มที่ 1	7.1896	2.4369	0.6393	0.3568	1.1039	2.9373
กลุ่มที่ 2	7.0240	2.4861	0.7004	0.3998	0.9935	3.2275
กลุ่มที่ 3	6.7534	2.6880	0.6884	0.4197	1.0238	3.1674
กลุ่มที่ 4	6.9348	2.7376	0.6689	0.4596	1.0506	3.3028
กลุ่มที่ 5	6.5367	2.6389	0.6721	0.4450	1.0993	3.3084
กลุ่มที่ 6	6.0484	2.5842	0.6966	0.4805	1.0297	3.3917
กลุ่มที่ 7	6.9356	2.6494	0.6821	0.4972	1.0134	3.2239
กลุ่มที่ 8	6.6499	2.4926	0.6766	0.5058	0.9891	3.1650
กลุ่มที่ 9	6.5844	2.2885	0.6470	0.4809	0.9208	2.9809
กลุ่มที่ 10	7.1893	3.7433	0.7955	0.6007	1.3522	3.7951
เฉลี่ยทุกชั้น	6.8149	2.7833	0.7041	0.4932	1.0777	3.3400

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก19 และตารางผนวกที่ ข19-ข24

นอกจากลักษณะของอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงดังกล่าวข้างต้น สามารถแสดงให้เห็นดังภาพที่ 5 และ 6 ซึ่งแกนตั้งแสดงอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริง และแกนนอนแสดงกลุ่มของครัวเรือน 10 กลุ่ม ซึ่งเรียงตามชั้นรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค โดยพิจารณาจากลักษณะของกราฟที่มีความชันลาดลงจากซ้ายไปขวา แสดงถึงการถดถอยของอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริง และในทางตรงกันข้าม ถ้าความชันขึ้นจากซ้ายไปขวา แสดงถึงการก้าวหน้าของอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริง แต่ถ้าเป็นอัตราที่เป็นตามสัดส่วนกันความชันจะมีลักษณะขนานกับแกนนอน ดังนั้นสามารถพิจารณาจากลักษณะความเคลื่อนไหวในภาพที่ 5 และ 6 พบว่า กราฟมีความชันที่มีทิศทางขึ้นลงสลับกันแต่ไม่ได้แตกต่างกันมากนัก ซึ่งลักษณะของกราฟคล้ายจะเป็นเส้นตรง จึงไม่สามารถกล่าวได้ว่า อัตราการเสียชีวิตที่แท้จริงเป็นแบบก้าวหน้าหรือแบบถดถอย

ภาพที่ 5 กราฟแสดงอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริง ปี พ.ศ. 2545

ภาพที่ 6 กราฟแสดงอัตราการเสียชีวิตที่แท้จริง ปี พ.ศ. 2547

แบบแผนการกระจายรายได้ของครัวเรือน 10 กลุ่มก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม

สมมติให้เปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มเป็น Y- Pre และรายได้หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มเป็น Y- Post ซึ่งสามารถแสดงผลของรายได้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของแต่ละภาค ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าในแต่ละภาคของแต่ละกลุ่มครัวเรือนต่างๆ ทั้ง 2 ปี ได้รับผลกระทบจากภาษีมูลค่าเพิ่มในอัตราที่แตกต่างกันซึ่งบางครัวเรือนมีฐานะเลวลง กล่าวคือ มีสัดส่วนรายได้ลดลง และบางครัวเรือนมีฐานะดีขึ้น กล่าวคือ มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น พิจารณาดังต่อไปนี้

พิจารณารายภาค ในปี พ.ศ. 2545

กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ในกลุ่มครัวเรือนที่ 1-5 (กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำที่สุดถึงรายได้ระดับปานกลาง) นั้น หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วครัวเรือน ส่วนใหญ่มีสัดส่วนรายได้ลดลง ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 5 ซึ่งมีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.38952 เป็นร้อยละ 7.39671 และในกลุ่มครัวเรือนที่ 6-10 (กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ระดับปานกลางถึงรายได้สูงที่สุด) นั้น หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว ครัวเรือนส่วนใหญ่มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 6 มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 7.91249 เป็นร้อยละ 7.90800 และกลุ่มครัวเรือนที่ 10 ลดลงจาก 27.49525 เป็นร้อยละ 27.44572

ภาคกลาง กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 5 ซึ่งมีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 8.50231 เป็นร้อยละ 8.49934 และกลุ่มครัวเรือนที่ 10 ลดลงจาก 19.74577 เป็นร้อยละ 19.63407

ภาคเหนือ กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 10 มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 24.31006 เป็นร้อยละ 24.26452

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 7 ที่มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 9.30015 เป็นร้อยละ 9.29963 และกลุ่มครัวเรือนที่ 10 มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 24.80003 เป็นร้อยละ 24.76869

ภาคใต้ กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 1, 3, 4, 6 และ 10 ให้ผลในลักษณะที่แตกต่างกันโดยมีสัดส่วนรายได้ลดลง จากร้อยละ 4.08482, 6.45262, 6.78882, 9.33593 และ 20.26880 เป็นร้อยละ 4.08373, 6.45249, 6.78472, 9.33522 และ 20.23108 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาทั่วราชอาณาจักรพบว่า กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 4, 5, และ 10 ให้ผลในลักษณะที่แตกต่างกัน โดยมีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 5.86964, 6.84063 และ 28.20978 เป็นร้อยละ 5.86941, 6.83935 และ 28.12909 ตามลำดับ

จากการศึกษาวิจัยสามารถสรุปได้ว่า กลุ่มครัวเรือนที่ 10 (กลุ่มที่มีรายได้สูงสุด) ของทุกภาคและทั่วราชอาณาจักรนั้น มีสัดส่วนรายได้ลดลง มีเพียงแต่ในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ และภาคใต้เท่านั้น ซึ่งกลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่ที่มีรายได้ต่ำสุดถึงรายได้ระดับปานกลาง มีสัดส่วนรายได้ลดลง ขณะที่ภาคอื่นๆ ในกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุดถึงระดับรายได้ปานกลางส่วนใหญ่มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น

พิจารณารายภาค ในปี พ.ศ. 2547

กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ในกลุ่มครัวเรือนที่ 1-5 (กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำที่สุดถึงรายได้ระดับปานกลาง) นั้น หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว ครัวเรือน ส่วนใหญ่มีสัดส่วนรายได้ลดลง ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 3 และ 5 ซึ่งมีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.06920 และ 7.91087 เป็นร้อยละ 6.07320 และ 7.93448 ตามลำดับ และในกลุ่มครัวเรือนที่ 6-10 (กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ระดับปานกลางถึงรายได้สูงที่สุด) นั้น หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว ครัวเรือนส่วนใหญ่มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 7 และ 10 สัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 8.54251 และ 26.59596 เป็นร้อยละ 8.53144 และ 26.48911 ตามลำดับ

ภาคกลาง กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 10 ซึ่งมีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 20.75471 เป็นร้อยละ 20.54976

ภาคเหนือ กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วมีลักษณะเช่นเดียวกับภาคกลาง มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 10 มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 25.79163 เป็นร้อยละ 25.76789

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 7, 8, 10 ให้ผลในลักษณะที่แตกต่างกันโดยที่มีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 10.38022, 10.69280 และ 23.16150 เป็นร้อยละ 10.37980, 10.69145 และ 23.13647 ตามลำดับ

ภาคใต้ กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 1, 5 และ 10 ให้ผลในลักษณะที่แตกต่างกันโดยมีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 4.64137, 8.00749 และ 19.38940 เป็นร้อยละ 4.64014, 8.00574 และ 19.33559 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาทั่วราชอาณาจักรพบว่า กลุ่มครัวเรือนส่วนใหญ่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ยกเว้นกลุ่มครัวเรือนที่ 6 และ 10 ให้ผลในลักษณะที่แตกต่างกันโดยมีสัดส่วนรายได้ลดลงจากร้อยละ 8.21054 และ 26.32437 เป็นร้อยละ 8.20614 และ 26.20041 ตามลำดับ

จากการวิจัยในขั้นตอนนี้สามารถสรุปได้ว่า กลุ่มครัวเรือนที่ 10 (กลุ่มที่มีรายได้สูงสุด) ของทุกภาคและทั่วราชอาณาจักรนั้นเป็นเช่นเดียวกับปี พ.ศ. 2545 ซึ่งมีสัดส่วนรายได้ลดลง มีเพียงบางกลุ่มครัวเรือนในกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ และภาคใต้ เท่านั้น ซึ่งส่วนใหญ่ที่มีรายได้ต่ำสุดถึงรายได้ระดับปานกลาง มีสัดส่วนรายได้ลดลง ขณะที่ภาคอื่นๆ ในกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำสุดถึงระดับรายได้ปานกลางส่วนใหญ่มีสัดส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ซึ่งผลการวิเคราะห์เปอร์เซ็นต์การแจกแจงแบบแผนการกระจายรายได้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มที่กล่าวมาข้างต้นแสดงดังตารางที่ 7 และ 8 และสามารถพิจารณารายละเอียดในการคำนวณผลการวิเคราะห์ในขั้นตอนนี้ดังตารางผนวกที่ ข25-ข30

ตารางที่ 7 เปอร์เซ็นต์การแจกแจงแบบแผนการกระจายรายได้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มของ ครัวเรือน	กรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัด		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		ทั่วราชอาณาจักร	
	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)
1	4.34980	4.33226	4.31733	4.32465	4.35727	4.36380	4.77549	4.78155	4.08482	4.08373	3.41813	3.42429
2	5.23746	5.22987	5.80999	5.81847	5.27613	5.28244	5.91769	5.92269	5.58331	5.58342	4.36438	4.36951
3	5.57029	5.55268	6.52766	6.52930	6.07122	6.07704	6.15775	6.16330	6.45262	6.45249	5.17742	5.18319
4	6.15699	6.14640	8.18028	8.20565	6.66807	6.67333	7.39038	7.39740	6.78882	6.78472	5.86964	5.86941
5	7.38952	7.39671	8.50231	8.49934	7.22820	7.23176	7.78439	7.78716	8.41938	8.42350	6.84063	6.83935
6	7.91249	7.90800	9.60075	9.60691	7.90371	7.90543	8.51966	8.51971	9.33593	9.33522	8.44488	8.45176
7	9.17972	9.19721	10.87543	10.89121	10.38024	10.38551	9.30015	9.29963	11.43397	11.44790	9.79365	9.80037
8	10.94867	10.96841	12.49266	12.52942	11.48372	11.48528	11.38323	11.38712	12.54102	12.55474	12.17455	12.19545
9	15.75982	15.82275	13.94781	13.96098	16.32139	16.33088	13.97121	13.97275	15.09133	15.10319	15.70695	15.73759
10	27.49525	27.44572	19.74577	19.63407	24.31006	24.26452	24.80003	24.76869	20.26880	20.23108	28.20978	28.12909
รวม	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000

ที่มา: สรุปจากตารางผนวกที่ ข25-ข30

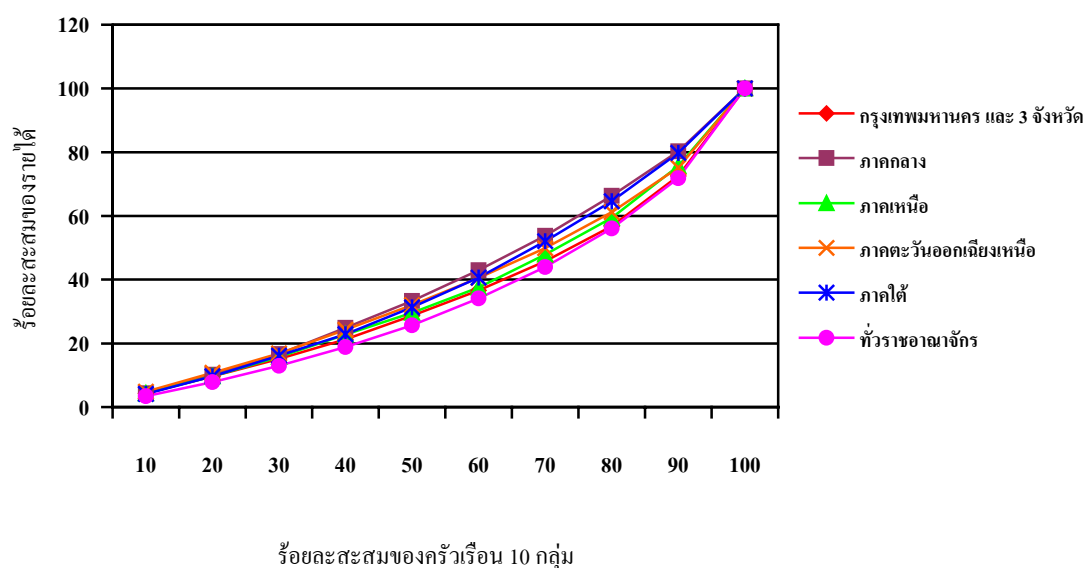
ตารางที่ 8 เปอร์เซ็นต์การแจกแจงแบบแผนการกระจายรายได้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มของ ครัวเรือน	กรุงเทพมหานครและ 3 จังหวัด		ภาคกลาง		ภาคเหนือ		ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ		ภาคใต้		ทั่วราชอาณาจักร	
	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)	Yir-Pre (%)	Yir-Post (%)
1	4.36089	4.34336	4.51710	4.53320	4.15224	4.15494	5.12553	5.13255	4.64137	4.64014	3.68692	3.70228
2	5.58800	5.57546	5.78351	5.80118	4.95145	4.95163	6.15497	6.16074	6.52764	6.53320	4.50557	4.51081
3	6.06920	6.07320	6.43047	6.43677	5.64961	5.65051	6.85507	6.86014	7.06816	7.07201	5.37568	5.85270
4	6.41669	6.40843	7.31897	7.32241	6.48190	6.48420	6.94874	6.95109	7.77594	7.77807	6.10477	6.10712
5	7.91087	7.93448	8.01240	8.02430	7.16812	7.17043	7.64687	7.65058	8.00749	8.00574	7.46339	7.46583
6	8.84343	8.91617	9.34974	9.36888	8.14922	8.14984	8.72463	8.72575	9.54955	9.55418	8.21054	8.20614
7	8.54251	8.53144	9.85605	9.86963	9.85697	9.85915	10.38022	10.37980	10.56215	10.56901	10.24479	10.25710
8	10.84158	10.86078	12.19135	12.22781	11.51143	11.51462	10.69280	10.69145	11.89270	11.90335	12.21356	12.23566
9	14.83086	14.86755	15.78571	15.86605	16.28742	16.29679	14.30966	14.31143	14.58559	14.60872	15.87041	15.92936
10	26.59596	26.48911	20.75471	20.54976	25.79163	25.76789	23.16150	23.13647	19.38940	19.33559	26.32437	26.20041
รวม	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000	100.00000

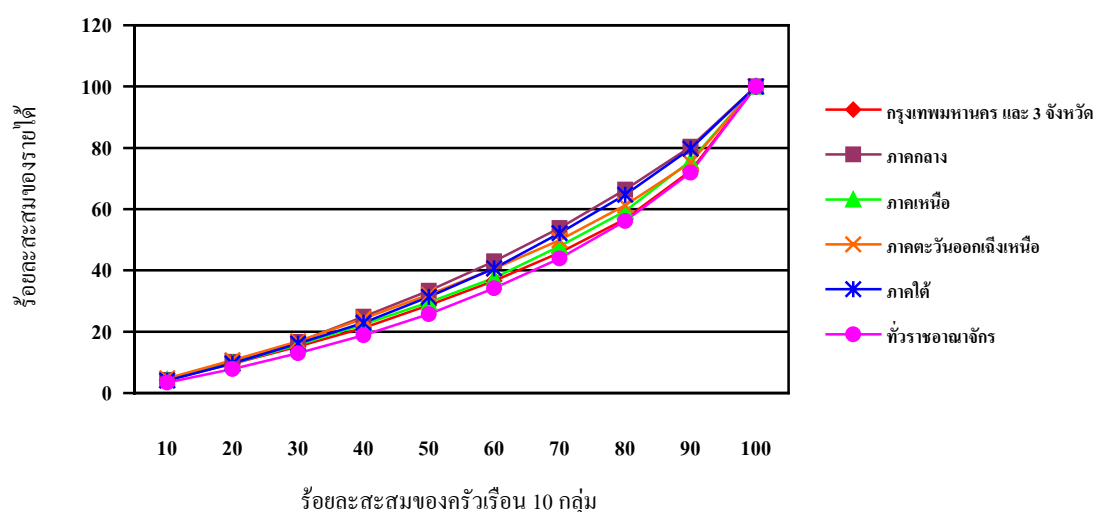
ที่มา: สรุปรายการจากตารางผนวกที่ ข25-ข30

ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย

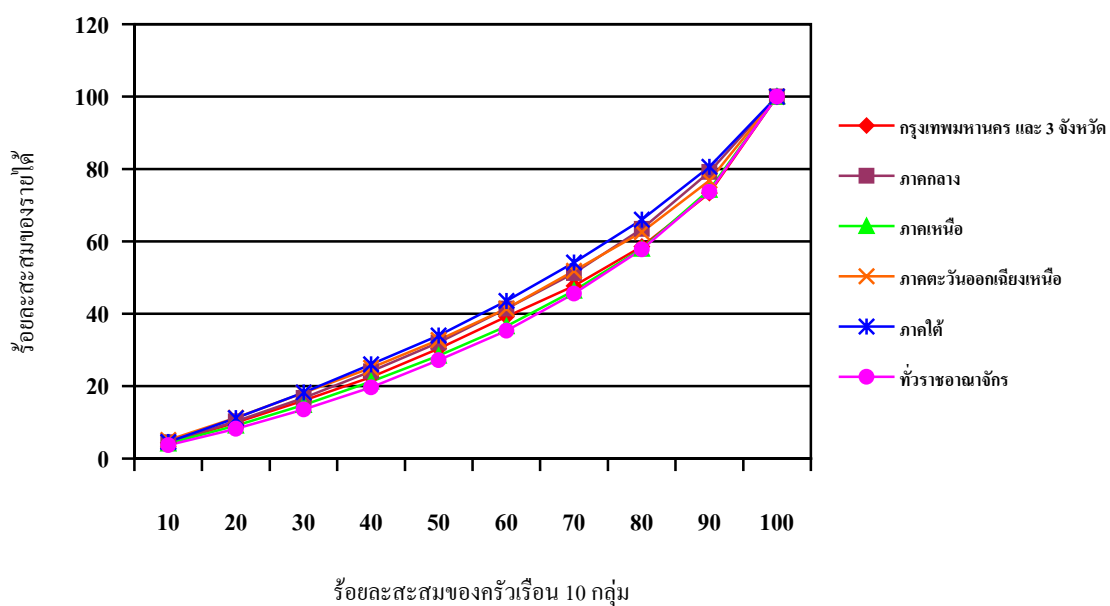
วิธีการแสดงแบบแผนการกระจายรายได้ สามารถทำให้เห็นภาพอย่างกว้างๆ คือ เส้นลอเรนซ์ (Lorenz curve) เป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันของการกระจายรายได้ ซึ่งแสดงความสัมพันธ์ระหว่างร้อยละสะสมของรายได้และร้อยละสะสมของครัวเรือน 10 กลุ่ม แสดงดังภาพที่ 7-10

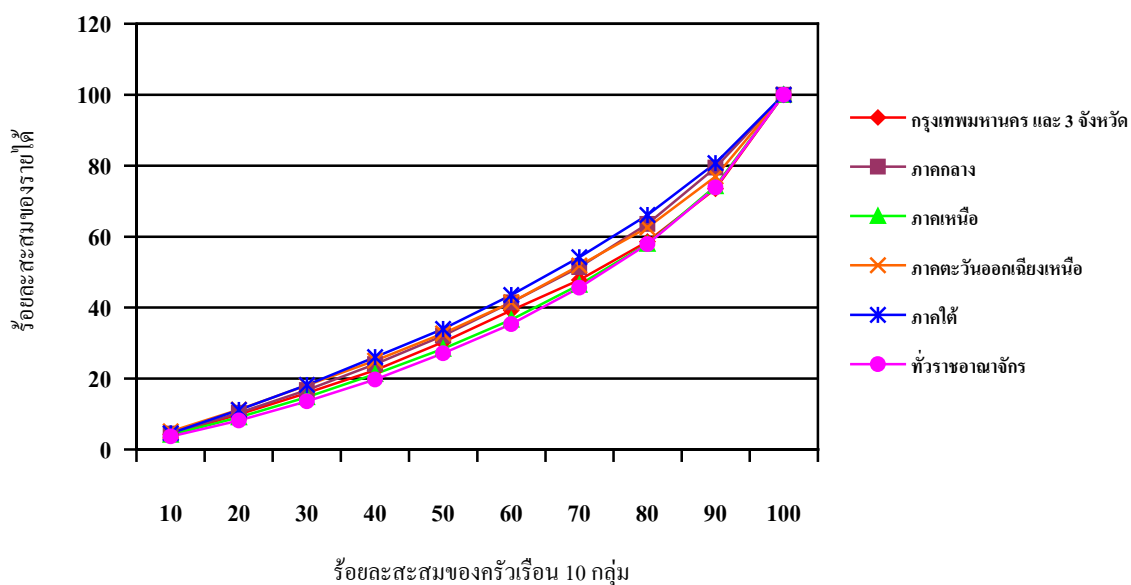
ภาพที่ 7 การกระจายรายได้ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มปี พ.ศ. 2545

ภาพที่ 8 การกระจายรายได้หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มปี พ.ศ. 2545

ภาพที่ 9 การกระจายรายได้ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มปี พ.ศ. 2547

ภาพที่ 10 การกระจายรายได้หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มปี พ.ศ. 2547

ถ้าพิจารณาจากภาพที่ 7-10 แสดงให้เห็นว่า เส้นลอเรนซ์ของภูมิภาคต่างๆ ในทั้ง 2 ปี ไม่แตกต่างกันมากนัก กล่าวคือ เส้นลอเรนซ์ของแต่ละภูมิภาคอยู่ไม่ห่างกันมากและบางเส้น จะมีการตัดกัน แสดงว่าสภาพการกระจายรายได้ของแต่ละภูมิภาคมีได้แตกต่างกันมาก แต่การที่จะพิจารณาเพียงภาพที่ 7-10 ว่าการกระจายรายได้ของแต่ละภูมิภาคในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 ปีใดมีการกระจายรายได้ที่ดีกว่ากันนั้นไม่เพียงพอ จึงจำเป็นที่จะต้องคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์จีนี้ควบคู่กัน ซึ่งสามารถวิเคราะห์ผลให้เห็นสภาพการเปลี่ยนแปลงของการกระจาย รายได้ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น

เมื่อพิจารณาผลของภาษีมูลค่าเพิ่มต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทยทั้ง 5 ภาค จาก ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ พบว่า ในปี พ.ศ. 2545 ภายหลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วผลปรากฏว่า ในแต่ละภูมิภาคมีการกระจายรายได้ที่ดีขึ้นบ้าง กล่าวคือ ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้ของแต่ละภาคมีค่า ลดลงจากก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และ สมุทรปราการ โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์จีนี้หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วนั้นมีค่า เพิ่มขึ้นจาก 0.31846 เป็น 0.31892 คิดเป็นอัตราร้อยละ 0.14445 แสดงให้เห็นว่าในภูมิภาคนี้ มีลักษณะการกระจายรายได้ที่มีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น สำหรับปี พ.ศ. 2547 หลังจากมีการ รับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว ในทุกภาคมีการกระจายรายได้ดีขึ้น โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ จีนี้ในทุกภาคมีค่าลดลงจากก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม อย่างไรก็ตามผลของภาษีมูลค่าเพิ่มใน ทั้ง 2 ปีดังกล่าวมีผลให้การกระจายรายได้ในแต่ละภูมิภาคดีขึ้นเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ อัตราการ เปลี่ยนแปลงของการกระจายรายได้ที่เกิดขึ้นในแต่ละภาคไม่ถึงร้อยละ 1

ในการพิจารณาทั่วราชอาณาจักรในทั้ง 2 ปี นั้น พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้หลังจากรับภาระ ภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว ในปี พ.ศ. 2545 มีค่าลดลงจาก 0.35089 เป็น 0.35040 คิดเป็นร้อยละ 0.13964 สำหรับปี พ.ศ. 2547 นั้น ค่าสัมประสิทธิ์จีนี้หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว มีค่าลดลงเช่นกัน จาก 0.33064 เป็น 0.32986 คิดเป็นร้อยละ 0.23591 อาจกล่าวได้ว่า ในทั้ง 2 ปี ภาษีมูลค่าเพิ่มช่วย บรรเทาให้ความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ลดลงได้บ้าง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่า มีส่วนช่วย ทำให้การกระจายรายได้ดีขึ้นบ้าง ซึ่งอาจจะมีผลมาจากสัดส่วนการใช้จ่ายของแต่ละครัวเรือน โดยครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำมีการใช้จ่ายน้อยจึงรับภาระภาษีน้อย และครัวเรือนที่มีรายได้สูง มีสัดส่วนการใช้จ่ายมากจึงต้องรับภาระภาษีมากเป็นลำดับ

นอกจากนี้ สามารถจะพิจารณาจากการเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงระหว่างปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 พบว่า เกือบทุกภาคมีอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าสัมประสิทธิ์นี้ ทั้งก่อน และหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าลดลง แสดงให้เห็นว่า ในปี พ.ศ. 2547 มีการกระจายรายได้ที่ดีขึ้นกว่าในปี พ.ศ. 2545 ยกเว้น ในภาคกลางและภาคเหนือเท่านั้น ที่มีอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าสัมประสิทธิ์นี้ทั้งก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมีค่าเพิ่มขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความไม่เท่าเทียมกันมากยิ่งขึ้น โดยในภาคเหนือ ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มมีอัตราการเปลี่ยนแปลงร้อยละ 6.33959 เป็นร้อยละ 6.45423 ซึ่งหลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มทำให้มีความเหลื่อมทางรายได้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม และในภาคกลาง ถึงแม้ว่าจะมีความไม่เท่าเทียมกันอยู่ก่อนแล้ว แต่หลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มอัตราการเปลี่ยนแปลงของค่าสัมประสิทธิ์นี้มีค่าลดลงจากร้อยละ 8.12042 เป็นร้อยละ 7.95930 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความเหลื่อมล้ำลดน้อยลงกว่าก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม

พิจารณาทั่วราชอาณาจักรพบว่า ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มนี้ ค่าสัมประสิทธิ์นี้เปลี่ยนแปลงในทิศทางที่ลดลง คิดเป็นอัตราร้อยละ 5.77104 และหลังจากรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วค่าสัมประสิทธิ์นี้มีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางเดียวกัน คือ มีค่าลดลงเช่นกัน คิดเป็นอัตราร้อยละ 5.86187 จากอัตราการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 ทั้งก่อน และหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้ว อาจกล่าวได้ว่าการกระจายรายได้ของประเทศไทยมีความเท่าเทียมกันมากขึ้นแต่ไม่มากนัก ซึ่งผลการวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทยที่กล่าวมาข้างต้นแสดงดังตารางที่ 9 และสามารถพิจารณารายละเอียดในการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์นี้ได้ดังตารางผนวกที่ ข31-ข42

ตารางที่ 9 ค่าสัมประสิทธิ์เงินก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มและอัตราการเปลี่ยนแปลงในแต่ละภูมิภาคและทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547

ภาค	ปี พ.ศ. 2545			ปี พ.ศ. 2547			อัตราการเปลี่ยนแปลงปี 2547/ปี 2545	
	ก่อนรับ ภาระภาษี	หลังรับ ภาระภาษี	อัตรา เปลี่ยนแปลง	ก่อนรับ ภาระภาษี	หลังรับ ภาระภาษี	อัตรา เปลี่ยนแปลง	ก่อนรับ ภาระภาษี	หลังรับ ภาระภาษี
กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ	0.31846	0.31892	0.14445	0.29600	0.29565	-0.11824	-7.05269	-7.29650
ภาคกลาง	0.23484	0.23394	-0.38324	0.25391	0.25256	-0.53168	8.12042	7.95930
ภาคเหนือ	0.29576	0.29531	-0.15215	0.31451	0.31437	-0.04451	6.33959	6.45423
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	0.26919	0.26880	-0.14488	0.24995	0.24960	-0.14002	-7.14734	-7.14286
ภาคใต้	0.25752	0.25739	-0.05048	0.22316	0.22287	-0.12995	-13.34265	-13.41155
ทั่วราชอาณาจักร	0.35089	0.35040	-0.13964	0.33064	0.32986	-0.23591	-5.77104	-5.86187

หมายเหตุ: เครื่องหมาย (-) แสดงถึงการกระจายรายได้ดีขึ้น หรือมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น

เครื่องหมาย (+) แสดงถึงการกระจายรายได้เลวลง หรือมีความไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ข31-ข42

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยถึงผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ 2 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบข้อมูลด้านรายได้ ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค จำนวนครัวเรือนและจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่จัดเก็บได้ จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และ 2) เพื่อวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย และวิเคราะห์อัตราการเสียภาษีที่แท้จริง จะใช้วิธีการวิเคราะห์เชิงปริมาณ โดยในแต่ละขั้นตอนจะใช้สมการคณิตศาสตร์ และใช้ดัชนีค่าสัมประสิทธิ์จินี (Gini Coefficient) เป็นดัชนีวัดความเหลื่อมล้ำและความไม่เท่าเทียมกันของรายได้

ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้อมูลที่เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยใช้ข้อมูลเป็นรายปี จำนวน 2 ปี คือ ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 โดยรวบรวมจากรายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กรมสรรพากร สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อินเทอร์เน็ตเว็บไซต์ เป็นต้น จากการเก็บรวบรวมข้อมูลบางชนิดจะต้องทำการปรับข้อมูลใหม่ กล่าวคือ ภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บได้นั้น ซึ่งได้จัดแยกประเภทไว้ประมาณ 635 รายการ จึงต้องทำการปรับข้อมูลให้เหมาะสมโดยการจัดแบ่งประเภทให้เป็นค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 11 ประเภท เพื่อให้สอดคล้องกับรายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน

สรุปภาพรวมของการวิจัยผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทย
มีประเด็นใหญ่ๆ ดังนี้

1. เมื่อพิจารณาจำนวนครัวเรือนทั่วประเทศนั้น ในปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 ครัวเรือนส่วนใหญ่ในทั้ง 2 ปี จะอาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมากที่สุด และอาศัยอยู่ในภาคใต้น้อยที่สุด ในภาคอื่นๆ นั้นมีจำนวนครัวเรือนอาศัยใกล้เคียงกัน สำหรับรายได้ของครัวเรือนในแต่ละภาค และทั่วราชอาณาจักร ทั้ง 2 ปี พบว่า ครัวเรือนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยรวมเฉลี่ยมีฐานะยากจนที่สุด ในขณะที่กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และ

สมุทรปราการ โดยรวมเฉลี่ยมีฐานะร่ำรวยที่สุด จึงมีความไม่เท่าเทียมกันมากและมีการกระจายรายได้ในภาพรวมที่เหลื่อมล้ำอยู่ โดยกลุ่มชั้นรายได้สูงมีส่วนรายได้เพิ่มขึ้น ขณะที่กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ปานกลางถึงรายได้ต่ำกลับมีส่วนรายได้ลดลง ทางด้านค่าใช้จ่ายของครัวเรือนพบว่า ทุกภาคมีหมวดค่าใช้จ่ายอุปโภคบริโภคที่สำคัญ คือ อาหารและเครื่องคั้มมากที่สุด และรองลงมา คือ หมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร และหมวดที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน ถ้าเปรียบเทียบแบบแผนการใช้จ่ายทั้ง 2 ปี พบว่า ครัวเรือนมีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมากในหมวดค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร รวมทั้งค่าเครื่องคั้มที่มีแอลกอฮอล์และค่าใช้จ่ายเบ็ดเตล็ดเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ในขณะที่สัดส่วนของค่าใช้จ่ายในหมวดอื่นๆ ลดลง ส่วนในด้านจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มนั้นเปรียบเทียบ 2 ปี พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 จัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มได้มากกว่าปี พ.ศ. 2545 เกือบทุกประเภท ยกเว้นประเภทที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายภาคส่วนใหญ่มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงในทิศทางที่มากขึ้น

2. วิเคราะห์อัตราการเสียภาษีที่แท้จริง ในทั้ง 2 ปีนั้น พบว่า กลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่มในแต่ละภูมิภาคมีอัตราการเสียภาษีที่แท้จริงสูงและต่ำมีทิศทางขึ้นลงสลับกัน แต่มีประเด็นที่สังเกตได้ว่า ในกลุ่มครัวเรือนที่ 10 ที่มีรายได้สูงสุดจะมีอัตราการเสียภาษีที่แท้จริงสูงสุด อาจจะกล่าวได้ว่า อัตราการเสียภาษีที่แท้จริงเป็นแบบก้าวหน้าแต่เพียงเล็กน้อยเท่านั้น เพราะกลุ่มครัวเรือนอื่นๆ มีทิศทางการเสียภาษีที่แท้จริงขึ้นลงสลับกัน แต่เมื่อพิจารณาจากรายได้ของแต่ละภาคมาเปรียบเทียบกันนั้น พบว่า กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ มีอัตราการเสียภาษีที่แท้จริงสูงที่สุด และภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการเสียภาษีที่แท้จริงต่ำที่สุด ซึ่งตรงกับหลักการที่ว่าผู้ที่มีรายได้สูงและมีการใช้จ่ายในการบริโภคมากจะเสียภาษีที่แท้จริงในอัตราที่สูง และผู้ที่มีรายได้ต่ำและมีการใช้จ่ายในการบริโภคน้อยจะเสียภาษีที่แท้จริงในอัตราที่ต่ำ และถ้าพิจารณาจากกราฟ (ภาพที่ 5 และ 6) ไม่สามารถกล่าวได้ว่า อัตราการเสียภาษีที่แท้จริงเป็นแบบก้าวหน้าหรือถดถอย เพราะลักษณะเส้นกราฟคล้ายจะเป็นเส้นตรง

3. ในการพิจารณาแบบแผนการกระจายรายได้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มทั่วราชอาณาจักร ซึ่งสามารถพิจารณาจากเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้เปรียบเทียบกันพบว่า ครัวเรือนที่อยู่ในกลุ่มชั้นรายได้ต่ำสุด (กลุ่มครัวเรือนที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือนน้อยที่สุด) มีฐานะดีขึ้น สำหรับครัวเรือนที่อยู่ในชั้นรายได้สูงสุด (กลุ่มครัวเรือนที่มีค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือนมากที่สุด) กลับมีทิศทางตรงกันข้าม คือ มีฐานะเลวลงในทุกภาค ส่วนครัวเรือนที่อยู่ในชั้นรายได้ระดับปานกลาง บางชั้นรายได้ก็มีฐานะดีขึ้น บางก็มีฐานะเลวลง

4. การวิเคราะห์ผลของภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อการกระจายรายได้ในประเทศไทยนั้น จากค่าสัมประสิทธิ์จีนิ (Gini Coefficient) พบว่า ในปี พ.ศ. 2545 การกระจายรายได้ในทุกภาค และทั่วราชอาณาจักรมีลักษณะที่ดีขึ้นหรือมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น กล่าวคือ สัมประสิทธิ์จีนิ หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วมีค่าลดลง ยกเว้น กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และ สมุทรปราการเท่านั้น ที่การกระจายรายได้มีลักษณะที่ไม่เท่าเทียมกันมากขึ้น กล่าวคือ สัมประสิทธิ์จีนิหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มแล้วมีค่าเพิ่มขึ้น สำหรับในปี พ.ศ. 2547 นั้น การกระจายรายได้ในทุกภาคและทั่วราชอาณาจักรมีลักษณะที่ดีขึ้น อาจจะเป็นเพราะกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงนั้นมีสัดส่วนการใช้จ่ายมากกว่ากลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำอย่างมาก ซึ่งกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงนั้นจะรับภาระภาษีมากกว่ากลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำ แต่โดยภาพรวมแล้วทั้ง 2 ปีนั้นการกระจายรายได้มีลักษณะที่ดีขึ้น ซึ่งเป็นไปตามหลักการของการเก็บภาษีตามความสามารถในการใช้จ่าย โดยกลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้สูงมีการใช้จ่ายมากก็เสียภาษีมาก และในทางตรงกันข้าม กลุ่มครัวเรือนที่มีรายได้ต่ำมีการใช้จ่ายน้อยก็เสียภาษีน้อยเช่นกัน อาจกล่าวได้ว่า ภาษีมูลค่าเพิ่มซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงมาจากภาษีการค่านี้นมีส่วนช่วยบรรเทาความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ลดลงได้บ้าง ถึงแม้ว่าจะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อยก็ตาม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัยในครั้งนี้จะแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ข้อเสนอแนะจากการวิจัย และข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ซึ่งจะพิจารณาได้ดังนี้

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ของงานวิจัยนี้ เห็นว่า มาตรการภาษีมูลค่าเพิ่มที่รัฐบาลจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มช่วยให้การกระจายรายได้มีความเป็นธรรมขึ้นบ้าง ถึงแม้ว่าภาษีมูลค่าเพิ่มจะเป็นภาษีทางอ้อม ซึ่งเชื่อว่าภาษีทางอ้อมไม่มีส่วนช่วยในการกระจายรายได้ที่ดี ภาษีมูลค่าเพิ่มนี้เก็บมาจากการบริโภค โดยเป็นไปตามหลักการว่า ผู้ที่บริโภคและใช้จ่ายมากจะเสียภาษีมาก สำหรับผู้ที่บริโภคและใช้จ่ายน้อยจะเสียภาษีน้อย ดังนั้นการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มนอกจากจะสอดคล้องกับหลักการบริหารการจัดเก็บภาษีอากรและเป็นแหล่งรายได้ที่สำคัญให้แก่รัฐบาลแล้ว ยังมีส่วนช่วยบรรเทาความเหลื่อมล้ำในการกระจายรายได้ลดลงได้บ้าง ถึงแม้ว่าจะเพียงเล็กน้อย ดังนั้นจึงเห็นว่ารัฐบาลควรคงนโยบายในการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มนี้ต่อไป

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ถึงแม้ว่าจากการวิจัยในครั้งนี้มีมูลค่าเพิ่มจะมีส่วนช่วยบรรเทาความเหลื่อมล้ำทางรายได้บ้างก็ตาม แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไปอาจจะศึกษาว่า มูลค่าเพิ่มจะมีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจอย่างไร เช่น มีผลต่อความเจริญเติบโตและการพัฒนาเศรษฐกิจ มีผลต่อการทำงานและการจ้างงาน มีผลต่อการนำเข้าและส่งออกของสินค้า และอาจจะมีการเปรียบเทียบมูลค่าเพิ่มกับประเทศอื่นๆ จะมีผลต่อระบบเศรษฐกิจในด้านต่างๆ อย่างไร เป็นต้น
2. ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จะศึกษาเพียงมูลค่าเพิ่มซึ่งเป็นภาษีชนิดหนึ่งของภาษีทางอ้อม แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป อาจจะศึกษาภาษีทางอ้อมทุกชนิดที่ส่งผลกระทบต่อกระจายรายได้ ซึ่งจะเห็นภาพได้ชัดเจนมากขึ้น หรืออาจจะศึกษาภาษีสรรพสามิตควบคู่ไปกับมูลค่าเพิ่มว่าจะส่งผลกระทบต่อกระจายรายได้ได้อย่างไร
3. ในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป อาจจะศึกษาโครงสร้างของมูลค่าเพิ่มที่มีการเปลี่ยนแปลงจากปัจจุบัน เช่น ในปี พ.ศ. 2540 (16 ส.ค. 2540 ถึง 31 มี.ค. 2542) มีการเปลี่ยนแปลงการจัดเก็บจากอัตราร้อยละ 7 เป็นร้อยละ 10 นั้น และเปรียบเทียบกับโครงสร้างการจัดเก็บที่แตกต่างกันซึ่งตั้งแต่ 1 เมษายน 2542 ถึงปัจจุบันได้ใช้อัตรามูลค่าเพิ่มร้อยละ 7 โดยศึกษาว่า ถ้ามีโครงสร้างการจัดเก็บแตกต่างกันนั้นมีผลต่อการกระจายรายได้ได้อย่างไร

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

เกริกเกียรติ พิพัฒน์เสรีธรรม. 2541. การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

_____. 2546. การคลังว่าด้วยการจัดสรรและการกระจาย. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

คณะกรรมการนโยบายและแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์. 2533. การศึกษาการกระจายรายได้ทางด้านการเกษตรและแนวทางแก้ไขปัญหา. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

จารุวรรณ พิมสุวรรณ. 2548. ผลของการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มต่อรายได้ภาษีมูลค่าเพิ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จรินทร์ เทศวานิช. 2533. การพัฒนาเศรษฐกิจ. กรุงเทพมหานคร: ไนตรการพิมพ์.

จำริญ จิรินธิกุล. 2541. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลกระทบของนโยบายการคลังต่อการกระจายรายได้ของประเทศไทย ในปี 2531 และในปี 2537. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

จิรพรรณ ชีรนนท์. 2536. การคลัง. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาเศรษฐศาสตร์, คณะเศรษฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

นุชจริย์ คนตรง. 2543. ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีมูลค่าเพิ่มที่มีต่อระดับราคา. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

พนม ทินกร ณ อยุธยา. 2532. การบริหารงานคลังรัฐบาล เล่มที่ 2 มหภาค 2. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภูมิฐาน รังकुณวัฒน์. 2541. ภาระภาษีและความลอยตัวของภาษีมูลค่าเพิ่ม: กรณีสินค้าเบียร์ เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ และสุราพิเศษ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

เมธิ์ ครองแก้ว. 2523. รัฐบาลกับช่องว่างทางรายได้ของประชาชน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิชัย โสสุวรรณจินดา. 2538. ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับสมบูรณ์ ปรับปรุงใหม่ปี 2538). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ธรรมนิติ.

วิบูลย์ลักษณ์ ร่วมรักษ์. 2526. ผลของนโยบายการคลังต่อการกระจายรายได้ในเขตมหานคร กรุงเทพฯ ปี 2515 และ 2519. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิโรจน์ นรารักษ์. 2534. การเปรียบเทียบวิธีการประมาณการกระจายรายได้สำหรับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.

วีณา เทพช่วยสุข. 2539. การกระจายรายได้ของครัวเรือนในประเทศไทย ในช่วงพ.ศ. 2529-2535. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุชาดา สังข์เจริญ. 2532. การศึกษาเปรียบเทียบการจัดเก็บภาษีการค้าและการปรับใช้ภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

สุภรณ์ ดำเนินสวัสดิ์. 2521. การวิเคราะห์ภาระภาษีการค้าต่อการกระจายรายได้ของครอบครัวไทย โดยพิจารณาแยกเป็นรายภาคตามชั้นต่างๆ ของรายได้. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2544. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2544-2549). (Online) แหล่งที่มา: www.nesdb.go.th/plan/data/plan9/content_page.html.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2547. รายได้ประชาชาติ (พ.ศ. 2538-พ.ศ. 2545) (Online) แหล่งที่มา: [www.nesdb.go.th/econsocial /macro/nad/2-ni/ni95-02.zip](http://www.nesdb.go.th/econsocial/macro/nad/2-ni/ni95-02.zip).

_____. 2548. รายได้ประชาชาติ (พ.ศ. 2540-พ.ศ. 2547) (Online) แหล่งที่มา: [www.nesdb.go.th/econsocial /macro/nad/2-ni/ni97-04.zip](http://www.nesdb.go.th/econsocial/macro/nad/2-ni/ni97-04.zip).

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2537. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2537. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

_____. 2538. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2538. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

_____. 2539. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2539. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

_____. 2540. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2540. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

_____. 2541. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2541. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

_____. 2542. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2542. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

_____. 2543. ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2543. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2544. **ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2544.**

กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรไทย.

_____. 2545ก **ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2545.** กรุงเทพมหานคร:

โรงพิมพ์อักษรไทย.

_____. 2545ข รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2545.

กรุงเทพมหานคร.

_____. 2547ก รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน พ.ศ. 2547.

กรุงเทพมหานคร.

_____. 2547ข รายได้รัฐบาล (พ.ศ. 2544-พ.ศ. 2546) (Online) แหล่งที่มา:

www.nso.go.th/nso/data/data23/data23_18.html.

_____. 2548. รายได้รัฐบาล (พ.ศ. 2545-พ.ศ. 2547) (Online) แหล่งที่มา:

www.nso.go.th/nso/data/data23/data23_18.html.

ส่วนเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมสรรพากร. 2548. **จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่**

จัดเก็บได้ ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547. กรุงเทพมหานคร.

อรรถ ธรรมโน. 2518. **ความรู้ทั่วไปทางการคลัง.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท บพิธ จำกัด

_____. 2548. **ความรู้ทั่วไปทางการคลัง.** กรุงเทพมหานคร: บริษัท ไทยวิจัยและฝึกอบรม จำกัด

อุษาศรี เขียวระยับ. 2539. **ผลกระทบของภาษีเงินได้นิติบุคคลธรรมดาที่มีต่อการกระจายรายได้**

ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาโท, มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์.

David, N.H. 2002. **Public Finance: A Contemporary Application of Theory to Policy.**

North Carolina State University.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

ตารางผนวกที่ ก1 จำนวนครัวเรือนในภูมิภาคต่างๆ และทั่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. 2545 และ
ปี พ.ศ. 2547

ภาค	จำนวนครัวเรือน			
	2545	ร้อยละ	2547	ร้อยละ
กรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด ^{1/}	3,112,500	17.4	3,374,900	17.8
กลาง ^{2/}	3,413,900	19.1	3,606,200	19.1
เหนือ	3,476,400	19.4	3,702,900	19.6
ตะวันออกเฉียงเหนือ	5,654,000	31.6	5,875,200	31.1
ใต้	2,225,900	12.5	2,346,200	12.4
ทั่วราชอาณาจักร	17,882,700	100.0	18,905,400	100.0

^{1/} รวมนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

^{2/} ไม่รวมนนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

ที่มา: รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547

ตารางผนวกที่ ก2 อัตราร้อยละของครัวเรือน รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน และรายได้โดยเฉลี่ยต่อปี
ของครัวเรือนภาคต่างๆ จำแนกเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการ
อุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:บาท)			
กลุ่มของครัวเรือนเรียงตามรายจ่าย เพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน	อัตราร้อยละ ของครัวเรือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อเดือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อปี ^{1/}
กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี			
และสมุทรปราการ			
ต่ำกว่า 2,442	10.0	12,285	147,420
2,443 - 2,920	10.0	14,792	177,504
2,921 - 3,351	10.0	15,732	188,784
3,352 - 3,926	10.0	17,389	208,668
3,927 - 4,510	10.0	20,870	250,440
4,511 - 5,145	10.0	22,347	268,164
5,146 - 6,072	10.0	25,926	311,112
6,073 - 7,537	10.0	30,922	371,064
7,538 - 10,548	10.0	44,510	534,120
10,549 ขึ้นไป	10.0	77,654	931,848
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	28,239	338,868
ภาคกลาง			
ต่ำกว่า 1,281	10.0	6,100	73,200
1,282 - 1,630	10.0	8,209	98,508
1,631 - 1,960	10.0	9,223	110,676
1,961 - 2,258	10.0	11,558	138,696
2,259 - 2,596	10.0	12,013	144,156
2,597 - 3,053	10.0	13,565	162,780
3,054 - 3,581	10.0	15,366	184,392
3,582 - 4,428	10.0	17,651	211,912
4,429 - 5,960	10.0	19,707	236,484
5,961 ขึ้นไป	10.0	27,899	334,788
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	14,128	169,536

ตารางผนวกที่ ก2 (ต่อ)

(หน่วย:บาท)			
กลุ่มของครัวเรือนเรียงตามรายจ่าย เพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน	อัตราร้อยละ ของครัวเรือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อเดือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อปี ^{1/}
ภาคเหนือ			
ต่ำกว่า 896	10.0	4,154	49,848
897 - 1,110	10.0	5,030	60,360
1,111 - 1,299	10.0	5,788	69,456
1,300 - 1,494	10.0	6,357	76,284
1,495 - 1,720	10.0	6,891	82,692
1,721 - 1,991	10.0	7,535	90,420
1,192 - 2,393	10.0	9,896	118,752
2,394 - 3,077	10.0	10,948	131,376
3,078 - 4,491	10.0	15,560	186,720
4,492 ขึ้นไป	10.0	23,176	278,112
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	9,530	114,360
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
ต่ำกว่า 837	10.0	4,436	53,232
838 -1,007	10.0	5,497	65,964
1,008 - 1,166	10.0	5,720	68,640
1,167 -1,345	10.0	6,865	82,380
1,346 - 1,534	10.0	7,231	86,772
1,535 - 1,774	10.0	7,914	94,968
1,775 - 2,086	10.0	8,639	103,668
2,087 - 2,584	10.1	10,574	126,888
2,585 - 3,688	10.0	12,978	155,736
3,689 ขึ้นไป	9.9	23,037	276,444
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	9,279	111,348

ตารางผนวกที่ ก2 (ต่อ)

(หน่วย:บาท)			
กลุ่มของครัวเรือนเรียงตามรายจ่าย เพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน	อัตราร้อยละ ของครัวเรือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อเดือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อปี ^{1/}
ภาคใต้			
ต่ำกว่า 1,096	10.0	5,103	61,236
1,097 - 1,407	10.0	6,975	83,700
1,408 - 1,669	10.0	8,061	96,732
1,670 - 1,905	10.0	8,481	101,772
1,906 - 2,211	10.0	10,518	126,216
2,212 - 2,612	10.0	11,663	139,956
2,613 - 3,055	10.0	14,284	171,408
3,056 - 3,839	10.0	15,667	188,004
3,840 - 5,220	10.0	18,853	226,236
5,221 ขึ้นไป	10.0	25,321	303,852
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	12,487	149,844
ทั่วราชอาณาจักร			
ต่ำกว่า 974	10.0	4,696	56,352
975 - 1,240	10.0	5,996	71,952
1,241 - 1,507	10.0	7,113	85,356
1,508 - 1,797	10.0	8,064	96,768
1,798 - 2,153	10.0	9,398	112,776
2,154 - 2,615	10.0	11,602	139,224
2,616 - 3,232	10.0	13,455	161,460
3,233 - 4,193	10.0	16,726	200,712
4,194 - 6,067	10.0	21,579	258,948
6,068 ขึ้นไป	10.0	38,756	465,072
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	13,736	164,832

^{1/} จากการคำนวณของรายได้ทั้งสิ้นต่อเดือน

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2545 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางผนวกที่ ก3 อัตราร้อยละของครัวเรือน รายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือน และรายได้โดยเฉลี่ยต่อปี
ของครัวเรือนภาคต่างๆ จำแนกเป็น 10 กลุ่มเรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการ
อุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:บาท)			
กลุ่มของครัวเรือนเรียงตามรายจ่าย เพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน	อัตราร้อยละ ของครัวเรือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อเดือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อปี ^{1/}
กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี			
และสมุทรปราการ			
ต่ำกว่า 2,771	10.0	13,014	156,168
2,772 - 3,394	10.0	16,676	200,112
3,395 - 3,927	10.0	18,112	217,344
3,928 - 4,449	10.0	19,149	229,788
4,450 - 5,044	10.0	23,608	283,296
5,045 - 5,696	10.0	26,391	316,692
5,697 - 6,735	10.0	25,493	305,916
6,736 - 8,241	10.0	32,354	388,248
8,242 - 11,507	10.0	44,259	531,108
11,508 ขึ้นไป	10.0	79,369	952,428
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	29,843	358,116
ภาคกลาง			
ต่ำกว่า 1,491	10.0	7,387	88,644
1,492 - 1,863	10.0	9,458	113,496
1,864 - 2,214	10.0	10,516	126,192
2,215 - 2,556	10.0	11,969	143,628
2,557 - 2,977	10.0	13,103	157,236
2,978 - 3,446	10.0	15,290	183,480
3,447 - 4,083	10.0	16,118	193,416
4,084 - 5,034	10.0	19,937	239,244
5,035 - 7,151	10.0	25,815	309,780
7,152 ขึ้นไป	10.0	33,941	407,292
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	16,355	196,260

ตารางผนวกที่ ก3 (ต่อ)

(หน่วย:บาท)			
กลุ่มของครัวเรือนเรียงตามรายจ่าย เพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน	อัตราร้อยละ ของครัวเรือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อเดือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อปี ^{1/}
ภาคเหนือ			
ต่ำกว่า 1,009	10.0	4,520	54,240
1,010 - 1,256	10.0	5,390	64,680
1,257 - 1,491	10.0	6,150	73,800
1,492 - 1,740	10.0	7,056	84,672
1,741 - 1,995	10.0	7,803	93,636
1,996 - 2,379	10.0	8,871	106,452
2,380 - 2,857	10.0	10,730	128,760
2,858 - 3,670	10.0	12,531	150,372
3,671 - 5,519	10.0	17,730	212,760
5,520 ขึ้นไป	10.0	28,076	336,912
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	10,885	130,620
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ			
ต่ำกว่า 917	10.0	5,198	62,376
918 - 1,104	10.0	6,242	74,904
1,105 - 1,273	10.0	6,952	83,424
1,274 - 1,477	10.0	7,047	84,564
1,478 - 1,683	10.0	7,755	93,060
1,684 - 1,944	10.0	8,848	106,176
1,945 - 2,343	10.0	10,527	126,324
2,344 - 2,944	10.0	10,844	130,128
2,945 - 4,215	10.0	14,512	174,144
4,216 ขึ้นไป	10.0	23,489	281,868
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	10,139	121,668

ตารางผนวกที่ ก3 (ต่อ)

(หน่วย:บาท)			
กลุ่มของครัวเรือนเรียงตามรายจ่าย เพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน	อัตราร้อยละ ของครัวเรือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อเดือน	รายได้ทั้งสิ้น ต่อปี ^{1/}
ภาคใต้			
ต่ำกว่า 1,328	10.0	6,715	80,580
1,329 - 1,665	10.0	9,444	113,328
1,666 - 1,986	10.0	10,226	122,712
1,987 - 2,302	10.0	11,250	135,000
2,303 - 2,668	10.0	11,585	139,020
2,669 - 3,134	10.0	13,816	165,792
3,135 - 3,721	10.0	15,281	183,372
3,722 - 4,628	10.0	17,206	206,472
4,629 - 6,614	10.0	21,102	253,224
6,615 ขึ้นไป	10.0	28,052	336,624
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	14,469	173,628
ทั่วราชอาณาจักร			
ต่ำกว่า 1,097	10.0	5,517	66,204
1,098 - 1,403	10.0	6,742	80,904
1,404 - 1,713	10.0	8,044	96,528
1,714 - 2,054	10.0	9,135	109,620
2,055 - 2,490	10.0	11,168	134,016
2,491 - 3,030	10.0	12,286	147,432
3,031 - 3,719	10.0	15,330	183,960
3,720 - 4,791	10.0	18,276	219,312
4,792 - 6,911	10.0	23,748	284,976
6,912 ขึ้นไป	10.0	39,391	472,692
ครัวเรือนทั้งหมด	100.0	14,963	179,556

^{1/} จากการคำนวณของรายได้ทั้งสิ้นต่อเดือน

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางผนวกที่ ก4 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:บาท)												
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมากฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 2,442	4,220	114	185	131	2,316	178	291	929	124	198	13	8,699
2,443 - 2,920	4,716	121	189	165	2,637	208	316	1,359	174	236	27	10,148
2,921 - 3,351	4,763	203	227	236	2,719	216	327	1,600	160	287	30	10,768
3,352 - 3,926	5,080	196	190	252	2,909	270	362	1,928	268	433	25	11,913
3,927 - 4,510	5,586	236	200	408	3,178	380	426	2,306	326	475	39	13,560
4,511 - 5,145	5,563	182	192	395	3,873	433	473	2,653	399	569	63	14,795
5,146 - 6,072	5,869	276	134	406	4,385	440	568	3,393	429	816	40	16,756
6,073 - 7,537	6,170	251	120	637	5,440	571	606	4,180	683	1,003	119	19,780
7,538 - 10,548	7,011	360	132	1,033	8,110	999	785	5,879	933	1,129	261	26,632
10,549 ขึ้นไป	8,855	466	127	2,005	13,244	2,339	1,286	17,341	1,883	2,211	320	50,077
รวมทุกชั้น	57,833	2,405	1,696	5,668	48,811	6,034	5,440	41,568	5,379	7,357	937	183,128

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545

ตารางผนวกที่ ๕ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ภาคกลาง ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:บาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องคั้นที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมาก ฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 1,281	2,504	96	55	90	1,199	68	154	381	43	55	4	4,649
1,282 - 1,630	3,085	114	100	159	1,596	96	205	576	83	80	9	6,103
1,631 - 1,960	3,338	119	123	200	1,752	125	213	920	96	97	12	6,995
1,961 - 2,258	3,555	135	113	202	2,018	162	251	1,172	143	144	28	7,923
2,259 - 2,596	3,809	131	137	235	2,271	156	269	1,397	178	174	11	8,768
2,597 - 3,053	3,988	163	156	294	2,403	225	296	1,639	252	176	35	9,627
3,054 - 3,581	4,444	191	172	343	2,603	238	326	1,920	271	216	98	10,822
3,582 - 4,428	4,282	195	180	374	2,794	279	326	2,429	315	232	132	11,538
4,429 - 5,960	4,400	289	185	561	3,185	310	450	2,823	402	295	138	13,038
5,961 ขึ้นไป	4,566	458	148	917	4,151	642	502	7,476	585	341	398	20,184
รวมทุกชั้น	37,971	1,891	1,369	3,375	23,972	2,301	2,992	20,733	2,368	1,810	865	99,647

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545

ตารางผนวกที่ 6 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:บาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมากฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 896	3,104	35	35	79	707	44	116	176	30	45	4	4,375
897 - 1,110	3,810	64	42	117	845	52	141	245	50	57	8	5,431
1,111 - 1,299	4,249	72	47	146	1,017	67	155	363	54	83	32	6,285
1,300 - 1,494	4,705	70	49	143	1,157	87	168	448	76	77	39	7,019
1,495 - 1,720	5,059	103	61	206	1,285	104	180	500	95	91	19	7,703
1,721 - 1,991	5,650	119	49	218	1,370	111	202	725	90	124	44	8,702
1,192 - 2,393	6,777	122	87	291	1,551	157	221	1,017	143	153	93	10,612
2,394 - 3,077	7,578	126	95	309	1,795	157	236	1,323	187	211	131	12,148
3,078 - 4,491	9,607	150	84	439	2,271	268	304	1,866	284	289	264	15,826
4,492 ขึ้นไป	17,252	358	90	936	3,293	629	442	5,824	413	716	578	30,531
รวมทุกชั้น	67,791	1,219	639	2,884	15,291	1,676	2,165	12,487	1,422	1,846	1,212	108,632

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545

ตารางผนวกที่ ก7 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:บาท)												
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมากฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 837	2,137	30	34	87	856	60	121	153	27	51	2	3,558
838 -1,007	2,443	49	41	125	1,007	59	141	251	37	55	9	4,217
1,008 - 1,166	2,509	45	48	147	1,085	84	154	268	51	66	33	4,490
1,167 -1,345	2,798	52	45	200	1,190	85	164	426	54	81	32	5,127
1,346 - 1,534	2,936	70	60	219	1,276	108	192	513	60	93	55	5,582
1,535 - 1,774	2,923	94	63	232	1,388	121	198	558	91	95	107	5,870
1,775 - 2,086	3,135	89	61	273	1,523	176	224	819	101	106	85	6,592
2,087 - 2,584	3,212	105	80	304	1,642	218	239	992	133	138	112	7,175
2,585 - 3,688	3,633	108	90	431	2,040	245	291	1,697	174	205	185	9,099
3,689 ขึ้นไป	4,061	215	86	695	3,064	329	474	5,580	405	373	480	15,762
รวมทุกชั้น	29,787	857	608	2,713	15,071	1,485	2,198	11,257	1,133	1,263	1,100	67,472

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545

ตารางผนวกที่ ๘ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ภาคใต้ ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:บาท)												
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมากฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ขอรวม
ต่ำกว่า 1,096	2,548	13	82	126	954	49	153	424	25	52	19	4,445
1,097 - 1,407	3,289	31	124	227	1,263	65	197	579	59	102	20	5,956
1,408 - 1,669	3,376	56	128	258	1,445	91	218	777	65	116	34	6,564
1,670 - 1,905	3,728	79	148	334	1,527	137	239	948	71	118	37	7,366
1,906 - 2,211	3,834	102	124	364	1,711	175	250	1,073	97	160	60	7,950
2,212 - 2,612	4,159	148	148	381	1,893	194	292	1,474	172	248	47	9,156
2,613 - 3,055	4,087	144	159	408	2,188	256	284	1,528	156	266	78	9,554
3,056 - 3,839	4,350	116	142	482	2,406	310	315	1,914	181	290	205	10,711
3,840 - 5,220	4,684	197	168	720	3,051	440	354	2,407	305	378	164	12,868
5,221 ขึ้นไป	5,209	427	155	884	3,790	600	436	8,458	463	305	312	21,039
รวมทุกชั้น	39,264	1,313	1,378	4,184	20,228	2,317	2,738	19,582	1,594	2,035	976	95,609

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545

ตารางผนวกที่ ๙ ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:บาท)												
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องคั้นที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมากฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 974	2,165	39	39	95	880	53	128	212	31	51	6	3,699
975 - 1,240	2,543	56	57	150	1,104	74	159	344	49	70	24	4,630
1,241 - 1,507	2,832	68	66	187	1,280	90	182	494	67	85	37	5,388
1,508 - 1,797	2,985	97	84	230	1,452	114	206	660	91	100	48	6,068
1,798 - 2,153	3,305	109	99	256	1,638	162	232	935	102	129	57	7,023
2,154 - 2,615	3,604	126	121	285	1,959	188	258	1,219	167	177	80	8,184
2,616 - 3,232	3,968	139	144	325	2,266	215	290	1,558	189	231	85	9,411
3,233 - 4,193	4,383	177	150	397	2,635	298	343	2,067	258	308	147	11,163
4,194 - 6,067	4,879	235	156	526	3,412	371	441	2,830	372	472	153	13,848
6,068 ขึ้นไป	5,885	386	121	1,093	6,327	955	699	8,960	842	944	396	26,608
รวมทุกชั้น	36,549	1,432	1,037	3,544	22,953	2,520	2,938	19,279	2,168	2,567	1,033	96,022

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2545

ตารางผนวกที่ 10 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:บาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องคั้นที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมากฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 2,771	4,455	238	173	136	2,343	138	260	1,079	129	168	17	9,136
2,772 - 3,394	5,294	364	209	169	2,820	128	293	1,703	132	226	42	11,380
3,395 - 3,927	5,577	245	193	223	3,008	243	317	1,928	169	383	22	12,308
3,928 - 4,449	5,303	320	231	301	3,136	172	359	2,252	195	455	31	12,755
4,450 - 5,044	6,182	297	171	406	3,733	331	413	2,806	302	644	33	15,318
5,045 - 5,696	5,724	372	161	337	4,201	234	425	2,965	351	789	53	15,612
5,697 - 6,735	6,005	361	184	372	4,353	443	466	3,800	384	635	68	17,071
6,736 - 8,241	6,378	399	181	519	5,848	574	534	4,656	506	999	74	20,668
8,242 - 11,507	7,256	321	160	761	8,490	858	775	6,840	822	1,338	176	27,797
11,508 ขึ้นไป	8,663	367	103	1,228	14,979	1,593	1,043	24,395	1,558	2,021	405	56,355
รวมทุกชั้น	60,837	3,284	1,766	4,452	52,911	4,714	4,885	52,424	4,548	7,658	921	198,400

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2547

ตารางผนวกที่ 11 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ภาคกลาง ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:บาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมาก ฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 1,491	2,668	129	67	138	1,422	71	179	578	69	65	2	5,388
1,492 - 1,863	3,183	140	90	205	1,773	114	216	884	128	108	12	6,853
1,864 - 2,214	3,540	214	125	254	2,002	121	257	1,244	143	143	30	8,073
2,215 - 2,556	3,670	260	136	281	2,236	130	291	1,618	194	152	83	9,051
2,257 - 2,977	3,843	224	134	295	2,397	188	306	1,659	246	182	76	9,550
2,978 - 3,446	4,135	279	173	401	2,536	271	347	2,050	299	235	72	10,798
3,447 - 4,083	4,348	328	171	387	2,683	238	358	2,360	301	265	184	11,623
4,084 - 5,034	4,472	344	166	508	3,166	304	429	2,789	389	253	214	13,034
5,035 - 7,151	4,672	296	146	649	3,624	514	506	3,583	530	331	273	15,124
7,152 ขึ้นไป	5,310	557	145	989	5,355	902	680	13,455	752	391	609	29,145
รวมทุกชั้น	39,841	2,771	1,353	4,107	27,194	2,853	3,569	30,220	3,051	2,125	1,555	118,639

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2547

ตารางผนวกที่ ก12 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:บาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมากฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 1,009	1,780	47	29	77	811	48	125	248	41	61	3	3,270
1,010 - 1,256	2,105	73	42	121	1,049	68	164	412	64	84	25	4,207
1,257 - 1,491	2,302	89	45	141	1,169	85	169	519	84	87	15	4,705
1,492 - 1,740	2,407	88	42	183	1,288	104	180	718	93	109	34	5,246
1,741 - 1,995	2,509	109	57	236	1,461	107	193	795	124	142	46	5,779
1,996 - 2,379	2,809	120	80	280	1,667	127	226	1,029	134	170	99	6,741
2,380 - 2,857	2,989	167	86	333	1,897	222	245	1,483	215	169	110	7,916
2,858 - 3,670	3,231	183	86	394	2,096	226	284	1,947	226	229	194	9,096
3,671 - 5,519	3,818	264	94	542	2,675	373	378	2,882	358	342	409	12,135
5,520 ขึ้นไป	4,523	470	93	1,004	4,138	670	573	9,979	566	583	635	23,234
รวมทุกชั้น	28,473	1,610	654	3,311	18,251	2,030	2,537	20,012	1,905	1,976	1,570	82,329

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2547

ตารางผนวกที่ ก13 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:บาท)												
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมากฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 917	2,091	30	33	73	971	51	134	214	27	63	6	3,693
918 - 1,104	2,396	52	44	119	1,165	50	149	349	53	75	2	4,454
1,105 - 1,273	2,586	63	43	161	1,293	74	177	502	64	89	1	5,053
1,274 - 1,477	2,761	75	56	171	1,336	76	189	585	71	88	72	5,480
1,478 - 1,683	2,784	80	57	213	1,433	107	199	670	78	90	25	5,736
1,684 - 1,944	3,055	114	62	286	1,537	130	217	877	92	102	112	6,584
1,945 - 2,343	3,247	164	62	266	1,681	139	240	1,219	113	123	87	7,341
2,344 - 2,944	3,236	144	80	364	1,905	221	259	1,444	199	151	220	8,223
2,945 - 4,215	3,604	194	91	448	2,296	254	355	2,136	203	201	514	10,296
4,216 ขึ้นไป	4,085	358	106	721	3,478	675	475	8,002	390	364	853	19,507
รวมทุกชั้น	29,845	1,274	634	2,822	17,095	1,777	2,394	15,998	1,290	1,346	1,892	76,367

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2547

ตารางผนวกที่ ก14 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ภาคใต้ ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:บาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมาก ฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 1,328	2,995	38	96	179	1,161	88	192	621	49	90	29	5,538
1,329 - 1,665	3,453	82	138	295	1,497	100	225	920	76	108	21	6,915
1,666 - 1,986	3,802	127	142	297	1,635	118	237	1,058	88	148	14	7,666
1,987 - 2,302	4,037	136	153	428	1,766	144	265	1,477	110	165	76	8,757
2,303 - 2,668	4,249	192	152	359	1,913	260	286	1,618	131	192	41	9,393
2,669 - 3,134	4,488	231	171	516	2,092	263	325	1,862	198	222	43	10,411
3,135 - 3,721	4,653	175	197	589	2,304	246	328	2,181	215	317	265	11,470
3,722 - 4,628	4,862	252	153	715	2,589	392	385	2,490	279	224	91	12,432
4,629 - 6,614	4,901	342	170	819	2,944	493	406	3,161	373	297	231	14,137
6,615 ขึ้นไป	5,273	578	174	1,305	4,793	683	561	13,998	469	318	380	28,532
รวมทุกชั้น	42,713	2,153	1,546	5,502	22,694	2,787	3,210	29,386	1,988	2,081	1,191	115,251

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2547

ตารางผนวกที่ ก15 ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยต่อเดือนของครัวเรือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภคต่อคนต่อเดือน
ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:บาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมากฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม
ต่ำกว่า 1,097	2,180	44	41	97	1,016	54	142	298	39	68	6	3,985
1,098 - 1,403	2,581	82	54	154	1,280	80	179	540	71	87	21	5,129
1,404 - 1,713	2,866	88	71	209	1,440	99	201	741	87	98	32	5,932
1,714 - 2,054	3,142	143	81	261	1,647	122	226	925	111	133	61	6,852
2,055 - 2,490	3,531	172	117	304	1,922	150	257	1,381	151	153	94	8,232
2,491 - 3,030	3,680	206	123	337	2,120	215	285	1,614	203	186	155	9,124
3,031 - 3,719	4,266	240	149	391	2,474	227	332	2,100	226	261	180	10,846
3,720 - 4,791	4,595	280	157	486	2,906	302	388	2,551	294	325	201	12,485
4,792 - 6,911	4,948	345	146	573	3,616	413	462	3,362	418	510	263	15,056
6,912 ขึ้นไป	5,903	450	136	1,037	6,690	961	722	13,200	772	845	500	31,216
รวมทุกชั้น	37,692	2,050	1,075	3,849	25,111	2,623	3,194	26,712	2,372	2,666	1,513	108,857

ที่มา: รายงานสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2547

ตารางผนวกที่ 16 จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บได้ จำแนกตามประเภทสินค้าค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 11 ประเภท ปี พ.ศ. 2545
(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทสินค้าค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออก เฉิงเหนือ	ภาคใต้	ทั่วราชอาณาจักร
1. อาหารและเครื่องดื่ม	10,602.723	1,269.160	570.886	574.555	765.704	13,783.028
2. เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	1,828.411	962.929	140.810	1,084.672	140.217	4,157.039
3. ยาสูบ หมาก และยานัตถ์ ฯลฯ	3,405.081	26.980	64.562	27.527	9.551	3,533.701
4. เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	3,264.221	741.463	104.625	161.756	102.458	4,374.523
5. ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน (รวมค่าประเมินค่าเช่าที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ)	18,817.113	13,841.980	627.021	603.313	1,004.459	34,893.886
6. ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา	2,216.682	69.104	20.506	14.258	7.084	2,327.634
7. ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	5,719.131	509.937	59.823	84.206	106.356	6,479.453
8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและบริการสื่อสาร	14,700.310	5,513.832	766.629	1,083.660	735.228	22,799.659
9. การบันเทิงและการอ่าน	3,481.704	847.421	114.029	151.677	120.215	4,715.046
10. การศึกษา	528.429	51.593	11.787	21.239	8.676	621.724
11. เบ็ดเตล็ด	417.382	102.521	13.582	16.099	11.593	561.177
รวม	64,981.187	23,936.919	2,494.259	3,822.964	3,011.540	98,246.870

ที่มา: คำนวณเองจากจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บได้ในปี พ.ศ. 2545

ตารางผนวกที่ 17 จำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บได้ จำแนกตามประเภทสินค้าค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค 11 ประเภท ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย: ล้านบาท)

ประเภทสินค้าค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออก เฉิงเหนือ	ภาคใต้	ทั่วราชอาณาจักร
1. อาหารและเครื่องดื่ม	12,731.754	2,746.964	1,157.481	831.349	1,357.829	18,825.377
2. เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	4,695.750	640.546	179.482	1,090.620	165.014	6,771.412
3. ยาสูบ หมาก และยานัตถ์ ฯลฯ	3,823.132	34.974	65.610	27.523	12.906	3,964.145
4. เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	4,161.020	1,081.433	180.008	178.482	172.747	5,773.690
5. ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน (รวมค่าประเมินค่าเช่าที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ)	23,459.262	6,313.304	562.488	419.113	1,346.766	32,100.933
6. ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา	3,010.208	155.636	17.174	13.431	11.495	3,207.944
7. ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	6,978.731	787.365	78.030	46.183	103.373	7,993.682
8. ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและบริการสื่อสาร	17,930.002	6,658.298	897.604	737.101	948.977	27,171.982
9. การบันเทิงและการอ่าน	4,253.971	1,046.337	114.107	151.561	147.576	5,713.552
10. การศึกษา	738.500	80.690	20.497	20.326	107.192	967.205
11. เบ็ดเตล็ด	582.275	151.426	133.296	10.655	15.752	893.404
รวม	82,364.605	19,696.973	3,405.777	3,526.344	4,389.627	113,383.326

ที่มา: คำนวณเองจากจำนวนภาษีมูลค่าเพิ่มที่กรมสรรพากรจัดเก็บได้ในปี พ.ศ. 2547

ตารางผนวกที่ ก18 รายได้โดยเฉลี่ยทั้งหมดต่อปีของแต่ละกลุ่มครัวเรือนในแต่ละภาคและทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:ล้านบาท)						
กลุ่มครัวเรือนเรียงตามลำดับ รายจ่ายอุปโภคบริโภค	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออก เฉิงเหนือ	ภาคใต้	ทั่วราชอาณาจักร
กลุ่มที่ 1	45,884.4750	24,989.7480	17,329.1587	30,097.3728	13,630.5212	100,772.5910
กลุ่มที่ 2	55,248.1200	33,629.6461	20,983.5504	37,296.0456	18,630.7830	128,669.6030
กลุ่มที่ 3	58,759.0200	37,783.6796	24,145.6838	38,809.0560	21,531.5759	152,639.5741
กลุ่มที่ 4	64,947.9150	47,349.4274	26,519.3698	46,577.6520	22,653.4295	173,047.3114
กลุ่มที่ 5	77,949.4500	49,213.4168	28,747.0469	49,060.8888	28,094.4194	201,673.9375
กลุ่มที่ 6	83,466.0450	55,571.4642	31,433.6088	53,694.9072	31,152.8060	248,970.1025
กลุ่มที่ 7	96,833.6100	62,949.5849	41,282.9453	58,613.8872	38,153.7067	288,734.0742
กลุ่มที่ 8	115,493.6700	72,310.4987	45,671.5526	71,742.4752	41,847.8104	358,927.2482
กลุ่มที่ 9	166,244.8500	80,733.2728	64,911.3408	88,053.1344	50,357.8712	463,067.9400
กลุ่มที่ 10	290,037.6900	114,293.2753	96,682.8557	156,301.4376	67,634.4167	831,674.3054
รวมทุกชั้น	1,054,864.8450	578,824.0139	397,707.1128	630,246.8568	333,687.3401	2,948,177.6874

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก1 และตารางผนวกที่ ก2

ตารางผนวกที่ ก19 รายได้โดยเฉลี่ยทั้งหมดต่อปีของแต่ละกลุ่มครัวเรือนในแต่ละภาคและทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:ล้านบาท)						
กลุ่มครัวเรือนเรียงตามลำดับ รายจ่ายอุปโภคบริโภค	กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ	ภาคกลาง	ภาคเหนือ	ภาคตะวันออก เฉิงเหนือ	ภาคใต้	ทั่วราชอาณาจักร
กลุ่มที่ 1	52,705.1383	31,966.7993	20,084.5296	36,647.1475	18,905.6796	125,161.3102
กลุ่มที่ 2	67,535.7989	40,928.9275	23,950.3572	44,007.5981	26,589.0154	152,952.2482
กลุ่มที่ 3	73,351.4266	45,507.3590	27,327.4020	49,013.2685	28,790.6894	182,490.0451
กลุ่มที่ 4	77,551.1521	51,795.1294	31,353.1949	49,683.0413	31,673.7000	207,240.9948
กลุ่มที่ 5	95,609.5670	56,702.4463	34,672.4744	54,674.6112	32,616.8724	253,362.6086
กลุ่มที่ 6	106,880.3831	66,166.5576	39,418.1111	62,380.5235	38,898.1190	278,726.0933
กลุ่มที่ 7	103,243.5908	69,749.6779	47,678.5404	74,217.8765	43,022.7386	347,783.7384
กลุ่มที่ 8	131,029.8175	86,276.1713	55,681.2479	76,452.8026	48,442.4606	414,618.1085
กลุ่มที่ 9	179,243.6389	111,712.8636	78,782.9004	102,313.0829	59,411.4149	538,758.5270
กลุ่มที่ 10	321,434.9257	146,877.6410	124,755.1445	165,603.0874	78,978.7229	893,643.1337
รวมทุกชั้น	1,208,585.4390	707,683.5730	483,703.9024	714,993.0394	407,329.4129	3,394,736.8078

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก1 และตารางผนวกที่ ก3

ตารางผนวกที่ ก20 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ รายภาค ปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:บาท)

แหล่งที่มาของรายได้	ภาค											
	ทั่วราชอาณาจักร		กรุงเทพมหานคร นนทบุรี		กลาง		เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้	
	ปทุมธานีและสมุทรปราการ											
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
รายได้ทั้งสิ้น	13,736	100.0	28,239	100.0	14,128	100.0	9,530	100.0	9,279	100.0	12,487	100.0
รายได้ประจำ	13,508	98.3	28,076	99.4	13,923	98.5	9,287	97.5	9,049	97.5	12,171	97.5
รายได้ที่เป็นตัวเงิน	11,318	82.4	24,370	86.3	11,859	83.9	7,682	80.6	7,087	76.3	10,238	82
ค่าจ้างและเงินเดือน	5,772	42.0	15,527	55.0	5,958	42.2	3,301	34.6	2,852	30.7	4,320	34.6
กำไรสุทธิจากการทำธุรกิจส่วนตัวที่ไม่ใช่การเกษตร	2,626	19.1	6,068	21.5	2,629	18.6	1,718	18.0	1,543	16.6	2,390	19.1
กำไรสุทธิจากการทำการเกษตร	1,437	10.5	102	0.4	2,130	15.1	1,457	15.3	1,226	13.2	2,572	20.6
รายได้จากทรัพย์สิน	219	1.6	665	2.3	195	1.3	140	1.5	91	1.0	135	1.1
เงินที่ได้รับเป็นการช่วยเหลือ ^{1/}	1,263	9.2	2,007	7.1	947	6.7	1,066	11.2	1,375	14.8	820	6.6
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน ^{2/}	2,190	15.9	3,707	13.1	2,065	14.6	1,605	16.9	1,962	21.2	1,933	15.5
รายรับที่เป็นตัวเงินอื่นๆ	228	1.7	162	0.6	205	1.5	243	2.5	230	2.5	316	2.5

^{1/} รวมเงินสงเคราะห์ บำเหน็จ บำนาญ และเงินชดเชยจากการออกจากงาน

^{2/} รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2545 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางผนวกที่ ก21 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่อครัวเรือน ^{1/} จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้ รายภาค ปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:บาท)

แหล่งที่มาของรายได้	ภาค											
	ทั่วราชอาณาจักร		กรุงเทพมหานคร นนทบุรี		กลาง		เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้	
			ปทุมธานีและสมุทรปราการ									
	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ	บาท	ร้อยละ
รายได้ทั้งสิ้น	14,963	100.0	28,135	100.0	16,355	100.0	10,885	100.0	10,139	100.0	14,469	100.0
รายได้ประจำ	14,778	98.8	28,011	99.6	16,190	99.0	10,690	98.2	9,933	98.0	14,237	98.4
รายได้ที่เป็นตัวเงิน	12,423	83.0	24,387	86.7	13,833	84.6	8,817	81.0	7,868	77.6	12,039	83.2
ค่าจ้างและเงินเดือน	6,558	43.8	16,944	60.2	7,400	45.2	3,974	36.5	3,165	31.2	4,583	31.7
กำไรสุทธิจากการทำธุรกิจส่วนตัวที่ไม่ใช่การเกษตร	2,668	17.8	4,899	17.4	3,169	19.4	1,920	17.7	1,557	15.3	3,004	20.7
กำไรสุทธิจากการทำการเกษตร	1,591	10.7	130	0.5	1,932	11.8	1,558	14.3	1,477	14.6	3,241	22.4
เงินที่ได้รับเป็นการช่วยเหลือ ^{2/}	1,412	9.4	1,963	7.0	1,167	7.2	1,212	11.1	1,555	15.4	1,034	7.2
รายได้จากทรัพย์สิน	194	1.3	451	1.6	165	1.0	153	1.4	113	1.1	176	1.2
รายได้ที่ไม่เป็นตัวเงิน ^{3/}	2,354	15.7	3,624	12.9	2,357	14.4	1,873	17.2	2,066	20.4	2,199	15.2
รายรับที่เป็นตัวเงินอื่นๆ	186	1.3	124	0.4	165	1.0	194	1.8	206	2.0	231	1.6

^{1/} เป็นรายได้ในรอบ 12 เดือนที่ผ่านมาแล้ว นำมาเฉลี่ยต่อเดือน

^{2/} รวมเงินสงเคราะห์ บำเหน็จ บำนาญ และเงินชดเชยจากการออกจากงาน

^{3/} รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ

ที่มา: การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ตารางผนวกที่ ก22 เปรียบเทียบแบบแผนการใช้จ่ายของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2545 และ ปี พ.ศ. 2547 จำแนกตามภาค

(หน่วย:บาท)

ประเภทของค่าใช้จ่าย	ภาค											
	ทั่วราชอาณาจักร		กรุงเทพมหานคร และ 3 จังหวัด		กลาง		เหนือ		ตะวันออกเฉียงเหนือ		ใต้	
	2545	2547	2545	2547	2545	2547	2545	2547	2545	2547	2545	2547
ค่าใช้จ่ายทั้งสิ้น (บาท)	10,889	12,297	21,087	21,716	11,227	13,270	7,747	9,361	7,550	8,484	10,701	12,891
อัตราร้อยละ	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค	88.2	88.5	86.8	86.7	88.8	89.4	87.5	87.9	89.3	90.0	89.3	89.4
ค่าใช้จ่ายอาหาร เครื่องดื่ม และยาสูบ												
อาหารและเครื่องดื่ม	33.5	30.6	27.4	26.6	33.8	30.0	34.6	30.4	39.4	35.2	36.7	33.1
เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	1.3	1.7	1.2	1.5	1.7	2.1	1.6	1.7	1.2	1.5	1.2	1.7
ยาสูบ	1.0	0.9	0.8	0.8	1.2	1.0	0.8	0.7	0.8	0.7	1.3	1.2
ค่าใช้จ่ายสินค้าและบริการ												
ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับยานพาหนะและค่าบริการสื่อสาร	17.7	21.7	19.7	22.8	18.5	22.8	16.1	21.4	14.9	18.8	18.3	22.8
ที่อยู่อาศัยและเครื่องใช้ในบ้าน	21.1	20.4	23.1	22.4	21.4	20.5	19.9	19.5	19.9	20.2	18.9	17.6
(รวมค่าประเมินค่าเช่าบ้านที่ครัวเรือนเป็นเจ้าของ)												
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า	3.3	3.1	2.7	2.3	3.0	3.1	3.7	3.5	3.6	3.3	3.9	4.3
ค่าใช้จ่ายส่วนบุคคล	2.7	2.6	2.6	2.4	2.7	2.7	2.8	2.7	2.9	2.8	2.5	2.5
ค่าตรวจรักษาพยาบาลและค่ายา	2.3	2.2	2.8	2.1	2.0	2.1	2.2	2.2	2.0	2.1	2.2	2.1
การศึกษา	2.4	2.2	3.5	3.3	1.6	1.6	2.4	2.1	1.7	1.6	1.9	1.6
การบันเทิงและการอ่าน	2.0	1.9	2.6	2.1	2.1	2.3	1.8	2.0	1.5	1.5	1.5	1.6
เบ็ดเตล็ด	0.9	1.2	0.4	0.4	0.8	1.2	1.6	1.7	1.4	2.3	0.9	0.9
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค ^{1/}	11.8	11.5	13.2	13.3	11.2	10.6	12.5	12.1	10.7	10.0	10.7	10.6

^{1/} รวมค่าภาษี ของขวัญ และเงินบริจาค เบี้ยประกันภัย เงินซื้อสลากกินแบ่ง ดอกเบี้ยเงินกู้ และค่าใช้จ่ายอื่นๆ ที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค

ที่มา: รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน ปี พ.ศ. 2545 และปี พ.ศ. 2547 สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ภาคผนวก ข

ผลการคำนวณในแต่ละขั้นตอนของการวิจัย

ตารางผนวกที่ ๒ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมาก ฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 2,442	0.0730	0.0474	0.1091	0.0231	0.0474	0.0295	0.0535	0.0223	0.0231	0.0269	0.0139
2,443 - 2,920	0.0815	0.0503	0.1114	0.0291	0.0540	0.0345	0.0581	0.0327	0.0323	0.0321	0.0288
2,921 - 3,351	0.0824	0.0844	0.1338	0.0416	0.0557	0.0358	0.0601	0.0385	0.0297	0.0390	0.0320
3,352 - 3,926	0.0878	0.0815	0.1120	0.0445	0.0596	0.0447	0.0665	0.0464	0.0498	0.0589	0.0267
3,927 - 4,510	0.0966	0.0981	0.1179	0.0720	0.0651	0.0630	0.0783	0.0555	0.0606	0.0646	0.0416
4,511 - 5,145	0.0962	0.0757	0.1132	0.0697	0.0793	0.0718	0.0869	0.0638	0.0742	0.0773	0.0672
5,146 - 6,072	0.1015	0.1148	0.0790	0.0716	0.0898	0.0729	0.1044	0.0816	0.0798	0.1109	0.0427
6,073 - 7,537	0.1067	0.1044	0.0708	0.1124	0.1115	0.0946	0.1114	0.1006	0.1270	0.1363	0.1270
7,538 - 10,548	0.1212	0.1497	0.0778	0.1823	0.1662	0.1656	0.1443	0.1414	0.1735	0.1535	0.2785
10,549 ขึ้นไป	0.1531	0.1938	0.0749	0.3537	0.2713	0.3876	0.2364	0.4172	0.3501	0.3005	0.3415

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก4

ตารางผนวกที่ ๒ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคกลาง
ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมาก ฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 1,281	0.0659	0.0508	0.0402	0.0267	0.0500	0.0296	0.0515	0.0184	0.0182	0.0304	0.0046
1,282 - 1,630	0.0812	0.0603	0.0730	0.0471	0.0666	0.0417	0.0685	0.0278	0.0351	0.0442	0.0104
1,631 - 1,960	0.0879	0.0629	0.0898	0.0593	0.0731	0.0543	0.0712	0.0444	0.0405	0.0536	0.0139
1,961 - 2,258	0.0936	0.0714	0.0825	0.0599	0.0842	0.0704	0.0839	0.0565	0.0604	0.0796	0.0324
2,259 - 2,596	0.1003	0.0693	0.1001	0.0696	0.0947	0.0678	0.0899	0.0674	0.0752	0.0961	0.0127
2,597 - 3,053	0.1050	0.0862	0.1140	0.0871	0.1002	0.0978	0.0989	0.0791	0.1064	0.0972	0.0405
3,054 - 3,581	0.1170	0.1010	0.1256	0.1016	0.1086	0.1034	0.1090	0.0926	0.1144	0.1193	0.1133
3,582 - 4,428	0.1128	0.1031	0.1315	0.1108	0.1166	0.1213	0.1090	0.1172	0.1330	0.1282	0.1526
4,429 - 5,960	0.1159	0.1528	0.1351	0.1662	0.1329	0.1347	0.1504	0.1362	0.1698	0.1630	0.1595
5,961 ขึ้นไป	0.1202	0.2422	0.1081	0.2717	0.1732	0.2790	0.1678	0.3606	0.2470	0.1884	0.4601

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก5

ตารางผนวกที่ ๖ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคเหนือ
ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 896	0.0458	0.0287	0.0548	0.0274	0.0462	0.0263	0.0536	0.0141	0.0211	0.0244	0.0033
897 - 1,110	0.0562	0.0525	0.0657	0.0406	0.0553	0.0310	0.0651	0.0196	0.0352	0.0309	0.0066
1,111 - 1,299	0.0627	0.0591	0.0736	0.0506	0.0665	0.0400	0.0716	0.0291	0.0380	0.0450	0.0264
1,300 - 1,494	0.0694	0.0574	0.0767	0.0496	0.0757	0.0519	0.0776	0.0359	0.0534	0.0417	0.0322
1,495 - 1,720	0.0746	0.0845	0.0955	0.0714	0.0840	0.0621	0.0831	0.0400	0.0668	0.0493	0.0157
1,721 - 1,991	0.0833	0.0976	0.0767	0.0756	0.0896	0.0662	0.0933	0.0581	0.0633	0.0672	0.0363
1,192 - 2,393	0.1000	0.1001	0.1362	0.1009	0.1014	0.0937	0.1021	0.0814	0.1006	0.0829	0.0767
2,394 - 3,077	0.1118	0.1034	0.1487	0.1071	0.1174	0.0937	0.1090	0.1060	0.1315	0.1143	0.1081
3,078 - 4,491	0.1417	0.1231	0.1315	0.1522	0.1485	0.1599	0.1404	0.1494	0.1997	0.1566	0.2178
4,492 ขึ้นไป	0.2545	0.2937	0.1408	0.3245	0.2154	0.3753	0.2042	0.4664	0.2904	0.3879	0.4769

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ 6

ตารางผนวกที่ ๔ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 837	0.0717	0.0350	0.0559	0.0321	0.0568	0.0404	0.0551	0.0136	0.0238	0.0404	0.0018
838 -1,007	0.0820	0.0572	0.0674	0.0461	0.0668	0.0397	0.0641	0.0223	0.0327	0.0435	0.0082
1,008 - 1,166	0.0842	0.0525	0.0789	0.0542	0.0720	0.0566	0.0701	0.0238	0.0450	0.0523	0.0300
1,167 -1,345	0.0939	0.0607	0.0740	0.0737	0.0790	0.0572	0.0746	0.0378	0.0477	0.0641	0.0291
1,346 - 1,534	0.0986	0.0817	0.0987	0.0807	0.0847	0.0727	0.0874	0.0456	0.0530	0.0736	0.0500
1,535 - 1,774	0.0981	0.1097	0.1036	0.0855	0.0921	0.0815	0.0901	0.0496	0.0803	0.0752	0.0973
1,775 - 2,086	0.1052	0.1039	0.1003	0.1006	0.1011	0.1185	0.1019	0.0728	0.0891	0.0839	0.0773
2,087 - 2,584	0.1078	0.1225	0.1316	0.1121	0.1090	0.1468	0.1087	0.0881	0.1174	0.1093	0.1018
2,585 - 3,688	0.1220	0.1260	0.1480	0.1589	0.1354	0.1650	0.1324	0.1508	0.1536	0.1623	0.1682
3,689 ขึ้นไป	0.1363	0.2509	0.1414	0.2562	0.2033	0.2215	0.2157	0.4957	0.3575	0.2953	0.4364

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก7

ตารางผนวกที่ ๖ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคใต้
ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 1,096	0.0649	0.0099	0.0595	0.0301	0.0472	0.0211	0.0559	0.0217	0.0157	0.0256	0.0195
1,097 - 1,407	0.0838	0.0236	0.0900	0.0543	0.0624	0.0281	0.0720	0.0245	0.0370	0.0501	0.0205
1,408 - 1,669	0.0860	0.0427	0.0929	0.0617	0.0714	0.0393	0.0796	0.0397	0.0408	0.0570	0.0348
1,670 - 1,905	0.0949	0.0602	0.1074	0.0798	0.0755	0.0591	0.0873	0.0484	0.0445	0.0580	0.0379
1,906 - 2,211	0.0976	0.0777	0.0900	0.0870	0.0846	0.0755	0.0913	0.0548	0.0609	0.0786	0.0615
2,212 - 2,612	0.1059	0.1127	0.1074	0.0911	0.0936	0.0837	0.1066	0.0753	0.1079	0.1219	0.0482
2,613 - 3,055	0.1041	0.1097	0.1154	0.0975	0.1082	0.1105	0.1037	0.0780	0.0979	0.1307	0.0799
3,056 - 3,839	0.1108	0.0883	0.1030	0.1152	0.1189	0.1338	0.1150	0.0977	0.1136	0.1425	0.2100
3,840 - 5,220	0.1193	0.1500	0.1219	0.1721	0.1508	0.1899	0.1293	0.1229	0.1913	0.1857	0.1680
5,221 ขึ้นไป	0.1327	0.3252	0.1125	0.2113	0.1874	0.2590	0.1592	0.4319	0.2905	0.1499	0.3197

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ๓8

ตารางผนวกที่ ๖ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค
ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 974	0.0592	0.0272	0.0376	0.0268	0.0383	0.0210	0.0436	0.0110	0.0143	0.0199	0.0058
975 - 1,240	0.0696	0.0391	0.0550	0.0423	0.0481	0.0294	0.0541	0.0178	0.0226	0.0273	0.0232
1,241 - 1,507	0.0775	0.0475	0.0636	0.0528	0.0558	0.0357	0.0619	0.0256	0.0309	0.0331	0.0358
1,508 - 1,797	0.0817	0.0677	0.0810	0.0649	0.0633	0.0452	0.0701	0.0342	0.0420	0.0390	0.0465
1,798 - 2,153	0.0904	0.0761	0.0955	0.0722	0.0714	0.0643	0.0790	0.0485	0.0470	0.0503	0.0552
2,154 - 2,615	0.0986	0.0880	0.1167	0.0804	0.0853	0.0746	0.0878	0.0632	0.0770	0.0690	0.0774
2,616 - 3,232	0.1086	0.0971	0.1389	0.0917	0.0987	0.0853	0.0987	0.0808	0.0872	0.0900	0.0823
3,233 - 4,193	0.1199	0.1236	0.1446	0.1120	0.1148	0.1183	0.1167	0.1072	0.1190	0.1200	0.1423
4,194 - 6,067	0.1335	0.1641	0.1504	0.1484	0.1487	0.1472	0.1501	0.1468	0.1716	0.1839	0.1481
6,068 ขึ้นไป	0.1610	0.2696	0.1167	0.3084	0.2757	0.3790	0.2379	0.4648	0.3884	0.3677	0.3833

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ๑9

ตารางผนวกที่ ๗ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค
กรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมาก ฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 2,771	0.0732	0.0725	0.0980	0.0305	0.0443	0.0293	0.0532	0.0206	0.0284	0.0219	0.0185
2,772 - 3,394	0.0870	0.1108	0.1183	0.0380	0.0533	0.0272	0.0600	0.0325	0.0290	0.0295	0.0456
3,395 - 3,927	0.0917	0.0746	0.1093	0.0501	0.0569	0.0515	0.0649	0.0368	0.0372	0.0500	0.0239
3,928 - 4,449	0.0872	0.0974	0.1308	0.0676	0.0593	0.0365	0.0735	0.0430	0.0429	0.0594	0.0337
4,450 - 5,044	0.1016	0.0904	0.0968	0.0912	0.0706	0.0702	0.0845	0.0535	0.0664	0.0841	0.0358
5,045 - 5,696	0.0941	0.1133	0.0912	0.0757	0.0794	0.0496	0.0870	0.0566	0.0772	0.1030	0.0575
5,697 - 6,735	0.0987	0.1099	0.1042	0.0836	0.0823	0.0940	0.0954	0.0725	0.0844	0.0829	0.0738
6,736 - 8,241	0.1048	0.1215	0.1025	0.1166	0.1105	0.1218	0.1093	0.0888	0.1113	0.1305	0.0803
8,242 - 11,507	0.1193	0.0977	0.0906	0.1709	0.1605	0.1820	0.1586	0.1305	0.1807	0.1734	0.1911
11,508 ขึ้นไป	0.1424	0.1118	0.0583	0.2758	0.2831	0.3379	0.2135	0.4653	0.3426	0.2639	0.4397

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก10

ตารางผนวกที่ ๗ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค
ภาคกลาง ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 1,491	0.0670	0.0466	0.0495	0.0336	0.0523	0.0249	0.0502	0.0191	0.0226	0.0306	0.0013
1,492 - 1,863	0.0799	0.0505	0.0665	0.0499	0.0652	0.0400	0.0605	0.0293	0.0420	0.0508	0.0077
1,864 - 2,214	0.0889	0.0772	0.0924	0.0618	0.0736	0.0424	0.0720	0.0412	0.0469	0.0673	0.0193
2,215 - 2,556	0.0921	0.0938	0.1005	0.0684	0.0822	0.0456	0.0815	0.0535	0.0636	0.0715	0.0534
2,257 - 2,977	0.0965	0.0808	0.0990	0.0718	0.0881	0.0659	0.0857	0.0549	0.0806	0.0856	0.0489
2,978 - 3,446	0.1038	0.1007	0.1279	0.0976	0.0933	0.0950	0.0972	0.0678	0.0980	0.1106	0.0463
3,447 - 4,083	0.1091	0.1184	0.1264	0.0942	0.0987	0.0834	0.1003	0.0781	0.0987	0.1247	0.1183
4,084 - 5,034	0.1122	0.1241	0.1227	0.1237	0.1164	0.1066	0.1202	0.0923	0.1275	0.1191	0.1376
5,035 - 7,151	0.1173	0.1068	0.1079	0.1580	0.1333	0.1802	0.1418	0.1186	0.1737	0.1558	0.1756
7,152 ขึ้นไป	0.1333	0.2010	0.1072	0.2408	0.1969	0.3162	0.1905	0.4452	0.2465	0.1840	0.3916

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก11

ตารางผนวกที่ ๙ สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคเหนือ
ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมาก ฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 1,009	0.0625	0.0292	0.0443	0.0233	0.0444	0.0236	0.0493	0.0124	0.0215	0.0309	0.0019
1,010 - 1,256	0.0739	0.0453	0.0642	0.0365	0.0575	0.0335	0.0646	0.0206	0.0336	0.0425	0.0159
1,257 - 1,491	0.0808	0.0553	0.0688	0.0426	0.0641	0.0419	0.0666	0.0259	0.0441	0.0440	0.0096
1,492 - 1,740	0.0845	0.0547	0.0642	0.0553	0.0706	0.0512	0.0709	0.0359	0.0488	0.0552	0.0217
1,741 - 1,995	0.0881	0.0677	0.0872	0.0713	0.0801	0.0527	0.0761	0.0397	0.0651	0.0719	0.0293
1,996 - 2,379	0.0987	0.0745	0.1223	0.0846	0.0913	0.0626	0.0891	0.0514	0.0703	0.0860	0.0631
2,380 - 2,857	0.1050	0.1037	0.1315	0.1006	0.1039	0.1094	0.0966	0.0741	0.1129	0.0855	0.0701
2,858 - 3,670	0.1135	0.1137	0.1315	0.1190	0.1148	0.1113	0.1119	0.0973	0.1186	0.1159	0.1236
3,671 - 5,519	0.1341	0.1640	0.1437	0.1637	0.1466	0.1837	0.1490	0.1440	0.1879	0.1731	0.2605
5,520 ขึ้นไป	0.1589	0.2919	0.1422	0.3032	0.2267	0.3300	0.2259	0.4987	0.2971	0.2950	0.4045

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก12

ตารางผนวกที่ 10 สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 25457

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 917	0.0701	0.0235	0.0521	0.0259	0.0568	0.0287	0.0560	0.0134	0.0209	0.0468	0.0032
918 - 1,104	0.0803	0.0408	0.0694	0.0422	0.0681	0.0281	0.0622	0.0218	0.0411	0.0557	0.0011
1,105 - 1,273	0.0866	0.0495	0.0678	0.0571	0.0756	0.0416	0.0739	0.0314	0.0496	0.0661	0.0005
1,274 - 1,477	0.0925	0.0589	0.0883	0.0606	0.0782	0.0428	0.0789	0.0366	0.0550	0.0654	0.0381
1,478 - 1,683	0.0933	0.0628	0.0899	0.0755	0.0838	0.0602	0.0831	0.0419	0.0605	0.0669	0.0132
1,684 - 1,944	0.1024	0.0895	0.0978	0.1013	0.0899	0.0732	0.0906	0.0548	0.0713	0.0758	0.0592
1,945 - 2,343	0.1088	0.1287	0.0978	0.0943	0.0983	0.0782	0.1003	0.0762	0.0876	0.0914	0.0460
2,344 - 2,944	0.1084	0.1130	0.1262	0.1290	0.1114	0.1244	0.1082	0.0903	0.1543	0.1122	0.1163
2,945 - 4,215	0.1208	0.1523	0.1435	0.1588	0.1343	0.1429	0.1483	0.1335	0.1574	0.1493	0.2717
4,216 ขึ้นไป	0.1369	0.2810	0.1672	0.2555	0.2035	0.3799	0.1984	0.5002	0.3023	0.2704	0.4508

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก13

ตารางผนวกที่ 11 สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค ภาคใต้
ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 1,328	0.0701	0.0176	0.0621	0.0325	0.0512	0.0316	0.0598	0.0211	0.0246	0.0432	0.0243
1,329 - 1,665	0.0808	0.0381	0.0893	0.0536	0.0660	0.0359	0.0701	0.0313	0.0382	0.0519	0.0176
1,666 - 1,986	0.0890	0.0590	0.0918	0.0540	0.0720	0.0423	0.0738	0.0360	0.0443	0.0711	0.0118
1,987 - 2,302	0.0945	0.0632	0.0990	0.0778	0.0778	0.0517	0.0826	0.0503	0.0553	0.0793	0.0638
2,303 - 2,668	0.0995	0.0892	0.0983	0.0652	0.0843	0.0933	0.0891	0.0551	0.0659	0.0923	0.0344
2,669 - 3,134	0.1051	0.1073	0.1106	0.0938	0.0922	0.0944	0.1012	0.0634	0.0996	0.1067	0.0361
3,135 - 3,721	0.1089	0.0813	0.1274	0.1071	0.1015	0.0883	0.1022	0.0742	0.1081	0.1523	0.2225
3,722 - 4,628	0.1138	0.1170	0.0990	0.1300	0.1141	0.1407	0.1199	0.0847	0.1403	0.1076	0.0764
4,629 - 6,614	0.1147	0.1588	0.1100	0.1489	0.1297	0.1769	0.1265	0.1076	0.1876	0.1427	0.1940
6,615 ขึ้นไป	0.1235	0.2685	0.1125	0.2372	0.2112	0.2451	0.1748	0.4763	0.2359	0.1528	0.3191

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก14

ตารางผนวกที่ 12 สัดส่วนการใช้จ่ายของครัวเรือนทั้งหมดต่อคนต่อเดือน จำแนกครัวเรือนเป็น 10 กลุ่ม เรียงตามลำดับรายจ่ายอุปโภคบริโภค
ทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน		
ต่ำกว่า 1,097	0.0578	0.0215	0.0381	0.0252	0.0405	0.0206	0.0445	0.0112	0.0164	0.0255	0.0040
1,098 - 1,403	0.0685	0.0400	0.0502	0.0400	0.0510	0.0305	0.0560	0.0202	0.0299	0.0326	0.0139
1,404 - 1,713	0.0760	0.0429	0.0660	0.0543	0.0573	0.0377	0.0629	0.0277	0.0367	0.0368	0.0212
1,714 - 2,054	0.0834	0.0698	0.0753	0.0678	0.0656	0.0465	0.0708	0.0346	0.0468	0.0499	0.0403
2,055 - 2,490	0.0937	0.0839	0.1088	0.0790	0.0765	0.0572	0.0805	0.0517	0.0637	0.0574	0.0621
2,491 - 3,030	0.0976	0.1005	0.1144	0.0876	0.0844	0.0820	0.0892	0.0604	0.0856	0.0698	0.1024
3,031 - 3,719	0.1132	0.1171	0.1386	0.1016	0.0985	0.0865	0.1039	0.0786	0.0953	0.0979	0.1190
3,720 - 4,791	0.1219	0.1366	0.1460	0.1263	0.1157	0.1151	0.1215	0.0955	0.1239	0.1219	0.1328
4,792 - 6,911	0.1313	0.1683	0.1358	0.1489	0.1440	0.1575	0.1446	0.1259	0.1762	0.1913	0.1738
6,912 ขึ้นไป	0.1566	0.2195	0.1265	0.2694	0.2664	0.3664	0.2260	0.4942	0.3255	0.3170	0.3305

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก15

ตารางผนวกที่ ข13 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2545

(หน่วย:ล้านบาท)													
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องดื่มที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา
ราชจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่าฯ	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน				ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,442	773.6671	86.6690	371.4269	75.4434	892.8404	65.3910	305.9315	328.5361	80.2624	14.2217	5.7908	3,000.1801	4.6170
2,443 - 2,920	864.6005	91.9907	379.4577	95.0241	1,016.5890	76.4120	332.2142	480.6034	112.6262	16.9511	12.0270	3,478.4960	5.3531
2,921 - 3,351	873.2172	154.3316	455.7508	135.9132	1,048.2008	79.3509	343.7786	565.8318	103.5644	20.6143	13.3634	3,793.9169	5.8385
3,352 - 3,926	931.3339	149.0098	381.4654	145.1277	1,121.4477	99.1886	380.5745	681.8273	173.4703	31.1010	11.1361	4,105.6823	6.3183
3,927 - 4,510	1,024.1006	179.4200	401.5426	234.9686	1,225.1498	139.5988	447.8584	815.5051	211.0124	34.1177	17.3724	4,730.6462	7.2800
4,511 - 5,145	1,019.8839	138.3662	385.4809	227.4819	1,493.0790	159.0692	497.2700	938.2198	258.2636	40.8694	28.0630	5,186.0470	7.9808
5,146 - 6,072	1,075.9840	209.8301	269.0335	233.8168	1,690.4599	161.6407	597.1446	1,199.9170	277.6819	58.6106	17.8178	5,791.9370	8.9133
6,073 - 7,537	1,131.1673	190.8238	240.9255	366.8505	2,097.1727	209.7656	637.0944	1,478.2356	442.0903	72.0422	53.0080	6,919.1758	10.6480
7,538 - 10,548	1,285.3508	273.6915	265.0181	594.9083	3,126.4835	366.9979	825.2790	2,079.0782	603.9096	81.0923	116.2612	9,618.0704	14.8013
10,549 ขึ้นไป	1,623.4176	354.2784	254.9795	1,154.6865	5,105.6902	859.2674	1,351.9857	6,132.5557	1,218.8229	158.8088	142.5424	18,357.0353	28.2498
รวมทุกชั้น	10,602.7230	1,828.4110	3,405.0810	3,264.2210	18,817.1130	2,216.6820	5,719.1310	14,700.3100	3,481.7040	528.4290	417.3820	64,981.1870	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก16 และตารางผนวกที่ ข1

ตารางผนวกที่ 14 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของภาคกลาง ในปี พ.ศ. 2545
(หน่วย: ล้านบาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคี่ที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องคี่	แอลกอฮอล์	หมา ฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน				ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,281	83.6948	48.8848	1.0839	19.7723	692.3300	2.0422	26.2468	101.3249	15.3881	1.5677	0.4741	992.8097	4.1476
1,282 - 1,630	103.1144	58.0507	1.9708	34.9311	921.5668	2.8831	34.9389	153.1842	29.7027	2.2804	1.0667	1,343.6898	5.6135
1,631 - 1,960	111.5708	60.5968	2.4241	43.9385	1,011.6448	3.7540	36.3023	244.6691	34.3549	2.7649	1.4223	1,553.4426	6.4897
1,961 - 2,258	118.8239	68.7443	2.2270	44.3779	1,165.2393	4.8652	42.7788	311.6872	51.1745	4.1046	3.3186	1,817.3414	7.5922
2,259 - 2,596	127.3138	66.7074	2.7000	51.6278	1,311.3272	4.6850	45.8466	371.5248	63.6997	4.9598	1.3037	2,051.6958	8.5713
2,597 - 3,053	133.2967	83.0023	3.0744	64.5897	1,387.5471	6.7572	50.4483	435.8834	90.1816	5.0168	4.1482	2,263.9458	9.4580
3,054 - 3,581	148.5383	97.2604	3.3897	75.3546	1,503.0316	7.1477	55.5613	510.6139	96.9810	6.1570	11.6151	2,515.6506	10.5095
3,582 - 4,428	143.1235	99.2973	3.5474	82.1651	1,613.3194	8.3790	55.5613	645.9797	112.7270	6.6130	15.6448	2,786.3576	11.6404
4,429 - 5,960	147.0676	147.1637	3.6459	123.2476	1,839.0917	9.3100	76.6951	750.7620	143.8612	8.4088	16.3560	3,265.6095	13.6426
5,961 ขึ้นไป	152.6161	233.2213	2.9168	201.4582	2,396.8822	19.2806	85.5576	1,988.2028	209.3502	9.7200	47.1715	5,346.3773	22.3353
รวมทุกชั้น	1,269.1600	962.9290	26.9800	741.4630	13,841.9800	69.1040	509.9370	5,513.8320	847.4210	51.5930	102.5210	23,936.9200	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ 16 และตารางผนวกที่ 2

ตารางผนวกที่ 15 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของภาคเหนือ ใน ปี พ.ศ. 2545
(หน่วย: ล้านบาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมาก ฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา ร้อยละ
ต่ำกว่า 896	26.1396	4.0429	3.5363	2.8659	28.9912	0.5383	3.2053	10.8054	2.4057	0.2873	0.0448	82.8628	3.3221
897 - 1,110	32.0850	7.3928	4.2435	4.2445	34.6500	0.6362	3.8961	15.0416	4.0095	0.3640	0.0897	106.6528	4.2759
1,111 - 1,299	35.7820	8.3169	4.7487	5.2965	41.7030	0.8198	4.2829	22.2861	4.3302	0.5300	0.3586	128.4547	5.1500
1,300 - 1,494	39.6221	8.0859	4.9508	5.1877	47.4438	1.0645	4.6422	27.5046	6.0944	0.4917	0.4370	145.5245	5.8344
1,495 - 1,720	42.6032	11.8978	6.1632	7.4732	52.6926	1.2724	4.9737	30.6971	7.6180	0.5810	0.2129	166.1852	6.6627
1,721 - 1,991	47.5801	13.7460	4.9508	7.9085	56.1781	1.3581	5.5816	44.5108	7.2170	0.7918	0.4931	190.3159	7.6302
1,192 - 2,393	57.0709	14.0926	8.7901	10.5568	63.6001	1.9209	6.1066	62.4379	11.4671	0.9769	1.0422	238.0621	9.5444
2,394 - 3,077	63.8163	14.5546	9.5984	11.2098	73.6056	1.9209	6.5211	81.2245	14.9954	1.3473	1.4680	280.2619	11.2363
3,078 - 4,491	80.9031	17.3269	8.4870	15.9259	93.1244	3.2790	8.4001	114.5615	22.7737	1.8453	2.9585	369.5854	14.8174
4,492 ขึ้นไป	145.2837	41.3536	9.0932	33.9560	135.0324	7.6959	12.2133	357.5596	33.1181	4.5718	6.4772	786.3547	31.5266
รวมทุกชั้น	570.8860	140.8100	64.5620	104.6250	627.0210	20.5060	59.8230	766.6290	114.0290	11.7870	13.5820	2,494.2600	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก16 และตารางผนวกที่ ข3

ตารางผนวกที่ ข16 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในปี พ.ศ. 2545

(หน่วย: ล้านบาท)													
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคัมที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน				ร้อยละ
ต่ำกว่า 837	41.2201	37.9698	1.5393	5.1872	34.2669	0.5761	4.6355	14.7286	3.6145	0.8576	0.0293	144.6250	3.7831
838 -1,007	47.1225	62.0174	1.8563	7.4528	40.3116	0.5665	5.4017	24.1626	4.9533	0.9249	0.1317	194.9013	5.0982
1,008 - 1,166	48.3956	56.9548	2.1732	8.7645	43.4341	0.8065	5.8998	25.7991	6.8275	1.1099	0.4830	200.6478	5.2485
1,167 -1,345	53.9700	65.8144	2.0374	11.9245	47.6373	0.8161	6.2829	41.0091	7.2291	1.3621	0.4683	238.5513	6.2400
1,346 - 1,534	56.6319	88.5963	2.7165	13.0573	51.0800	1.0369	7.3556	49.3842	8.0323	1.5639	0.8050	280.2599	7.3310
1,535 - 1,774	56.3811	118.9722	2.8523	13.8324	55.5636	1.1618	7.5854	53.7161	12.1824	1.5975	1.5660	325.4108	8.5120
1,775 - 2,086	60.4703	112.6439	2.7618	16.2770	60.9678	1.6898	8.5815	78.8414	13.5211	1.7825	1.2440	358.7811	9.3849
2,087 - 2,584	61.9556	132.8945	3.6220	18.1253	65.7315	2.0931	9.1562	95.4953	17.8050	2.3207	1.6392	410.8382	10.7466
2,585 - 3,688	70.0762	136.6915	4.0747	25.6973	81.6640	2.3523	11.1483	163.3624	23.2937	3.4473	2.7076	524.5154	13.7201
3,689 ขึ้นไป	78.3318	272.1172	3.8936	41.4377	122.6562	3.1588	18.1591	537.1611	54.2182	6.2725	7.0250	1,144.4312	29.9357
รวมทุกชั้น	574.5550	1084.6720	27.5270	161.7560	603.3130	14.2580	84.2060	1,083.6600	151.6770	21.2390	16.0990	3822.9620	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก16 และตารางผนวกที่ ข4

ตารางผนวกที่ ๑๗ การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2545
(หน่วย: ล้านบาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมาก ฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา
													ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,096	49.6896	1.3883	0.5683	3.0855	47.3726	0.1498	5.9432	15.9196	1.8854	0.2217	0.2257	126.4498	4.2041
1,097 - 1,407	64.1402	3.3105	0.8595	5.5588	62.7166	0.1987	7.6523	17.9846	4.4496	0.4349	0.2376	167.5433	5.5703
1,408 - 1,669	65.8368	5.9803	0.8872	6.3179	71.7542	0.2782	8.4681	29.1733	4.9021	0.4946	0.4039	194.4965	6.4664
1,670 - 1,905	72.7013	8.4365	1.0258	8.1790	75.8260	0.4189	9.2838	35.5937	5.3546	0.5031	0.4395	217.7622	7.2400
1,906 - 2,211	74.7685	10.8927	0.8595	8.9137	84.9629	0.5350	9.7111	40.2870	7.3155	0.6821	0.7127	239.6406	7.9673
2,212 - 2,612	81.1064	15.8051	1.0258	9.3299	94.0004	0.5931	11.3426	55.3430	12.9718	1.0573	0.5583	283.1338	9.4134
2,613 - 3,055	79.7023	15.3779	1.1020	9.9911	108.6492	0.7827	11.0318	57.3705	11.7651	1.1341	0.9265	297.8333	9.9021
3,056 - 3,839	84.8312	12.3878	0.9842	11.8032	119.4744	0.9478	12.2360	71.8633	13.6505	1.2364	2.4350	331.8498	11.0330
3,840 - 5,220	91.3447	21.0379	1.1644	17.6314	151.5031	1.3453	13.7509	90.3735	23.0022	1.6116	1.9480	414.7130	13.7880
5,221 ขึ้นไป	101.5829	45.5999	1.0743	21.6474	188.1995	1.8344	16.9362	317.5650	34.9182	1.3003	3.7060	734.3642	24.4154
รวมทุกชั้น	765.7040	140.2170	9.5510	102.4580	1004.4590	7.0840	106.3560	731.4734	120.2150	8.6760	11.5930	3,007.7864	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ๑16 และตารางผนวกที่ ๑๑5

ตารางผนวกที่ ข18 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของทั่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. 2545
(หน่วย: ล้านบาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมาก ฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา ร้อยละ
ต่ำกว่า 974	816.4451	113.2155	132.8972	117.2629	1,337.8042	48.9542	282.2906	250.7146	67.4199	12.3521	3.2595	3,182.6159	3.2394
975 - 1,240	958.9931	162.5658	194.2343	185.1519	1,678.3362	68.3512	350.6579	406.8200	106.5670	16.9539	13.0380	4,141.6692	4.2156
1,241 - 1,507	1,067.9781	197.4013	224.9029	230.8227	1,945.8970	83.1298	401.3820	584.2124	145.7140	20.5869	20.1002	4,922.1275	5.0100
1,508 - 1,797	1,125.6761	281.5872	286.2401	283.8996	2,207.3769	105.2977	454.3115	780.5267	197.9101	24.2199	26.0759	5,773.1218	5.8761
1,798 - 2,153	1,246.3516	316.4227	337.3544	315.9926	2,490.1401	149.6336	511.6518	1,105.7462	221.8333	31.2436	30.9652	6,757.3351	6.8779
2,154 - 2,615	1,359.1078	365.7731	412.3220	351.7887	2,978.1346	173.6489	568.9920	1,441.6092	363.1977	42.8692	43.4599	8,100.9030	8.2455
2,616 - 3,232	1,496.3761	403.5116	490.6973	401.1625	3,444.8458	198.5878	639.5647	1,842.5161	411.0441	55.9479	46.1761	9,430.4301	9.5987
3,233 - 4,193	1,652.8772	513.8241	511.1430	490.0354	4,005.8114	275.2520	756.4507	2,444.4678	561.1078	74.5972	79.8576	11,365.4241	11.5682
4,194 - 6,067	1,839.9242	682.1958	531.5887	649.2661	5,187.0317	342.6795	972.5794	3,346.8040	809.0391	114.3178	83.1171	14,558.5434	14.8183
6,068 ขึ้นไป	2,219.2978	1,120.5429	412.3220	1,349.1404	9,618.5081	882.0994	1,541.5715	10,596.2417	1,831.2121	228.6355	215.1265	30,014.6980	30.5503
รวมทุกชั้น	13,783.0270	4,157.0400	3,533.7020	4,374.5230	34,893.8860	2,327.6340	6,479.4520	22,799.6590	4,715.0450	621.7240	561.1760	98,246.8680	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก16 และตารางผนวกที่ ข6

ตารางผนวกที่ ข19 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภท ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ในปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:ล้านบาท)													
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องดื่มที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่าฯ	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน				ร้อยละ
ต่ำกว่า 2,771	932.3268	340.3132	374.5197	127.1111	1,038.8209	88.1223	371.4371	369.0385	120.6601	16.2011	10.7477	3,789.299	4.6007
2,772 - 3,394	1,107.9098	520.4790	452.4545	157.9543	1,250.3094	81.7367	418.5810	582.4583	123.4662	21.7943	26.5533	4,743.697	5.7595
3,395 - 3,927	1,167.1350	350.3224	417.8168	208.4249	1,333.6633	155.1719	452.8675	659.4126	158.0741	36.9346	13.9088	4,953.732	6.0145
3,928 - 4,449	1,109.7932	457.5639	500.0813	281.3268	1,390.4150	109.8336	512.8689	770.2267	182.3932	43.8780	19.5988	5,377.979	6.5296
4,450 - 5,044	1,293.7473	424.6765	370.1900	379.4641	1,655.1081	211.3659	590.0135	959.7052	282.4756	62.1042	20.8633	6,249.714	7.5880
5,045 - 5,696	1,197.8986	531.9181	348.5415	314.9739	1,862.6063	149.4248	607.1567	1,014.0862	328.3078	76.0873	33.5077	6,464.509	7.8487
5,697 - 6,735	1,256.7053	516.1893	398.3331	347.6863	1,929.9988	282.8855	665.7295	1,299.6721	359.1743	61.2363	42.9910	7,160.602	8.6939
6,736 - 8,241	1,334.7655	570.5250	391.8386	485.0785	2,592.8401	366.5378	762.8746	1,592.4403	473.2870	96.3387	46.7843	8,713.310	10.5791
8,242 - 11,507	1,518.5102	458.9938	346.3766	711.2615	3,764.2293	547.8911	1,107.1682	2,339.4097	768.8576	128.0658	111.2708	11,802.035	14.3292
11,508 ขึ้นไป	1,812.9623	524.7687	222.9800	1,147.7387	6,641.2709	1,017.2383	1,490.0341	8,343.5525	1,457.2750	194.8953	256.0493	23,108.765	28.0570
รวมทุกชั้น	12,731.754	4,695.750	3,823.132	4,161.020	23,459.262	3,010.208	6,978.731	17,930.002	4,253.971	737.536	582.275	82,363.641	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก17 และตารางภาคผนวกที่ ข7

ตารางผนวกที่ ข20 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของภาคกลาง ในปี พ.ศ. 2547
(หน่วย: ล้านบาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคั้นที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมาก ฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน				ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,491	183.9537	29.8197	1.7319	36.3374	330.1286	3.8732	39.4896	127.3493	23.6635	2.4682	0.1948	779.010	3.9550
1,492 - 1,863	219.4620	32.3625	2.3264	53.9795	411.6161	6.2189	47.6522	194.7695	43.8975	4.1010	1.1686	1,017.554	5.1660
1,864 - 2,214	244.0765	49.4684	3.2312	66.8819	464.7803	6.6008	56.6973	274.0874	49.0417	5.4300	2.9214	1,223.217	6.2102
2,215 - 2,556	253.0398	60.1018	3.5155	73.9914	519.1052	7.0917	64.1982	356.4899	66.5321	5.7717	8.0825	1,417.920	7.1987
2,257 - 2,977	264.9678	51.7800	3.4638	77.6778	556.4827	10.2557	67.5073	365.5234	84.3654	6.9109	7.4009	1,496.336	7.5968
2,978 - 3,446	285.1007	64.4938	4.4719	105.5891	588.7526	14.7835	76.5524	451.6714	102.5417	8.9234	7.0114	1,709.892	8.6810
3,447 - 4,083	299.7866	75.8207	4.4202	101.9027	622.8798	12.9833	78.9792	519.9730	103.2276	10.0625	17.9179	1,847.954	9.3819
4,084 - 5,034	308.3362	79.5192	4.2910	133.7638	735.0122	16.5837	94.6426	614.4935	133.4071	9.6069	20.8393	2,150.496	10.9179
5,035 - 7,151	322.1258	68.4235	3.7740	170.8912	841.3405	28.0396	111.6298	789.4335	181.7629	12.5687	26.5848	2,556.574	12.9795
7,152 ขึ้นไป	366.1148	128.7564	3.7481	260.4181	1,243.2060	49.2056	150.0163	2,964.5069	257.8975	14.8470	59.3045	5,498.021	27.9130
รวมทุกชั้น	2,746.964	640.546	34.974	1,081.433	6,313.304	155.636	787.365	6,658.298	1,046.337	80.690	151.426	19,696.973	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก17 และตารางภาคผนวกที่ ข8

ตารางผนวกที่ ข21 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของภาคเหนือ ในปี พ.ศ. 2547
(หน่วย: ล้านบาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม รายจ่ายอุปโภคบริโภค	อาหารและ เครื่องดื่ม	เครื่องดื่มที่มี แอลกอฮอล์	ยาสูบ หมาก ฯลฯ	เครื่องนุ่งห่ม และรองเท้า	ที่อยู่อาศัยและ เครื่องใช้ในบ้าน	ค่าตรวจรักษา พยาบาลและค่ายา	ค่าใช้จ่าย ส่วนบุคคล	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ ยานพาหนะและการสื่อสาร	การบันเทิง และการอ่าน	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,009	72.3603	5.2395	2.9093	4.1862	24.9947	0.4061	3.8446	11.1236	2.4558	0.6328	0.2547	128.408	3.7703
1,010 - 1,256	85.5722	8.1380	4.2135	6.5784	32.3297	0.5753	5.0441	18.4796	3.8335	0.8713	2.1225	167.758	4.9257
1,257 - 1,491	93.5806	9.9217	4.5144	7.6657	36.0281	0.7191	5.1979	23.2789	5.0315	0.9024	1.2735	188.114	5.5234
1,492 - 1,740	97.8491	9.8102	4.2135	9.9491	39.6956	0.8799	5.5362	32.2047	5.5706	1.1307	2.8867	209.726	6.1580
1,741 - 1,995	101.9956	12.1513	5.7183	12.8305	45.0274	0.9052	5.9361	35.6584	7.4274	1.4730	3.9055	233.029	6.8422
1,996 - 2,379	114.1911	13.3775	8.0257	15.2227	51.3762	1.0744	6.9510	46.1540	8.0264	1.7634	8.4053	274.568	8.0618
2,380 - 2,857	121.5085	18.6171	8.6276	18.1041	58.4647	1.8781	7.5354	66.5174	12.8782	1.7530	9.3392	325.223	9.5492
2,858 - 3,670	131.3462	20.4007	8.6276	21.4205	64.5978	1.9120	8.7349	87.3294	13.5371	2.3754	16.4710	376.753	11.0622
3,671 - 5,519	155.2089	29.4306	9.4302	29.4667	82.4424	3.1556	11.6261	129.2672	21.4437	3.5476	34.7249	509.744	14.9670
5,520 ขึ้นไป	183.8685	52.3954	9.3299	54.5841	127.5314	5.6683	17.6236	447.5910	33.9027	6.0474	53.9127	992.455	29.1403
รวมทุกชั้น	1,157.481	179.482	65.610	180.008	562.488	17.174	78.030	897.604	114.107	20.497	133.296	3,405.777	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก17 และตารางภาคผนวกที่ ข9

ตารางผนวกที่ ข22 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ในปี พ.ศ. 2547

(หน่วย:ล้านบาท)													
กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องดื่มที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน				ร้อยละ
ต่ำกว่า 917	58.2460	25.6818	1.4326	4.6170	23.8057	0.3855	2.5850	9.8600	3.1722	0.9514	0.0338	130.771	3.7084
918 - 1,104	66.7419	44.5151	1.9101	7.5263	28.5620	0.3779	2.8744	16.0800	6.2269	1.1326	0.0113	175.959	4.9898
1,105 - 1,273	72.0345	53.9318	1.8667	10.1827	31.7001	0.5593	3.4145	23.1294	7.5193	1.3440	0.0056	205.688	5.8329
1,274 - 1,477	76.9092	64.2045	2.4311	10.8152	32.7543	0.5744	3.6460	26.9536	8.3417	1.3289	0.4055	228.364	6.4760
1,478 - 1,683	77.5499	68.4848	2.4745	13.4715	35.1324	0.8087	3.8389	30.8700	9.1642	1.3591	0.1408	243.295	6.8993
1,684 - 1,944	85.0987	97.5908	2.6915	18.0885	37.6822	0.9826	4.1862	40.4074	10.8090	1.5403	0.6307	299.708	8.4991
1,945 - 2,343	90.4470	140.3938	2.6915	16.8236	41.2126	1.0506	4.6299	56.1649	13.2763	1.8574	0.4899	369.037	10.4652
2,344 - 2,944	90.1406	123.2726	3.4729	23.0218	46.7043	1.6704	4.9964	66.5317	23.3803	2.2803	1.2390	386.710	10.9663
2,945 - 4,215	100.3914	166.0756	3.9505	28.3345	56.2903	1.9198	6.8484	98.4153	23.8503	3.0353	2.8946	492.006	13.9523
4,216 ขึ้นไป	113.7899	306.4694	4.6016	45.6008	85.2691	5.1018	9.1633	368.6887	45.8208	5.4968	4.8038	994.806	28.2107
รวมทุกชั้น	831.349	1,090.620	27.523	178.482	419.113	13.431	46.183	737.101	151.561	20.326	10.655	3,526.344	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก17 และตารางภาคผนวกที่ ข10

ตารางผนวกที่ ข23 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของภาคใต้ ในปี พ.ศ. 2547
(หน่วย: ล้านบาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องดื่มที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องดื่ม	แอลกอฮอล์	หมากฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่ายา	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน				ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,328	95.2098	2.9125	0.8014	5.6201	68.8991	0.3630	6.1831	20.0543	3.6374	4.6359	0.3835	208.700	4.7544
1,329 - 1,665	109.7695	6.2848	1.1520	9.2622	88.8388	0.4125	7.2458	29.7100	5.6417	5.5631	0.2777	264.158	6.0178
1,666 - 1,986	120.8640	9.7338	1.1854	9.3249	97.0284	0.4867	7.6322	34.1665	6.5325	7.6235	0.1852	294.763	6.7150
1,987 - 2,302	128.3346	10.4236	1.2772	13.4380	104.8025	0.5939	8.5339	47.6975	8.1657	8.4991	1.0052	332.771	7.5809
2,303 - 2,668	135.0740	14.7156	1.2689	11.2716	113.5262	1.0724	9.2102	52.2509	9.7246	9.8899	0.5423	358.546	8.1680
2,669 - 3,134	142.6717	17.7047	1.4275	16.2009	124.1489	1.0847	10.4661	60.1305	14.6982	11.4352	0.5687	400.537	9.1246
3,135 - 3,721	147.9170	13.4127	1.6446	18.4929	136.7299	1.0146	10.5627	70.4321	15.9602	16.3286	3.5049	436.000	9.9325
3,722 - 4,628	154.5610	19.3142	1.2772	22.4489	153.6431	1.6168	12.3983	80.4108	20.7111	11.5382	1.2036	479.123	10.9149
4,629 - 6,614	155.8008	26.2122	1.4192	25.7142	174.7105	2.0334	13.0746	102.0798	27.6891	15.2984	3.0552	547.087	12.4632
6,615 ขึ้นไป	167.6265	44.3001	1.4526	40.9733	284.4386	2.8170	18.0661	452.0445	34.8155	16.3801	5.0258	1,067.940	24.3287
รวมทุกชั้น	1,357.829	165.014	12.906	172.747	1,346.766	11.495	103.373	948.977	147.576	107.192	15.752	4,389.627	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก17 และตารางภาคผนวกที่ ข11

ตารางผนวกที่ ข24 การกระจายภาระภาษีมูลค่าเพิ่มไปยังครัวเรือนกลุ่มต่างๆ ตามสัดส่วนการใช้จ่ายสินค้าแต่ละประเภทของทั่วราชอาณาจักร ในปี พ.ศ. 2547
(หน่วย: ล้านบาท)

กลุ่มครัวเรือนเรียงตาม	อาหารและ	เครื่องคี่ที่มี	ยาสูบ	เครื่องนุ่งห่ม	ที่อยู่อาศัยและ	ค่าตรวจรักษา	ค่าใช้จ่าย	ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับ	การบันเทิง	การศึกษา	เบ็ดเตล็ด	ยอดรวม	อัตรา
รายจ่ายอุปโภคบริโภค	เครื่องคี่	แอลกอฮอล์	หมากาฯลฯ	และรองเท้า	เครื่องใช้ในบ้าน	พยาบาลและค่าฯ	ส่วนบุคคล	ขนพาหนะและการสื่อสาร	และการอ่าน				ร้อยละ
ต่ำกว่า 1,097	1,088.8072	145.3376	151.1906	145.5048	1,298.8151	66.0423	355.3859	303.1316	93.9412	24.6699	3.5429	3,676.369	3.2424
1,098 - 1,403	1,289.0878	270.8565	199.1291	231.0077	1,636.3025	97.8404	447.9865	549.2988	171.0212	31.5630	12.4002	4,936.494	4.3538
1,404 - 1,713	1,431.4319	290.6752	261.8179	313.5104	1,840.8404	121.0775	503.0463	753.7601	209.5611	35.5537	18.8955	5,780.170	5.0979
1,714 - 2,054	1,569.2809	472.3473	298.6936	391.5130	2,105.4612	149.2067	565.6142	940.9285	267.3711	48.2514	36.0196	6,844.688	6.0368
2,055 - 2,490	1,763.5680	568.1380	431.4464	456.0152	2,457.0105	183.4508	643.1985	1,404.7809	363.7211	55.5073	55.5057	8,382.342	7.3929
2,491 - 3,030	1,837.9865	680.4443	453.5718	505.5168	2,710.1261	262.9461	713.2746	1,641.7932	488.9760	67.4794	91.5253	9,453.640	8.3378
3,031 - 3,719	2,130.6659	792.7507	549.4488	586.5195	3,162.6660	277.6222	830.9023	2,136.1621	544.3772	94.6889	106.2874	11,212.091	9.8887
3,720 - 4,791	2,294.9859	924.8758	578.9494	729.0242	3,714.9181	369.3476	971.0545	2,594.9283	708.1721	117.9076	118.6876	13,122.851	11.5739
4,792 - 6,911	2,471.2927	1,139.5791	538.3861	859.5286	4,622.5547	505.1012	1,156.2557	3,419.8938	1,006.8570	185.0242	155.2978	16,059.771	14.1641
6,912 ขึ้นไป	2,948.2702	1,486.4075	501.5103	1,555.5517	8,552.2375	1,175.3081	1,806.9623	13,427.3047	1,859.5540	306.5597	295.2429	33,914.909	29.9117
รวมทุกชั้น	18,825.377	6,771.412	3,964.144	5,773.692	32,100.932	3,207.943	7,993.681	27,171.982	5,713.552	967.205	893.405	113,383.325	100.000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก17 และตารางผนวกที่ ข12

ตารางผนวกที่ ข25 รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ

กลุ่มครัวเรือน เรียงตามรายจ่าย อุปโภคบริโภค	ปี พ.ศ. 2545				ปี พ.ศ. 2547			
	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)
	ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	
	(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)	
กลุ่มที่ 1	45,884.4750	4.34980	42,884.2949	4.33226	52,705.1383	4.36089	48,915.8393	4.34336
กลุ่มที่ 2	55,248.1200	5.23746	51,769.6240	5.22987	67,535.7989	5.58800	62,792.1019	5.57546
กลุ่มที่ 3	58,759.0200	5.57029	54,965.1031	5.55268	73,351.4266	6.06920	68,397.6946	6.07320
กลุ่มที่ 4	64,947.9150	6.15699	60,842.2327	6.14640	77,551.1521	6.41669	72,173.1731	6.40843
กลุ่มที่ 5	77,949.4500	7.38952	73,218.8038	7.39671	95,609.5670	7.91087	89,359.8530	7.93448
กลุ่มที่ 6	83,466.0450	7.91249	78,279.9980	7.90800	106,880.3831	8.84343	100,415.8741	8.91617
กลุ่มที่ 7	96,833.6100	9.17972	91,041.6730	9.19721	103,243.5908	8.54251	96,082.9888	8.53144
กลุ่มที่ 8	115,493.6700	10.94867	108,574.4942	10.96841	131,029.8175	10.84158	122,316.5075	10.86078
กลุ่มที่ 9	166,244.8500	15.75982	156,626.7796	15.82275	179,243.6389	14.83086	167,441.6039	14.86755
กลุ่มที่ 10	290,037.6900	27.49525	271,680.6547	27.44572	321,434.9257	26.59596	298,326.1607	26.48911
รวมทุกชั้น	1,054,864.8450	100.00000	989,883.6580	100.00000	1,208,585.4390	100.00000	1,126,221.7970	100.00000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก18, ก19 และตารางผนวกที่ ข13, ข19

ตารางผนวกที่ ข26 รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของภาคกลาง

กลุ่มครัวเรือน เรียงตามรายจ่าย อุปโภคบริโภค	ปี พ.ศ. 2545				ปี พ.ศ. 2547			
	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)
	ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	
	(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)	
กลุ่มที่ 1	24,989.7480	4.31733	23,996.9383	4.32465	31,966.7993	4.51710	31,187.7893	4.53320
กลุ่มที่ 2	33,629.6461	5.80999	32,285.9563	5.81847	40,928.9275	5.78351	39,911.3735	5.80118
กลุ่มที่ 3	37,783.6796	6.52766	36,230.2370	6.52930	45,507.3590	6.43047	44,284.1420	6.43677
กลุ่มที่ 4	47,349.4274	8.18028	45,532.0860	8.20565	51,795.1294	7.31897	50,377.2094	7.32241
กลุ่มที่ 5	49,213.4168	8.50231	47,161.7210	8.49934	56,702.4463	8.01240	55,206.1103	8.02430
กลุ่มที่ 6	55,571.4642	9.60075	53,307.5184	9.60691	66,166.5576	9.34974	64,456.6656	9.36888
กลุ่มที่ 7	62,949.5849	10.87543	60,433.9343	10.89121	69,749.6779	9.85605	67,901.7239	9.86963
กลุ่มที่ 8	72,310.4987	12.49266	69,524.1411	12.52942	86,276.1713	12.19135	84,125.6753	12.22781
กลุ่มที่ 9	80,733.2728	13.94781	77,467.6633	13.96098	111,712.8636	15.78571	109,156.2896	15.86605
กลุ่มที่ 10	114,293.2753	19.74577	108,946.8980	19.63407	146,877.6410	20.75471	141,379.6200	20.54976
รวมทุกชั้น	578,824.0139	100.00000	554,887.0938	100.00000	707,683.5730	100.00000	687,986.5990	100.00000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก18, ก19 และตารางผนวกที่ ข14, ข20

ตารางผนวกที่ ข27 รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของภาคเหนือ

กลุ่มครัวเรือน เรียงตามรายจ่าย อุปโภคบริโภค	ปี พ.ศ. 2545				ปี พ.ศ. 2547			
	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)
	ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	
	(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)	
กลุ่มที่ 1	17,329.1587	4.35727	17,246.2959	4.36380	20,084.5296	4.15224	19,956.1216	4.15494
กลุ่มที่ 2	20,983.5504	5.27613	20,876.8976	5.28244	23,950.3572	4.95145	23,782.5992	4.95163
กลุ่มที่ 3	24,145.6838	6.07122	24,017.2291	6.07704	27,327.4020	5.64961	27,139.2880	5.65051
กลุ่มที่ 4	26,519.3698	6.66807	26,373.8453	6.67333	31,353.1949	6.48190	31,143.4689	6.48420
กลุ่มที่ 5	28,747.0469	7.22820	28,580.8617	7.23176	34,672.4744	7.16812	34,439.4454	7.17043
กลุ่มที่ 6	31,433.6088	7.90371	31,243.2929	7.90543	39,418.1111	8.14922	39,143.5431	8.14984
กลุ่มที่ 7	41,282.9453	10.38024	41,044.8832	10.38551	47,678.5404	9.85697	47,353.3174	9.85915
กลุ่มที่ 8	45,671.5526	11.48372	45,391.2907	11.48528	55,681.2479	11.51143	55,304.4949	11.51462
กลุ่มที่ 9	64,911.3408	16.32139	64,541.7554	16.33088	78,782.9004	16.28742	78,273.1564	16.29679
กลุ่มที่ 10	96,682.8557	24.31006	95,896.5010	24.26452	124,755.1445	25.79163	123,762.6895	25.76789
รวมทุกชั้น	397,707.1128	100.00000	395,212.8528	100.00000	483,703.9024	100.00000	480,298.1244	100.00000

ที่มา: จากการคำนวณ ตารางผนวกที่ ก18, ก19 และตารางผนวกที่ ข15, ข21

ตารางผนวกที่ ข28 รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

กลุ่มครัวเรือน เรียงตามรายจ่าย อุปโภคบริโภค	ปี พ.ศ. 2545				ปี พ.ศ. 2547			
	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)
	ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	
	(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)	
กลุ่มที่ 1	30,097.3728	4.77549	29,952.7478	4.78155	36,647.1475	5.12553	36,516.3765	5.13255
กลุ่มที่ 2	37,296.0456	5.91769	37,101.1443	5.92269	44,007.5981	6.15497	43,831.6391	6.16074
กลุ่มที่ 3	38,809.0560	6.15775	38,608.4082	6.16330	49,013.2685	6.85507	48,807.5805	6.86014
กลุ่มที่ 4	46,577.6520	7.39038	46,339.1007	7.39740	49,683.0413	6.94874	49,454.6773	6.95109
กลุ่มที่ 5	49,060.8888	7.78439	48,780.6289	7.78716	54,674.6112	7.64687	54,431.3162	7.65058
กลุ่มที่ 6	53,694.9072	8.51966	53,369.4964	8.51971	62,380.5235	8.72463	62,080.8155	8.72575
กลุ่มที่ 7	58,613.8872	9.30015	58,255.1061	9.29963	74,217.8765	10.38022	73,848.8395	10.37980
กลุ่มที่ 8	71,742.4752	11.38323	71,331.6370	11.38712	76,452.8026	10.69280	76,066.0926	10.69145
กลุ่มที่ 9	88,053.1344	13.97121	87,528.6190	13.97275	102,313.0829	14.30966	101,821.0769	14.31143
กลุ่มที่ 10	156,301.4376	24.80003	155,157.0064	24.76869	165,603.0874	23.16150	164,608.2814	23.13647
รวมทุกชั้น	630,246.8568	100.00000	626,423.8948	100.00000	714,993.0394	100.00000	711,466.6954	100.00000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก18, ก19 และตารางผนวกที่ ข16, ข22

ตารางผนวกที่ ๒๙ รายได้ของครัวเรือนและเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของภาคใต้

กลุ่มครัวเรือน เรียงตามรายจ่าย อุปโภคบริโภค	ปี พ.ศ. 2545				ปี พ.ศ. 2547			
	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)
	ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	
	(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)	
กลุ่มที่ 1	13,630.5212	4.08482	13,504.0714	4.08373	18,905.6796	4.64137	18,696.9796	4.64014
กลุ่มที่ 2	18,630.7830	5.58331	18,463.2397	5.58342	26,589.0154	6.52764	26,324.8574	6.53320
กลุ่มที่ 3	21,531.5759	6.45262	21,337.0794	6.45249	28,790.6894	7.06816	28,495.9264	7.07201
กลุ่มที่ 4	22,653.4295	6.78882	22,435.6673	6.78472	31,673.7000	7.77594	31,340.9290	7.77807
กลุ่มที่ 5	28,094.4194	8.41938	27,854.7788	8.42350	32,616.8724	8.00749	32,258.3264	8.00574
กลุ่มที่ 6	31,152.8060	9.33593	30,869.6722	9.33522	38,898.1190	9.54955	38,497.5820	9.55418
กลุ่มที่ 7	38,153.7067	11.43397	37,855.8734	11.44790	43,022.7386	10.56215	42,586.7386	10.56901
กลุ่มที่ 8	41,847.8104	12.54102	41,515.9606	12.55474	48,442.4606	11.89270	47,963.3376	11.90335
กลุ่มที่ 9	50,357.8712	15.09133	49,943.1582	15.10319	59,411.4149	14.58559	58,864.3279	14.60872
กลุ่มที่ 10	67,634.4167	20.26880	66,900.0525	20.23108	78,978.7229	19.38940	77,910.7829	19.33559
รวมทุกชั้น	333,687.3401	100.00000	330,679.5536	100.00000	407,329.4129	100.00000	402,939.7879	100.00000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก18, ก19 และตารางผนวกที่ ข17, ข23

ตารางผนวกที่ ข30 รายได้ของครัวเรือน และเปอร์เซ็นต์การแจกแจงรายได้ก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของทั่วราชอาณาจักร

กลุ่มครัวเรือน เรียงตามรายจ่าย อุปโภคบริโภค	ปี พ.ศ. 2545				ปี พ.ศ. 2547			
	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-pre (%)	รายได้โดยเฉลี่ย	Y-post (%)
	ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		ก่อนรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม		หลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่ม	
	(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)		(ล้านบาท)	
กลุ่มที่ 1	100,772.5910	3.41813	97,589.9751	3.42429	125,161.3102	3.68692	121,484.9412	3.70228
กลุ่มที่ 2	128,669.6030	4.36438	124,527.9338	4.36951	152,952.2482	4.50557	148,015.7542	4.51081
กลุ่มที่ 3	152,639.5741	5.17742	147,717.4466	5.18319	182,490.0451	5.37568	176,709.8751	5.85270
กลุ่มที่ 4	173,047.3114	5.86964	167,274.1896	5.86941	207,240.9948	6.10477	200,396.3068	6.10712
กลุ่มที่ 5	201,673.9375	6.84063	194,916.6024	6.83935	253,362.6086	7.46339	244,980.2666	7.46583
กลุ่มที่ 6	248,970.1025	8.44488	240,869.1995	8.45176	278,726.0933	8.21054	269,272.4533	8.20614
กลุ่มที่ 7	288,734.0742	9.79365	279,303.6441	9.80037	347,783.7384	10.24479	336,571.6474	10.25710
กลุ่มที่ 8	358,927.2482	12.17455	347,561.8241	12.19545	414,618.1085	12.21356	401,495.2575	12.23566
กลุ่มที่ 9	463,067.9400	15.70695	448,510.3966	15.73759	538,758.5270	15.87041	522,698.7560	15.92936
กลุ่มที่ 10	831,674.3054	28.20978	801,659.6074	28.12909	893,643.1337	26.32437	859,728.2247	26.20041
รวมทุกชั้น	2,948,177.6874	100.00000	2,849,930.8193	100.00000	3,394,736.8078	100.00000	3,281,353.4828	100.00000

ที่มา: จากการคำนวณตารางผนวกที่ ก18, ก19 และตารางผนวกที่ ข18, ข24

ตารางผนวกที่ ข31 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนิก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P_{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี ($\%Y_{ij}^{-Pre}$)	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y_{ij}^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี ($\%Y_{ij}^{-Post}$)	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y_{ij}^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	4.34980	4.34980	0.04350	0.00435	4.33226	4.33226	0.04332	0.00433
2	10.0	5.23746	9.58726	0.13937	0.01394	5.22987	9.56213	0.13894	0.01389
3	10.0	5.57029	15.15755	0.24745	0.02474	5.55268	15.11481	0.24677	0.02468
4	10.0	6.15699	21.31454	0.36472	0.03647	6.14640	21.26121	0.36376	0.03638
5	10.0	7.38952	28.70406	0.50019	0.05002	7.39671	28.65792	0.49919	0.04992
6	10.0	7.91249	36.61655	0.65321	0.06532	7.90800	36.56592	0.65224	0.06522
7	10.0	9.17972	45.79627	0.82413	0.08241	9.19721	45.76313	0.82329	0.08233
8	10.0	10.94867	56.74494	1.02541	0.10254	10.96841	56.73154	1.02495	0.10249
9	10.0	15.75982	72.50476	1.29250	0.12925	15.82275	72.55429	1.29286	0.12929
10	10.0	27.49525	100.00000	1.72505	0.17250	27.44572	100.00000	1.72554	0.17255
รวม	100.00	100.00000			0.68154	100.00000			0.68108
ค่า Gini				Gini-pre	0.31846			Gini-post	0.31892

ตารางผนวกที่ ข32 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๋นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคกลาง ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P _{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Pre})	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Post})	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	4.31733	4.31733	0.04317	0.00432	4.32465	4.32465	0.04325	0.00432
2	10.0	5.80999	10.12732	0.14445	0.01444	5.81847	10.14312	0.14468	0.01447
3	10.0	6.52766	16.65498	0.26782	0.02678	6.52930	16.67242	0.26816	0.02682
4	10.0	8.18028	24.83526	0.41490	0.04149	8.20565	24.87807	0.41550	0.04155
5	10.0	8.50231	33.33757	0.58173	0.05817	8.49934	33.37741	0.58255	0.05826
6	10.0	9.60075	42.93832	0.76276	0.07628	9.60691	42.98432	0.76362	0.07636
7	10.0	10.87543	53.81375	0.96752	0.09675	10.89121	53.87553	0.96860	0.09686
8	10.0	12.49266	66.30641	1.20120	0.12012	12.52942	66.40495	1.20280	0.12028
9	10.0	13.94781	80.25422	1.46561	0.14656	13.96098	80.36593	1.46771	0.14677
10	10.0	19.74577	100.00000	1.80254	0.18025	19.63407	100.00000	1.80366	0.18037
รวม	100.00	100.00000			0.76516	100.00000			0.76606
ค่า Gini				Gini-pre	0.23484			Gini-post	0.23394

ตารางผนวกที่ ข33 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๋นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P _{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Pre})	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Post})	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	4.35727	4.35727	0.04357	0.00436	4.36380	4.36380	0.04364	0.00436
2	10.0	5.27613	9.63340	0.13991	0.01399	5.28244	9.64624	0.14010	0.01401
3	10.0	6.07122	15.70462	0.25338	0.02534	6.07704	15.72328	0.25370	0.02537
4	10.0	6.66807	22.72690	0.38077	0.03808	6.67333	22.39661	0.38120	0.03812
5	10.0	7.22820	29.60089	0.51974	0.05197	7.23176	29.62837	0.52025	0.05202
6	10.0	7.90371	37.50460	0.67105	0.06711	7.90543	37.53380	0.67162	0.06716
7	10.0	10.38024	47.88484	0.85389	0.08539	10.38551	47.91931	0.85453	0.08545
8	10.0	11.48372	59.36856	1.07253	0.10725	11.48528	59.40459	1.07324	0.10732
9	10.0	16.32139	75.68995	1.35059	0.13506	16.33088	75.73547	1.35140	0.13514
10	10.0	24.31006	100.00000	1.75690	0.17569	24.26452	100.00000	1.75735	0.17574
รวม	100.00	100.00000			0.70424	100.00000			0.70469
ค่า Gini				Gini-pre	0.29576			Gini-post	0.29531

ตารางผนวกที่ 34 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๋นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P _{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Pre})	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Post})	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	4.77549	4.77549	0.04775	0.00478	4.78155	4.78155	0.04782	0.00478
2	10.0	5.91769	10.69318	0.15469	0.01547	5.92269	10.70424	0.15486	0.01549
3	10.0	6.15775	16.85093	0.27544	0.02754	6.16330	16.86754	0.27572	0.02757
4	10.0	7.39038	24.24131	0.41092	0.04109	7.39740	24.26494	0.41132	0.04113
5	10.0	7.78439	32.02570	0.56267	0.05627	7.78716	32.05210	0.56317	0.05632
6	10.0	8.51966	40.54536	0.72571	0.07257	8.51971	40.57181	0.72624	0.07262
7	10.0	9.30015	49.84551	0.90391	0.09039	9.29963	49.87144	0.90443	0.09044
8	9.1	11.38323	61.22874	1.11074	0.11107	11.38712	61.25856	1.11130	0.11113
9	10.0	13.97121	75.19995	1.36429	0.13643	13.97275	75.23131	1.36490	0.13649
10	10.1	24.80003	100.00000	1.75200	0.17520	24.76869	100.00000	1.75231	0.17523
รวม	100.00	100.00000			0.73081	100.00000			0.73120
ค่า Gini				Gini-pre	0.26919			Gini-post	0.26880

ตารางผนวกที่ 35 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๋นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคใต้ ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P _{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Pre})	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Post})	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	4.08482	4.08482	0.04085	0.00408	4.08373	4.08373	0.04084	0.00408
2	10.0	5.58331	9.66813	0.13753	0.01375	5.58342	9.66715	0.13751	0.01375
3	10.0	6.45262	16.12075	0.25789	0.02579	6.45249	16.11964	0.25787	0.02579
4	10.0	6.78882	22.90957	0.39030	0.03903	6.78472	22.90436	0.39024	0.03902
5	10.0	8.41938	31.32895	0.54239	0.05424	8.42350	31.32786	0.54232	0.05423
6	10.0	9.33593	40.66488	0.71994	0.07199	9.33522	40.66308	0.71991	0.07199
7	10.0	11.43397	52.09885	0.92764	0.09276	11.44790	52.11098	0.92774	0.09277
8	10.0	12.54102	64.63987	1.16739	0.11674	12.55474	64.66572	1.16777	0.11678
9	10.0	15.09133	79.73120	1.44371	0.14437	15.10319	79.76891	1.44435	0.14443
10	10.0	20.26880	100.00000	1.79731	0.17973	20.23108	100.00000	1.79769	0.17977
รวม	100.00	100.00000			0.74248	100.00000			0.74261
ค่า Gini				Gini-pre	0.25752			Gini-post	0.25739

ตารางผนวกที่ 36 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๊นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2545

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P_{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี ($\%Y_{ij}^{-Pre}$)	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y_{ij}^{-Pre})	$Z_{ij}^{-Pre} =$ $Y_{ij}^{-Pre} + Y_{i-1}^{-Pre}$	$Z_{ij}^{-Pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี ($\%Y_{ij}^{-Post}$)	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y_{ij}^{-Post})	$Z_{ij}^{-Post} =$ $Y_{ij}^{-Post} + Y_{i-1}^{-Post}$	$Z_{ij}^{-Post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	3.41813	3.41813	0.03418	0.00342	3.42429	3.42429	0.03424	0.00342
2	10.0	4.36438	7.78251	0.11201	0.01120	4.36951	7.79380	0.11218	0.01122
3	10.0	5.17742	12.95993	0.20742	0.02074	5.18319	12.97699	0.20771	0.02077
4	10.0	5.86964	18.82957	0.31790	0.03179	5.86941	18.84640	0.31823	0.03182
5	10.0	6.84063	25.67020	0.44500	0.04450	6.83934	25.68574	0.44532	0.04453
6	10.0	8.44488	34.11508	0.59785	0.05979	8.45176	34.13750	0.59823	0.05982
7	10.0	9.79365	43.90873	0.78024	0.07802	9.80037	43.93787	0.78075	0.07808
8	10.0	12.17455	56.08328	0.99992	0.09999	12.19545	56.13332	1.00071	0.10007
9	10.0	15.70695	71.79023	1.27874	0.12787	15.73759	71.87091	1.28004	0.12800
10	10.0	28.20978	100.00000	1.71790	0.17179	28.12909	100.00000	1.71871	0.17187
รวม	100.00	100.00000			0.64911	100.00000			0.64960
ค่า Gini				Gini-pre	0.35089			Gini-post	0.35040

ตารางผนวกที่ 37 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จีนิก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของกรุงเทพมหานคร นนทบุรี ปทุมธานี และสมุทรปราการ ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P_{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี ($\%Y_{ij}^{-Pre}$)	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y_{ij}^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี ($\%Y_{ij}^{-Post}$)	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y_{ij}^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	4.36089	4.36089	0.04361	0.00436	4.34336	4.34336	0.04343	0.00434
2	10.0	5.58800	9.94889	0.14310	0.01431	5.57546	9.91882	0.14262	0.01426
3	10.0	6.06920	16.01809	0.25967	0.02597	6.07320	15.99202	0.25911	0.02591
4	10.0	6.41669	22.43478	0.38453	0.03845	6.40843	22.40045	0.38392	0.03839
5	10.0	7.91087	30.34565	0.52780	0.05278	7.93448	30.33493	0.52735	0.05274
6	10.0	8.84343	39.18908	0.69535	0.06953	8.91617	39.25110	0.69586	0.06959
7	10.0	8.54251	47.73159	0.86921	0.08692	8.53144	47.78254	0.87034	0.08703
8	10.0	10.84158	58.57317	1.06305	0.10630	10.86078	58.64332	1.06426	0.10643
9	10.0	14.83086	73.40403	1.31977	0.13198	14.86755	73.51087	1.32154	0.13215
10	10.0	26.59596	100.00000	1.73404	0.17340	26.48911	100.00000	1.73511	0.17351
รวม	100.00	100.00000			0.70400	100.00000			0.70435
ค่า Gini				Gini-pre	0.29600			Gini-post	0.29565

ตารางผนวกที่ 38 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๊นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคกลาง ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P _{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Pre})	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Post})	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	4.51710	4.51710	0.04517	0.00452	4.53320	4.53320	0.04533	0.00453
2	10.0	5.78351	10.30061	0.14818	0.01482	5.80118	10.33438	0.14868	0.01487
3	10.0	6.43047	16.73108	0.27032	0.02703	6.43677	16.77115	0.27106	0.02711
4	10.0	7.31897	24.05005	0.40781	0.04078	7.32241	24.09356	0.40865	0.04086
5	10.0	8.01240	32.06245	0.56113	0.05611	8.02430	32.11786	0.56211	0.05621
6	10.0	9.34974	41.41219	0.73475	0.07347	9.36888	41.48674	0.73605	0.07360
7	10.0	9.85605	51.26824	0.92680	0.09268	9.86963	51.35637	0.92843	0.09284
8	10.0	12.19135	63.45959	1.14728	0.11473	12.22781	63.58418	1.14941	0.11494
9	10.0	15.78571	79.24530	1.42705	0.14270	15.86605	79.45023	1.43034	0.14303
10	10.0	20.75471	100.00000	1.79245	0.17925	20.54976	100.00000	1.79450	0.17945
รวม	100.00	100.00000			0.74609	100.00000			0.74744
ค่า Gini				Gini-pre	0.25391			Gini-post	0.25256

ตารางผนวกที่ 39 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๋นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคเหนือ ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P _{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Pre})	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Post})	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	4.15224	4.15224	0.04152	0.00415	4.15494	4.15494	0.04155	0.00415
2	10.0	4.95145	9.10369	0.13256	0.01326	4.95163	9.10657	0.13262	0.01326
3	10.0	5.64961	14.75330	0.23857	0.02386	5.65051	14.75708	0.23864	0.02386
4	10.0	6.48190	21.23520	0.35989	0.03599	6.48420	21.24128	0.35998	0.03600
5	10.0	7.16812	28.40332	0.49639	0.04964	7.17043	28.41171	0.49653	0.04965
6	10.0	8.14922	36.55254	0.64956	0.06496	8.14984	36.56155	0.64973	0.06497
7	10.0	9.85697	46.40951	0.82962	0.08296	9.85915	46.42070	0.82982	0.08298
8	10.0	11.51143	57.92094	1.04330	0.10433	11.51462	57.93532	1.04356	0.10436
9	10.0	16.28742	74.20836	1.32129	0.13213	16.29679	74.23211	1.32167	0.13217
10	10.0	25.79163	100.00000	1.74208	0.17421	25.76789	100.00000	1.74232	0.17423
รวม	100.00	100.00000			0.68549	100.00000			0.68563
ค่า Gini				Gini-pre	0.31451			Gini-post	0.31437

ตารางผนวกที่ 40 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๋นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P _{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Pre})	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Post})	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	5.12553	5.12553	0.05126	0.00513	5.13255	5.13255	0.05133	0.00513
2	10.0	6.15497	11.28050	0.16406	0.01641	6.16074	11.29329	0.16426	0.01643
3	10.0	6.85507	18.13557	0.29416	0.02942	6.86014	18.15343	0.29447	0.02945
4	10.0	6.94874	25.08431	0.43220	0.04322	6.95109	25.10452	0.43258	0.04326
5	10.0	7.64687	32.73118	0.57815	0.05782	7.65058	32.75510	0.57860	0.05786
6	10.0	8.72463	41.45581	0.74187	0.07419	8.72575	41.48085	0.74236	0.07424
7	10.0	10.38022	51.83603	0.93292	0.09329	10.37980	51.86065	0.93342	0.09334
8	10.0	10.69280	62.52883	1.14365	0.11436	10.69145	62.55210	1.14413	0.11441
9	10.0	14.30966	76.83849	1.39367	0.13937	14.31143	76.86353	1.39416	0.13942
10	10.0	23.16150	100.00000	1.76838	0.17684	23.13647	100.00000	1.76864	0.17686
รวม	100.00	100.00000			0.75005	100.00000			0.75040
ค่า Gini				Gini-pre	0.24995			Gini-post	0.24960

ตารางผนวกที่ 41 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๋นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของภาคใต้ ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P_{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี ($\%Y_{ij}^{-Pre}$)	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y_{ij}^{-Pre})	$Z_{ij}^{-Pre} =$ $Y_{ij}^{-Pre} + Y_{i-1}^{-Pre}$	$Z_{ij}^{-Pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี ($\%Y_{ij}^{-Post}$)	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y_{ij}^{-Post})	$Z_{ij}^{-Post} =$ $Y_{ij}^{-Post} + Y_{i-1}^{-Post}$	$Z_{ij}^{-Post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	4.64137	4.64137	0.04641	0.00464	4.64014	4.64014	0.04640	0.00464
2	10.0	6.52764	11.16901	0.15810	0.01581	6.53320	11.17334	0.15813	0.01581
3	10.0	7.06816	18.23717	0.29406	0.02941	7.07201	18.24535	0.29419	0.02942
4	10.0	7.77594	26.01311	0.44250	0.04425	7.77807	26.02342	0.44269	0.04427
5	10.0	8.00749	34.02060	0.60034	0.06003	8.00574	34.02916	0.60053	0.06005
6	10.0	9.54955	43.57015	0.77591	0.07759	9.55418	43.58334	0.77613	0.07761
7	10.0	10.56215	54.13230	0.97702	0.09770	10.56901	54.15235	0.97736	0.09774
8	10.0	11.89270	66.02500	1.20157	0.12016	11.90335	66.05570	1.20208	0.12021
9	10.0	14.58559	80.61059	1.46636	0.14664	14.60872	80.66442	1.46720	0.14672
10	10.0	19.38940	100.00000	1.80611	0.18061	19.33559	100.00000	1.80664	0.18066
รวม	100.00	100.00000			0.77684	100.00000			0.77713
ค่า Gini				Gini-pre	0.22316			Gini-post	0.22287

ตารางผนวกที่ 42 การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์จื๋นก่อนและหลังรับภาระภาษีมูลค่าเพิ่มของกลุ่มครัวเรือน 10 กลุ่ม ของทั่วราชอาณาจักร ปี พ.ศ. 2547

กลุ่มของครัวเรือน	ร้อยละของ ครัวเรือน (P _{ij})	ร้อยละของรายได้ก่อน รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Pre})	ร้อยละสะสมของรายได้ ก่อนรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Pre})	$Z_{ij}^{-pre} =$ $Y_{ij}^{-pre} + Y_{i-1}^{-pre}$	$Z_{ij}^{-pre} \cdot P_{ij}$	ร้อยละของรายได้หลัง รับภาระภาษี (%Y _{ij} ^{-Post})	ร้อยละสะสมของรายได้ หลังรับภาระภาษี (Y _{ij} ^{-Post})	$Z_{ij}^{-post} =$ $Y_{ij}^{-post} + Y_{i-1}^{-post}$	$Z_{ij}^{-post} \cdot P_{ij}$
1	10.0	3.68692	3.68692	0.03687	0.00369	3.70228	3.70228	0.03702	0.00370
2	10.0	4.50557	8.19249	0.11879	0.01188	4.51081	8.21309	0.11915	0.01192
3	10.0	5.37568	13.56817	0.21761	0.02176	5.38527	13.59836	0.21811	0.02181
4	10.0	6.10477	19.67294	0.33241	0.03324	6.10712	19.70548	0.33304	0.03330
5	10.0	7.46339	27.13633	0.46809	0.04681	7.46583	27.17131	0.46877	0.04688
6	10.0	8.21054	35.34687	0.62483	0.06248	8.20614	35.37745	0.62549	0.06255
7	10.0	10.24479	45.59166	0.80939	0.08094	10.25710	45.63455	0.81012	0.08101
8	10.0	12.21356	57.80522	1.03397	0.10340	12.23566	57.87021	1.03505	0.10350
9	10.0	15.87041	73.67563	1.31481	0.13148	15.92936	73.79957	1.31670	0.13167
10	10.0	26.32437	100.00000	1.73676	0.17368	26.20041	100.00000	1.73800	0.17380
รวม	100.00	100.00000			0.66936	100.00000			0.67014
ค่า Gini				Gini-pre	0.33064			Gini-post	0.32986